

Årsmelding 2022

Lillehammer

Kommunedirektørens forord

Lillehammer kommunes årsberetning skal være en oppsummering av det foregående år, både når det gjelder kommunens virksomhet og økonomi.

I all hovedsak presenteres det gode resultater i årsmeldingen med betydelig grad av måloppnåelse innenfor mange områder. Det økonomiske resultatet viser også et solid årsresultat.

Koronapandemien

De fleste i befolkningen er nå vaksinert, og vi har levd mer som normalt siste året. Likevel er det fortsatt konsekvenser som ikke er like synlige i hverdagen. Perioden med stengte skoler og barnehager, redusert tilgjengelighet på helsetjenester, og endringer i arbeidsmarkedet preger fortsatt noen av oss.

Dette har betydning for kommunen. Vi møter disse menneskene i hverdagen og har ansvar for å bistå med tjenester til de som trenger det.

Koronapandemien er ikke helt over ennå. Vi har akkurat vært gjennom en stor vinterbølge, og det forventes nye smittebølger fremover. Vaksinasjonsarbeidet i kommunen fortsetter og nå tilbys ny oppfriskningsdose til de over 75. Til høsten blir det sannsynligvis anbefalt ny oppfriskningsdose til alle over 65 år.

Kommunen har en viktig rolle i organiseringen av smittevernarbeidet. Mindre og større smittevernutbrudd skjer alltid i en kommune. Det daglige arbeidet er viktig for å være forberedt til å håndtere utfordringer som kommer, uansett om de er små og lokale, eller store og globale.

Økonomi

Lillehammer kommunes netto driftsresultat i 2022 er på 61,5 millioner kroner, som utgjør om lag 2,2 % av driftsinntektene. Dette er et godt resultat for kommunen. Skatteinngangen for 2022 har vært noe bedre enn anslagene fra både Finansdepartementet og skattemodellene fra KS.

Fra et organisasjonsmessig perspektiv er det verdt å merke seg at Lillehammer kommune i all hovedsak leverer både tjenester og økonomiske resultater på et godt nivå. I en skiftende og uforutsigbar tid må det påpekes at endringsevnen er god og krav til hurtige omstillinger høy. Det er gjort -og gjøres, omfattende omstillingsarbeid gjennom hele året.

Noe av inntektene gjennom både 2021 og 2022 kan vi nok ikke forvente vil gjenta seg de neste årene. Det er derfor viktig å vektlegge behovet for fondsavsetninger og at pågående omstillingsarbeid ikke svekkes i gjennomføringen.

Det jobbes fortsatt aktivt med optimalisering av kommunens gjeldsportefølje. Dette har også i år gitt gode resultater. Sammen med at utbytte fra selskaper er høyere enn budsjettert gir dette et positivt avvik. Dette til tross for at den totale finansporteføljen har hatt en svak negativ verdiutvikling grunnet høyere rente.

Lillehammer gikk inn i 2022 med et disposisjonsfond på 254 millioner kroner. Med budsjetterte avsetninger til fond samt et mindreforbruk (overskudd) på 24,9 millioner kroner vil det nå kunne avsettes 74,6 millioner kroner til ubundne driftsfond. Samlet sett vil Lillehammer kommune da ha ubundne driftsfond, på totalt 328,6 millioner. Av dette er 286,3 millioner disposisjonsfond. Dette er helt nødvendige reserver for Lillehammer kommune og vil samlet sett utgjøre 11 % av brutto driftsinntekter. Tilsvarende tall på konsernnivå viser et disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter på 11,9 %. Kommunestyrets vedtak om at disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 % av driftsinntektene er da nådd. Det er imidlertid grunn til fortsatt å merke seg at dette er et minimum av hva kommunen bør ha av disponible fond. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2022 som handler om dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Lillehammer kommune har identifisert tre mål som kommunen må nå for å ha en rimelig grad av økonomisk handlefrihet fremover:

- Netto driftsresultat må utgjøre minst 1,75 % av driftsinntektene per år.
- Disposisjonsfond må utgjøre minst 10 % av driftsinntektene.
- Netto lånegjeld må være mindre enn 90 % av driftsinntektene.

Resultatet fra 2022 innfrir mål som kommunen har knyttet til netto driftsresultat og avsetning til fond. Dette forandrer ikke behovet for store omstillinger i årene som kommer. Det er fortsatt ingen tvil om at det må gjøres store endringer i driften de kommende årene for å snu dette. Igangsatt omstillingsarbeid Balanse-24 forventes fortsatt å gi effekt over tid for å møte fremtidige utfordringer på en mer bærekraftig måte.

Netto lånegjeld (konserntall) utgjorde ved årets slutt 3,6 mrd. kroner, dette tilsvarer 119,1 % av driftsinntektene. Økningen i gjeld er noe lavere enn prognosene i styringsdokumentet for 2022 - 2025, men mer enn målet på 90 % av driftsinntektene.

Veksten i gjeldsgraden reflekterer at Lillehammer kommune har vært inne i en periode med store og nødvendige investeringer, blant annet flere omsorgsplasser (Gartnerhagen), ferdigstilling av ny barneskole i Nordre Ål, ny brannstasjon og klimatilpassing av infrastrukturen for vann og avløp. De store investeringene medfører et ytterligere press på driftsøkonomien gjennom økte rente og avdragskostnader.

Norges Banks styringsrente er nå på vei opp. Selv om rentene fortsatt er svært lave i et historisk perspektiv, vil økningen påvirke kommunens drift over tid. Målet om at Lillehammer kommune ikke skal ta opp mer lån enn det vi samlet betaler ned, vil nå bety en betydelig bremsing av den rentebærende gjeldsbyrden i forhold til tidligere planer.

Innbyggerne våre

Innbyggertallet i Lillehammer kommune har økt med 0,42 % i løpet av 2022. Dette er en svakere økning sammenliknet med tidligere år og svakere enn utviklingen for landet som helhet hvor befolkningsveksten var 1,17 % i 2022. Folketallsveksten i Lillehammer har siden tusenårsskiftet, ligget på 0,7 % årlig i snitt.

Det ble i 2022 igangsatt et forprosjekt for å finne tiltak som kan bidra til videre økning av folketallet i Lillehammer kommune. Dette vil det bli arbeidet mer med i 2023.

Etter en turbulent periode under koronapandemien har arbeidsledigheten i Lillehammer nå igjen stabilisert seg på i overkant av 2 %. Ved utgangen av 2022 var 1,2 % helt arbeidsledige og 1,0 % delvis arbeidsledige. I samme måned i 2019 var tilsvarende tall 1,4 % og 0,8 %, noe som klart peker i retning av at situasjonen har normalisert seg. Ser vi på antall sysselsatte er de også tilbake nær nivåene før pandemien. Tallene viser riktignok en nedgang innen varehandel og overnatting/servering, men dette kompenseres gjennom andre bransjer. Lillehammer er vertskommune for et velfungerende samarbeid med Øyer og Gausdal om næringsutvikling, og på den måten får vi maksimal effekt ut av vår felles bo- og arbeidsregion.

Norsk økonomi ser ut til å ha kommet seg greit gjennom flere renteøkninger fra Norges Bank gjennom 2022. Tallene tyder på at det foreløpig ikke har påvirket ledigheten verken nasjonalt eller i Lillehammer i vesentlig grad. Selv om Norges Bank tror ledigheten fortsatt vil holde seg lav, er det all grunn til å følge utviklingen gjennom 2023. Renteendringer vil på sikt påvirke både hvilke tjenester det er behov for å gi og innholdet i tjenestene vi evner å gi.

Krigen i Ukraina endret planene for bosetting av flyktninger vesentlig. I 2022 bosatte Lillehammer kommune 163 flyktninger med familiegjenforente. Av disse var 104 fra Ukraina. Tjenestene er bygd opp gjennom året for å imøtekomme behovet. Det er blant annet økt med 11 årsverk på Lillehammer læringssenter og tjenesten har tatt i bruk nye lokaler for å få plass. Integreringstilskuddet endte ved årsavslutning på 47,2 mill. kroner. Av dette ble 16,76 mill. kroner avsatt til fond. Integreringstilskuddet er høyest de første to årene og trappes så ned de neste tre. Det er å forvente at utgiftene ikke vil bli redusert tilsvarende reduksjonen i inntekter. Avsetting til fond anses derfor som nødvendig økonomisk planlegging.

Ansatte og rekruttering

I likhet med tidligere år opplever sektoren at det er vanskelig å rekruttere nye medarbeidere, spesielt kvalifiserte sykepleiere, fastleger og andre spesifikke yrkesgrupper. I tråd med kommunestyrets vedtak er det i all hovedsak avviklet innleie av vikarer fra private vikarbyrå.

Det jobbes systematisk for å bedre rekrutteringen i et stramt arbeidsmarked for sektoren samtidig med at det også jobbes med kompetansehevende tiltak hos de nåværende medarbeiderne. Det er all mulig grunn til å intensivere dette arbeidet ytterligere. Resultatet av kommunestyrets behandling som handler om stimuleringstiltak for fastleger kan synes å ha hatt relativt hurtig virkning.

Vi må også tenke nøye over hvordan vi disponerer den arbeidskraften vi har gjennom kompetanseheving og at arbeidsoppgavene er attraktive og meningsfulle.

En virksomhet som Lillehammer kommune må hele tiden anstrenge seg for å endre arbeidsmåter og ha et kritisk blikk på egen drift. Erfaringer fra både Lillehammer og mange andre norske kommuner viser at det er mulig å forene mindre pengebruk med gode nok tjenester. Det vil alltid handle om å tenke nytt og å gjøre ting på andre måter. Derfor jobber kommunen kontinuerlig for å effektivisere implementering av ny teknologi som en del av sin digitaliseringsstrategi og bruke tilgjengelige automatiske løsninger der dette er mulig. Det kreves økonomi, kompetanse, tid og administrativ og politisk vilje for å forberede kommunen på det som kommer av utfordringer.

Året som gikk

Januar

Det varsles om kommende smittetopp og kommunen ber om at potensielle koronaressurser i lillehammersamfunnet som kan bidra, registrerer seg.

Koronautbrudd på Lillehammer helsehus. Både pasienter og ansatte smittet. Etter ekstra strenge smitteverntiltak lykkes det kommunen å slå ned smitten.

Kommunen tilbyr for første gang koronavaksinerings av barn fra 5-13 år og vaksinetelefonen åpnes igjen.

Det settes i gang prøvedrift av det kommende nye vannverket i Hovemoen.

VM i snøsport for parautøvere. Dette er første gang siden Paralympics i 1994 at et så stort idrettsarrangement for parautøvere avholdes på norsk jord.

Februar

Karantene for nære personer til koronasmittede oppheves mot daglig testing over tid.

Formannskap- og kommunestyremøte via Teams på grunn av smittefare.

Russland invaderer Ukraina. På grunn av bekymringer for sikkerheten ved kjernekraftverkene blir det nasjonalt og lokalt fokus på blant annet tilfluktsrom og jodtabletter. Kommunen er forberedt og har nok jodtabletter til utsatte grupper. Disse er allerede fordelt og utplassert til ulike lokasjoner.

Mars

Det er mye koronasmitte, og kommunen avslutter to års arbeid med oppdatering av smittetall fordi det ikke lenger har noen hensikt.

Strømprisen øker fortsatt, og lillehammer kommune fordeler regjeringas strømstøtte til frivillige lag og organisasjoner.

Kommunen forbereder seg på å ta imot et stort antall flyktninger fra Ukraina. Kommunen inviterer til åpent møte med lag og foreninger for framtidig bistand.

Kommunen starter med innbyggerinvolveringen i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunen får utarbeidet en tiltaksutredning for lokal luftkvalitet. Utredningen viser at kommunen allerede har satt i gang og planlagt tiltak som har positiv effekt på den lokale luftkvaliteten.

April

Statsforvalteren gir Nye Veier tillatelse til å bygge ny fire-felts E6 på bru gjennom Lågendeltaets naturreservat.

Det første møtet for byjubileet 2027 avholdes. Da blir byen 200 år.

Årsresultatet for 2021 viser at kommunen har et netto overskudd på 167.4 millioner kroner.

Mai

Kommunen går sammen med Visit lillehammer og Lillehammer Sentrum Drift om arrangementet «Lørdag i Terrassen». Frivillige lag og foreninger fyller de fleste lørdagene i anledning «Frivillighetens år».

Folkemøte på biblioteket med ordfører om debattklima; fake news, desinformasjon og propaganda.

Lillehammers nye vannverk på Hovemoen åpnes og innbyggerne er sikret god vannforsyning med høy kvalitet og vekst.

Rask psykisk helsehjelp åpnes. Et gratis lavterskeltilbud til alle over 18 (nå 16) år.

Juni

Det er færrest skoleplasser der innbyggerne har valgt å bosette seg, så hvordan vil vi ha det? Skolebruksplanen sendes ut på høring.

Kommunen ved Rask psykisk helsehjelp tilbyr samtalehjelp dersom noen trenger noen å snakke med etter masseskytinga i Oslo 25. juni.

Innbyggerne varsles om at det er venta store nedbørsmengder, og bes om å sikre at vannløp er åpne.

Juli

Helsedirektoratet gjør det klart at det ikke lenger er en forventning om at landets kommune tilbyr testing. Kommunens testsenter for koronavirus stenger.

Kommunen deltar på UNESCO-konferanse i Brasil.

August

Oppstart av prosjektet dimensjonering av heldøgns omsorg.

Kommunen har utarbeidet forslag til trafikksikkerhetsplan og sender den på høring.

September

Kommunen deltar i forskningsprosjektet CITYCENTRE som ledes av Transportøkonomisk institutt. Målet er å øke kunnskapen om hvordan byer og sentrum kan utvikles på måter som bidrar til mer attraktive bysentrum.

Regler og skattesatser for skatteåret 2023 vedtas av kommunestyret og kommuniseres ut til innbyggerne.

Oktober

Senioruka -23 åpner med variert program.

Kommunen tilbyr influensavaksinering.

Ordfører representerer Lillehammerregionen under det årlige møtet for World Union of Olympic Cities i Lausanne, Sveits.

November

Folkemøte om framtidens Lillehammer og mulighetene som det kommende byjubileet byr på.

Kommunen jobber for å nå målene i fritidserklæringen, som har som mål at alle barn skal kunne delta jevnlig i organisert fritidsaktivitet, uavhengig av sosiale eller økonomiske forhold.

Desember

Alle mellom 18 og 64 år får tilbud om 4. koronavaksine i Håkons hall.

Kommunen deltar i en nasjonal satsing for å rekruttere menn til helsesektoren; Menn i helse. Det er et

stort behov for menn i helsesektoren, og satsingen gir en unik mulighet for menn å ta fagbrev som helsefagarbeider.

Økonomisk sammendrag

Driftsresultat

Lillehammer kommunes regnskapet for 2022 viser et netto driftsresultat på 61,5 millioner kroner, eller 2,1 % i forhold til brutto driftsinntekter mot -0,6 % i regulert budsjett.

Lillehammer kommunes regnskap for 2022 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk i forhold til regulert budsjett på 62,8 millioner kroner (årets budsjettavvik – mindreforbruk før strykninger). Det er strøket bruk av disposisjonsfond på 37,9 millioner kroner. Dette vil si at det er brukt 37,9 millioner kroner mindre av disposisjonsfond enn regulert budsjett. Det er totalt avsatt netto 74,6 millioner kroner til disposisjonsfondet fra driftsoverskuddet.

Tabellen under (Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd) gir en hovedoversikt over kommunens driftsinntekter, netto driftsutgifter, netto finanskostnader og netto driftsresultat.

Status drift for kommunen (1A)

Beløp i 1000

	Note	Oppr. bud. 2022	Rev.bud. 2022	Regnskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskudd		-760 120	-731 045	-778 707	47 662	6,5 %
Inntekts- og formuesskatt		-929 976	-995 548	-1 025 276	29 728	3,0 %
Eiendomsskatt		-141 500	-141 500	-139 012	-2 488	-1,8 %
Andre generelle driftsinntekter		-26 385	-56 727	-55 342	-1 385	-2,4 %
Sum generelle driftsinntekter		-1 857 981	-1 924 820	-1 998 338	73 518	3,8 %
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		1 699 025	1 770 625	1 806 858	-36 233	-2,0 %
Avskrivninger		160 650	166 745	168 607	-1 862	-1,1 %
Sum netto driftsutgifter		1 859 675	1 937 370	1 975 466	-38 096	-2,0 %
Brutto driftsresultat		1 694	12 550	-22 872	35 422	282,2 %
Renteinntekter		-14 576	-14 576	-50 886	36 310	249,1 %
Utbytter	5	-51 379	-51 464	-59 540	8 076	15,7 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	7	-1 544	-1 544	932	-2 476	-160,4 %
Renteutgifter	8, 9	81 400	78 170	92 199	-14 029	-17,9 %
Avdrag på lån	9, 10	159 187	159 187	147 288	11 899	7,5 %
Netto finansutgifter		173 089	169 774	129 994	39 780	23,4 %
Motpost avskrivninger		-160 390	-166 484	-168 607	2 123	1,3 %
Netto driftsresultat		14 393	15 839	-61 485	77 325	488,2 %
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		0	1 700	1 037	663	39,0 %
Avsetninger til bundne driftsfond	13	698	393	18 526	-18 133	0,0 %

Årsmelding 2022

	Note	Oppr. bud. 2022	Rev.bud. 2022	Regnskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Bruk av bundne driftsfond	13	-27 726	-28 675	-32 673	3 998	13,9 %
Avsetninger til disposisjonsfond	13	20 000	49 697	74 596	-24 900	-50,1 %
Bruk av disposisjonsfond	13	-7 365	-38 953	0	-38 953	-100,0 %
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0	
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-14 393	-15 839	61 485	-77 325	-488,2 %
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	

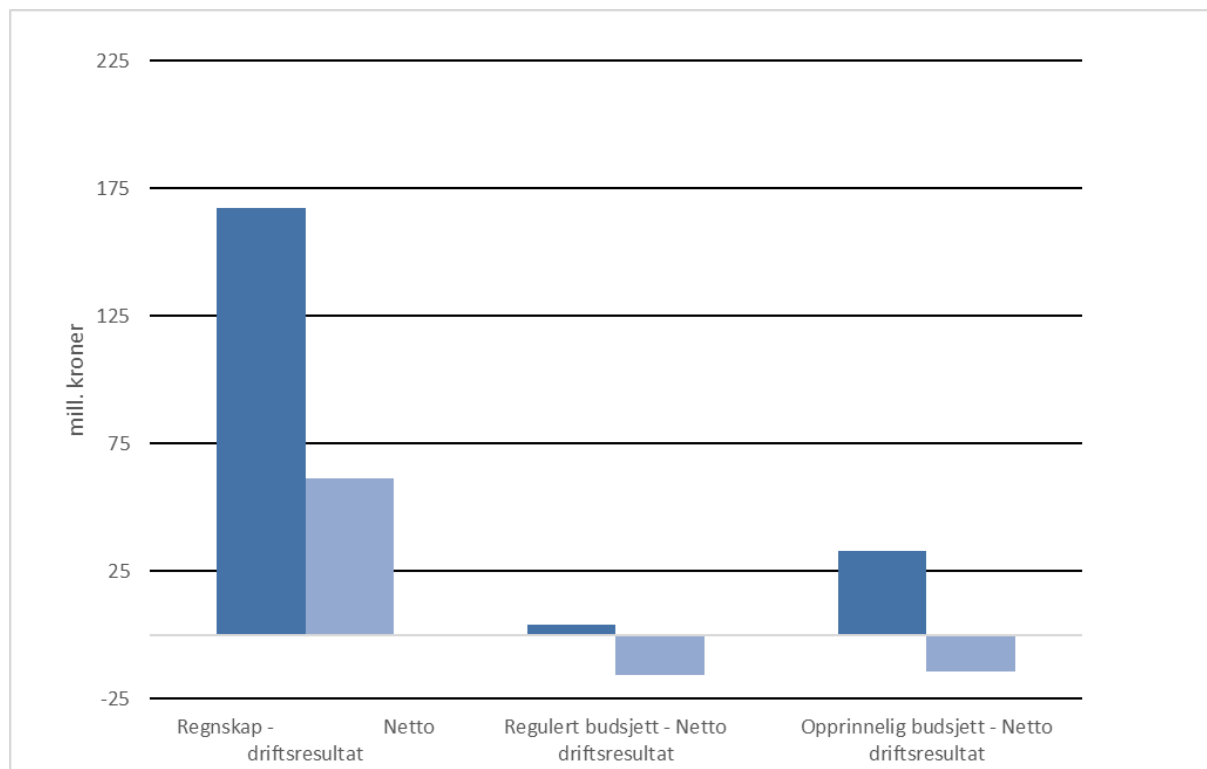
Viktige tall/hendelser som påvirket kommunes netto driftsresultat

Netto driftsresultat er avhengig av en rekke faktorer. I likhet med 2021 kom det på slutten av året store endringer som fikk betydning for årets resultat. Her er noen av de viktigste tall og hendelser:

- **Skatteinntekter.** Lillehammer kommune fikk inn gode skatteinntekter for november og desember, totalt 240,2 millioner kroner. For Lillehammer, og landet for øvrig, er desember vanligvis en liten skattemåned og normalt kommer i underkant av 1 prosent av årets skatteinntekter i denne måneden. Totalt fikk Lillehammer inn 1,03 milliarder kroner fra inntekts- og formueskatten. Det er en økning på 76,9 millioner, eller 8,11 %, sammenlignet med året før. Økningene skyldes flere forhold, men KS nevner spesielt endringer tilknyttet økt forskuddstrekk, økt forskuddsskatt og økt innbetalt restskatt.
- **Terminering av rentebytteavtaler.** I mai terminerte kommunen rentebytteavtaler med positiv verdi på totalt 24,5 millioner kroner. Dette er engangs renteinntekter for 2022.
- **Oppjustering av lokale lønnsstiger etter sentralt tariffoppgjør.** Kommunens kontrollrutiner avdekket at ansiennitetstillegget i lønssystemet hadde blitt beregnet lavere enn det som var fastsatt i Hovedtariffavtalen. Korreksjonen og etterbetalingen ble beregnet til 28.791.394,- for perioden 2019-2021. For 2022 er etterbetaling beregnet til 10.587.880,-. Beløpene inkluderer utbetalt lønn (brutto inkludert skattetrekk), avsatte og utbetalte feriepengene, pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette har negativ virkning for netto driftsresultat 2022.
- **Refusjoner tilknyttet pandemien i desember.** Kommunen fikk i desember tildelt refusjon fra Statsforvalteren i Innlandet på 25,7 millioner kroner tilknyttet kostnader og tapte inntekter for pandemien første halvår 2022. Tilsvarende fikk kommunen også i desember tildelt 1,4 millioner kroner for dekning av vaksinasjonskostnader. Til slutt fikk også kommunene i desember skjønnsmidler til økte kostnader for pandemien på 1,5 millioner kroner. Dette er midler som ikke var kjent ved tidspunkt for rapporteringen av andre tertial, og som naturlig nok også er engangsinntekter tilknyttet de økonomiske konsekvensene av pandemien i 2022.

- Underskudd på selvkostområdet.** Årets regnskap viser et underskudd etter bruk av fond på området for avløp på 20.787.540,-. For selvkostområdet utslippstillatelse og tilsyn av spredt avløp er det et underskudd på 244.845,-. Selvkostfondene for avløp og utslippstillatelse samt tilsyn av spredt avløp dekker ikke underskuddet for 2022. Underskuddet får derfor direkte negativ påvirkning på netto driftsresultat 2022.
- Pris- og lønnsvekst.** I statsbudsjettet angis det forventet lønn- og prisvekst for det kommende budsjettåret. I statsbudsjettet for 2022 ble det angitt en pris- og lønnsvekst på henholdsvis 1,8 % og 3,0 %, det gav en veid utgiftsvekst for kommunal sektor (kommunal deflator) i 2022 på 2,5 %. Den kommunale deflatoren som benyttes har direkte innvirkning på nivået for rammetilskuddet til kommunene som reguleres i henhold til forventet deflator. Virkelig lønns- og prisvekst for 2022 ble betydelig høyere enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet for 2022. Beregninger fra SSB viser en prisvekst (KPI) på 5,8 % mens Teknisk beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU) sin foreløpige rapport for årslønnsvekst for kommuneansatte endte på 3,7 %. Når virkelig pris- og lønnsvekst blir så forskjellig fra det som legges til grunn i statsbudsjettet, så betyr dette at kommunen selv må dekke inn deler av pris- og lønnsvekst gjennom kostnadsreduksjoner og/eller et dårligere netto driftsresultat.

Netto driftsresultat sammenlignet med budsjett



År	Regnskap - Netto driftsresultat	Regulert budsjett - Netto driftsresultat	Opprinnelig budsjett - Netto driftsresultat
2021	167,4	4,2	32,9
2022	61,5	-15,8	-14,4

Figuren viser netto driftsresultat og budsjettert netto driftsresultat for Lillehammer kommune 2021-2022 (tall i millioner kroner).

Netto driftsresultat i 2022 ble betydelig bedre enn både opprinnelig og regulert budsjett. Det regulerte budsjett forventet et negativt netto driftsresultat på 15,8 millioner kroner, mens virkelig resultat ble på 61,5 millioner kroner (positivt).

Vesentlige økonomiske avvik i forhold til budsjett forklares i kapitlene for de enkelte sektorer og er også synliggjort i skjema for bevilgningsoversikter drift.

Sektorenes regnskap

En like viktig årsak til det gode resultatet er forbedringen av det økonomiske resultatet for sektorenes drift.

Ved andre tertial meldte sektorene om et overforbruk etter budsjettendringer på følgende:

- Sektor by- og samfunnsutvikling: -2,8 millioner kroner på ordinær drift og -1 million kroner på korona. Dette er da eksklusiv selvkostområdet for vann og avløp.
- Sektor helse og velferd: -2,8 millioner kroner på ordinær drift og -11,6 millioner kroner på korona.
- Sektor oppvekst, utdanning og kultur: +0,7 millioner kroner på ordinær drift og -9,2 millioner kroner på korona.

Det endelige årsresultatet for sektorene ble betydelig bedre enn prognosen viste: (tallene under er for ordinær drift utenom Korona)

- Sektor By- og samfunnsutvikling fikk et positivt resultat for ordinær drift på 1,2 millioner (eksklusiv selvkost v/a).
- Sektor Helse og velferd fikk et positivt resultat for ordinær drift på 6,2 millioner kroner.
- Sektor Oppvekst, utdanning og kultur fikk et positivt resultat for ordinær drift på 3,8 millioner kroner.

Se for øvrig avviksforklaringene under kapitlene for kommunens sektorer.

Resultatet for de tre store sektorene er svært positivt, og helt avgjørende for kommunens positive netto driftsresultat. God budsjett disiplin er grunnlaget for at kommunen skal ha en bærekraftig økonomi.

Tabellen under viser sektorenes regnskap sammenlignet med opprinnelig og revidert budsjett. Regnskapet her er inkludert både ordinær drift og kostnader til pandemien. I kapitlene for sektorene redegjøres det for avvikene tilknyttet ordinær drift og pandemien.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000 kr

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Regnskap
Sektor By- og samfunnsutvikling	Byggesak	1 461	2 069	5 077
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	127 472	141 813	139 351
Sektor By- og	Fagavdeling By- og	3 979	4 585	3 478

Årsmelding 2022

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Regnskap
samfunnsutvikling	samfunnsutvikling			
Sektor By- og samfunnsutvikling	Lillehammer kirkelige fellesråd	12 563	13 075	13 075
Sektor By- og samfunnsutvikling	Park og idrett	23 323	25 817	25 743
Sektor By- og samfunnsutvikling	Plan	13 464	13 959	13 251
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	-35 841	-35 841	-24 250
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	31 205	33 759	34 159
Sektor Helse og velferd	Fagavdelingen Helse og velferd	17 929	25 821	23 723
Sektor Helse og velferd	Hjemmetjenesten	185 602	181 665	189 678
Sektor Helse og velferd	Legehelsestjenester	48 759	59 733	63 716
Sektor Helse og velferd	Lillehammer helsehus	161 123	170 798	175 878
Sektor Helse og velferd	Lillehammer rehabiliteringssenter	24 193	26 701	25 388
Sektor Helse og velferd	Miljøbehandling	5 954	6 436	6 235
Sektor Helse og velferd	Psykisk helse og rus	48 781	52 722	46 690
Sektor Helse og velferd	Tildelingsenheten	42 111	54 338	50 168
Sektor Helse og velferd	Tilrettelagte tjenester	203 572	219 256	220 338
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Barnehager	206 214	217 148	220 128
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Barneverntjenesten	64 950	72 019	72 519
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	17 879	19 581	18 155
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Grunnskole	278 894	294 630	293 834
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Kultur	29 944	31 637	34 188
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Lillehammer helsestasjon	20 271	22 477	26 554
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Lillehammer læringssenter	32 386	45 735	46 194
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	NAV	55 460	49 844	47 875
Fagenheter og andre	Digitalisering og IT	53 946	56 056	68 456
Fagenheter og andre	Dokumentasjon og service	12 315	12 894	11 779
Fagenheter og andre	Fellesenhet økonomi	1 884	1 981	2 284
Fagenheter og andre	Fellesområdet	-86 827	-154 093	-124 490
Fagenheter og andre	HR og organisasjonsenheten	18 741	19 335	18 291
Fagenheter og andre	Innkjøp	3 133	2 764	3 227
Fagenheter og andre	Kommuneadvokat	5 007	5 358	4 885
Fagenheter og andre	Kommunedirektørfunksjonen	9 696	9 725	10 785
Fagenheter og andre	Lillehammer Region Brannvesen	-385	-385	-123
Fagenheter og andre	Næringsutvikling	4 817	5 534	5 300

Årsmelding 2022

Sektor/Enhet	Org nivå 3	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Regnskap
Fagenheter og andre	Politisk virksomhet	7 448	7 747	8 204
Fagenheter og andre	Stabsfunksjoner	8 376	8 650	9 029
Fagenheter og andre	Økonomisk planlegging og analyse	5 078	5 414	4 532
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	0	0	-95
		1 664 877	1 730 759	1 793 207

Driftsinntekter

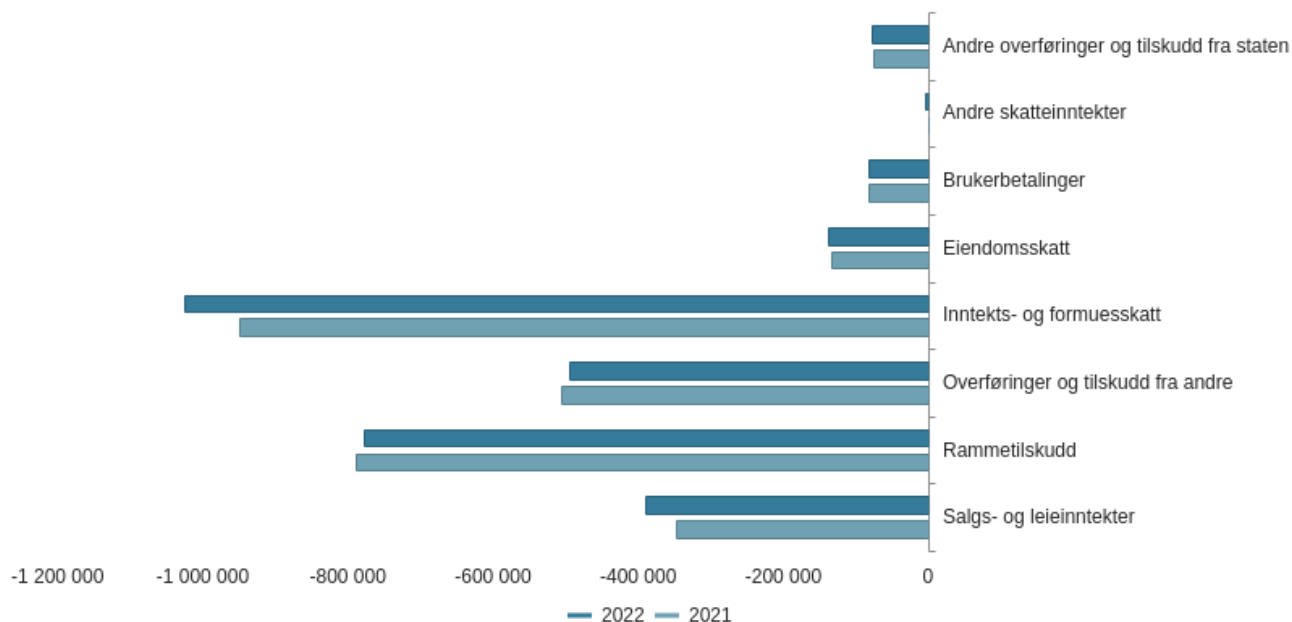
Stolpediagrammet og tabellen under viser kommunens driftsinntekter i 2021 og 2022. Totalt ligger brutto driftsinntekter nå på nesten 3 milliarder kroner (2,99 milliarder). De største inntektene kommer fra Inntekts- og formuesskatten. For første gang passerer skatteinntektene 1 milliard kroner. Rammetilskuddet er på nesten 800 millioner kroner. Det er her en liten nedgang fra 2021 til 2022 grunnet trekk fra myndighetene fordi skatteinntektene ble ekstraordinære store.

Totalt var det fra 2021 til 2022 en økning for driftsinntektene på 107,5 millioner kroner eller 3,7 %.

For mer detaljert omtale av kommunens driftsinntekter, se kapittel for Sentrale inntekter og finans.

Totale driftsinntekter - Stolpediagram

Beløp i 1000 kr



Totale driftsinntekter - Tabell

Beløp i 1000 kr

Gruppering	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Andre overføringer og tilskudd fra	-77 396	-74 804

Gruppering	Regnskap 2022	Regnskap 2021
staten		
Andre skatteinntekter	-4 283	-246
Brukerbetalinger	-81 631	-83 393
Eiendomsskatt	-139 012	-133 144
Inntekts- og formuesskatt	-1 025 276	-948 326
Overføringer og tilskudd fra andre	-494 311	-505 387
Rammetilskudd	-778 707	-789 837
Salgs- og leieinntekter	-390 700	-348 634
Totalsum	-2 991 318	-2 883 771

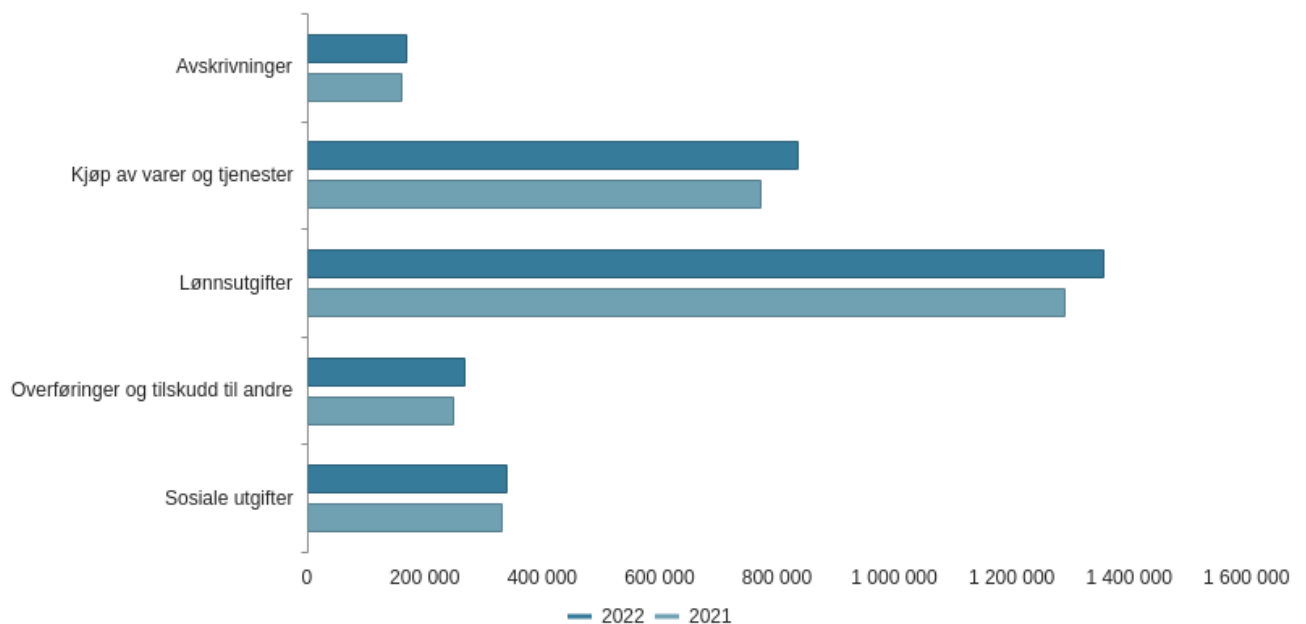
Driftsutgifter

Stolpediagrammet og tabellen under viser kommunens driftsutgifter i 2021 og 2022. Totalt har kommunen i 2022 driftsutgifter på 2,97 milliarder kroner. Dette er en økning fra 2021 på 164 millioner kroner, prosentvis ca 5,8 %. Det er kommunens lønnskostnader som utgjør den største andelen, 1,70 milliarder i 2022 (lønn og sosiale kostnader). Dette er en andel på 57,2 % av de totale utgiftene. Lønnskostnadene steg med ca 4,7 % fra 2021 til 2022.

Kjøp av varer og tjenester i 2022 endte på 836 millioner i 2022. Dette er en økning fra 2021 på 63 millioner kroner eller 8,1 %.

Totale driftsutgifter - Stolpediagram

Beløp i 1000 kr



Totale driftsutgifter - Tabell

Beløp i 1000 kr

Gruppering	Regnskap 2022	Regnskap 2021
Avskrivninger	168 607	160 201
Kjøp av varer og tjenester	835 950	772 995
Lønnsutgifter	1 356 662	1 291 092
Overføringer og tilskudd til andre	266 863	249 390
Sosiale utgifter	340 365	330 385
Totalsum	2 968 446	2 804 062

Oppsummering

Status på driftstørrelser, likvider og fond viser at Lillehammer kommunes økonomi er forbedret i 2022. Fond som buffere for framtidige utfordringer er økt gjennom 2022, og oppfyller nå Lillehammer kommunes langsiktige målsettinger. Det er imidlertid grunn til fortsatt å merke seg at dette er et minimum av hva kommunen bør ha av disponible fond. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2022 som handler om fremtidige investeringsbehov og dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Lillehammer kommune må tilpasse driften til de inntektene kommunen har til rådighet. Det vil fremover komme på høyere renteutgifter, økt inflasjon ut over tidligere beregninger, økte strømpriser og lønnsoppgjørene kan også bli høyere enn tidligere forventet. Selv om kommunen har redusert veksten i gjelden i henhold til økonomiplan, så er den fortsatt høy (ca 119 % av brutto driftsinntekter) sammenlignet både med andre kommuner og den er høyere enn kommunens mål for gjeldsgrad (90 %).

Summert betyr dette at det fortsatt må være et sterkt fokus på kommunens økonomistyring. Dette arbeidet gjøres gjennom kommunens styringsdokumenter, programmet for Balanse '24 og gjennom kommunens arbeid med langsiktig drifts og investeringsplan.

Tiltak som har løpende fokus fremover er:

- Tett oppfølging av mål og handlingsregler innenfor driftsbudsjett, fondsoppbygging og opptak lån/investeringsbegrensinger – jamfør økonomi og handlingsplan
- Tilpasning av drift for å tilpasse kostnadene til inntekter for deretter å kunne bygge opp driftsfond i henhold til kommunes målsetting (10 % av kommunens brutto driftsinntekter)
- Tilrettelagt kompetanseoppbygging med fokus på å holde kostnadene innenfor tildelt budsjetttramme for ledere med behov for kompetansebygging.
- Ekstra administrativt fokus og oppfølging på tjenester som av forskjellige årsaker anses å ha risiko knyttet til sitt budsjett.

For omtale av kommunens finansinntekter og kostnader, se kapittel Sentrale inntekter og finans samt kapittel Finansrapportering.

For omtale av kommunes lånegjeld, se kapittel Sentrale inntekter og finans samt kapittel Finansrapportering

For omtale av kommunens fond, se kapittel Lån og Finans - Fondsmidler

Avvik fra kommunestyrets premisser

Kommuneloven krever at det årsberetningen skal gjøres rede for «vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene». Dette er svart opp i årsberetningen under «status oppdrag» for den enkelte sektor / tjenestoområde. Det er her gjort rede for de avvik som er tilknyttet de oppdrag som skal gjennomføres for å oppnå kommunens målsettinger for tjenesteproduksjon.

Lillehammer kommunens har de siste årene hatt stort fokus på å styrke kommunens økonomi. Kommunestyret har lagt klare premisser for dette arbeidet gjennom vedtak for omstillingsarbeidet tilknyttet programmet for Balanse '24 og vedtak tilknyttet de økonomiske målsettinger. Kommunene har fulgt opp disse premissene blant annet gjennom opprettelsen av et Porteføljestyre som har som oppgave å følge opp den samlede fremdriften på kommunens investeringsprosjekter samt programmet for Balanse '24. Kommunestyret har som en del av oppfølgingen av omstillingsarbeidet bedt om kontinuerlig rapportering av omstillingsarbeidet i forbindelse med møter i arbeidsutvalg for budsjett og omstilling, samt månedlig økonomisk rapportering i formannskapet. I tillegg har kommunestyret i vedtak bedt "kommunedirektøren planlegge et budsjettseminar i vårhalvåret 2022. Her skal det fremlegges muligheter og utfordringer kommunen står overfor i kommende fireårsperiode. Arbeidet skal følges opp med nytt seminar for formannskap og ABO (arbeidsutvalg for budsjett og omstilling) i september der sentrale forutsetninger for budsjettarbeidet fremlegges". Kommunedirektøren har gjennom 2022 fulgt opp dette i henhold til vedtak. Kommunestyrets premisser for 2022 er så langt vi kan se etterfulgt.

Økonomiske og finansielle nøkkeltall

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Et av kommunens økonomiske mål er netto driftsresultat målt i prosent av brutto driftsinntekter. Målet til Lillehammer kommune sier at netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter bør over tid ligge på minimum 1,75 % for å skape en robust økonomi og skaffe handlingsrom for framtidige investeringer.

Tabellen under (konserntall) viser utviklingen av netto driftsresultat fra 2019 til 2022 samt sammenligning med noen utvalgte kommuner og kommunegrupperinger. Alle tall er foreløpige tall fra SSB per 15. mars 202

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

	Lillehammer 2019	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Hamar 2022	Gjøvik 2022	Ringsaker 2022	Kostragruppe 09 2022
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (B)	-2,0 %	-1,4 %	5,8 %	2,2 %	0,9 %	-0,5 %	0,9 %	2,7 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Lillehammer hadde i 2022 et netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter på 2,2 %. Til sammenligning er 2,1 % snittet i Kommunegruppe 09, og 1,5 % er snittet i Innlandet. Snittet for landet utenom Oslo er 2,7 %.

Lillehammers resultat for 2022 er redusert sammenlignet med resultatet i 2021 som lå på 5,8 %. Men resultat for 2021 var spesielt godt for hele kommunesektoren grunnet de ekstraordinære skatteinntektene som kom på slutten av året. Resultatet for 2022 er positivt når en sammenligner med resultatene fra 2019 og 2020, som begge viste et negativt driftsresultat. Sammenligner vi oss med Kostragruppe 09, Innlandet eller landet uten Oslo er det også en positiv utvikling for Lillehammer når en ser utviklingen fra 2019 til 2022.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Økonomisk mål nr 2 for Lillehammer kommune er at disposisjonsfond må utgjøre minst 10 % av driftsinntektene. Målsettingen er satt for at kommunen over tid skal ha en reserve som kan fange opp svingninger i kommunens regnskapsresultat. Videre skal disposisjonsfondet være:

- Buffer mot uforutsette hendelser
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg
- Egenkapital i fremtidige investeringer

Tabellen under (konserntall) viser utviklingen for Lillehammer kommunes disposisjonsfond de siste årene. Utviklingen har vært positiv fra 2020 hvor det lå på 4,1 % frem til 2022 der disposisjonsfondet nå er på 11,9 %. Lillehammer kommunes nivå ligger fortsatt noe under kostragruppe 09 (13,6%), landet uten Oslo (14,4%) og Innlandet (15,8%). Det er grunn til å merke seg kommunens behov for disponible fond når en ser på de utfordringer som ligger foran i tid. Utredningsarbeidet som har pågått gjennom 2022 som handler om dimensjonering av tjenestene våre viser tydelig behov for disponible fond.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

	Lillehammer 2019	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Hamar 2022	Gjøvik 2022	Ringsaker 2022	Kostragruppe 09 2022
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	5,6 %	4,1 %	9,4 %	11,9 %	18,0 %	14,9 %	21,0 %	13,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator**) Justert for utgiftsbehov

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Kommunens økonomiske målsetting nr 3 er at Netto lånegjeld må være mindre enn 90 % av driftsinntektene. Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) og er fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler. Lillehammer kommune har de siste årene flatet ut veksten av netto lånegjeld (gjeldsgraden). For 2022 (konserntall) ligger den på 119,1 %. Tabellen under viser at Kommunens gjeldsgrad ligger over nivået til Kostragruppe 09, landet uten Oslo og Innlandet.

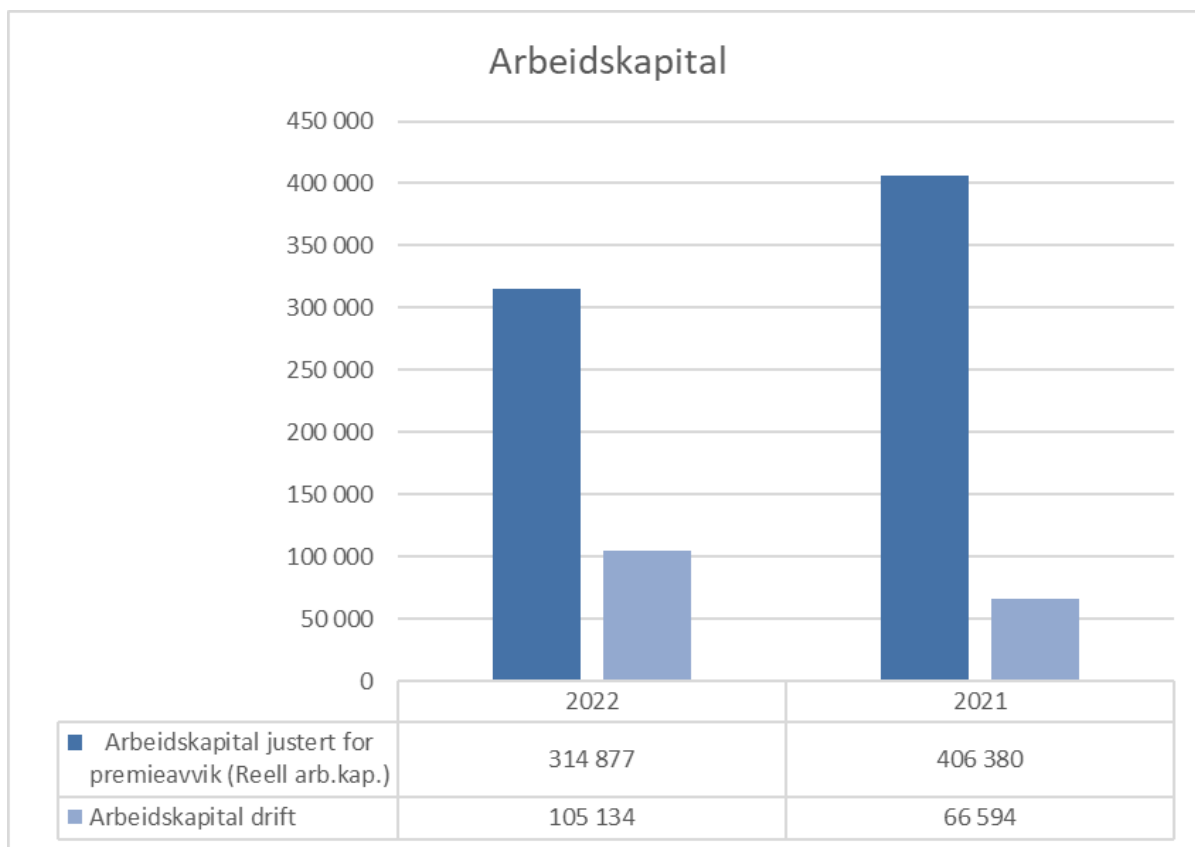
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

	Lillehammer 2019	Lillehammer 2020	Lillehammer 2021	Lillehammer 2022	Hamar 2022	Gjøvik 2022	Ringsaker 2022	Kostragruppe 09 2022
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	108,0 %	118,6 %	120,7 %	119,1 %	84,6 %	80,2 %	91,6 %	101,6 %

) Inflasjonsjustert med deflator) Justert for utgiftsbehov*

Likviditet og soliditet

Kommunens arbeidskapital, beregnet som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld korrigert for premieavvik, er ved utgangen av 2022 på 314,9 millioner kroner. Dette er en nedgang sammenlignet med 2021 på omlag 91,5 millioner kroner.



Utvikling av arbeidskapitalen

Driftsdelen av arbeidskapitalen, beregnet som arbeidskapitalen fratrasket ubrukte lånemidler, kapitalfond, premieavvik og bundne driftsfond er ved utgangen av 2022 på 105,1 millioner kroner. Tilsvarende tall ved utgangen av 2021 er 66,6 millioner kroner. Dette viser en klar forbedring i likviditeten. Arbeidskapitalen bør være positiv, da negativ arbeidskapital kan være et tegn på svak likviditet. I tillegg til arbeidskapitalen har kommunen en kassekreditt på 200 millioner kroner som er med å sikre en tilfredsstillende likviditet.

Likviditetsgrader

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgraden. Nøkkeltallene viser kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser med utgangspunkt i alle eller de mest likvide omløpsmidlene. Likviditetsgrad 1 tar utgangspunkt i alle. Nøkkeltallet bør være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide.

	2022	2021	2020	2019
Likviditetsgrad 1	2,36	2,67	2,27	1,41
Likviditetsgrad 2	1,09	1,35	1,18	0,35

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene, og her bør nøkkeltallet være større enn 1. De mest likvide omløpsmidlene er kasse, bank og markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler, og som raskt kan omgjøres i kontanter. Fra 2020 til 2022 har likviditeten bedret seg basert på årsskiftevurderingene, og ligger nå innenfor anbefalingen. Kommunen har fokus på god

likviditetsstyring gjennom året, spesielt med hensyn til investeringsprosjekter. Ubrukte lånemidler øker nivået på omløpsmidler ved årsskiftet og gir et positivt bidrag til arbeidskapital og nøkkeltall for likviditet. Kommunen hadde ved årsskiftet en ubrukt kassekreditt på 200 millioner kroner.

Soliditet (egenkapitalprosent og gjeldsgrad)

oliditet kan forklare kommunens evne til å tåle tap. Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital. Jo høyere egenkapitalprosent, desto bedre er soliditeten.

	2022	2021	2020	2019
Egenkapitalandel	21,0 %	20,6 %	20,5 %	19,6 %

Beregnet egenkapitalprosent per 31. desember 2022 viser at Lillehammer kommune har en noe begrenset evne til å tåle tap/dekke merforbruk, men har vist en svak forbedring de fire siste årene. Gjeldsgrad viser forholdet mellom gjeld og egenkapital, og er et nøkkeltall som synliggjør kommunens økonomiske handlefrihet.

	2022	2021	2020	2019
Gjeldsgrad	3,8	3,9	3,9	4,1

Gjeldsgraden bør være under 5. I de kommunale regnskapsforskriftene er det ikke fastsatt noen anbefaling til hvor høy egenkapitalprosenten, likviditetsgraden eller hva gjeldsgraden bør være. Man bør imidlertid være observant på utviklingen i disse indikatorene. Et betydelig høyt investeringsnivå, med tilhørende høyt låneopptak, kan over tid føre til svekket soliditet.

Fondsmidler

Størrelsen på kommunens frie fondsmidler gir uttrykk for kommunens handlingsrom til å finansiere investeringer samt dekke opp uforutsette utgifter eller eventuelle svikt i inntektene.

Fondsoversikt (tall i mill kr)	01.01.2022	Endring	31.12.2022
Driftsfond			
Frie driftsfond	254	74,6	328,6
Disposisjonsfond	224,7	61,6	286,3
Kommunalt utviklingsfond	1,3	0	1,3
Forsikringsfond	1,2	0	1,2
Sum andre ubundne driftsfond	26,8	13	39,8
Bundne driftsfond	90,1	-14,1	76

Næringsfond	2,1	0	2,1
Vannfond	0,1	1,8	1,9
Avløpsfond	8,6	-8,6	0
Kulturfond	4,6	-1,8	2,8
Sum gave- og minnefond	2,4	-0,3	2,1
Sum andre bundne driftsfond	72,3	-5,2	67,1
Investeringsfond			
Frie investeringsfond	32,9	16,3	49,2
Kapitalfond	28,6	16,2	44,8
Utviklingsfond kraftfusjon	4	0	4
Sum andre ubundne investeringsfond	0,3	0,1	0,4
Bundne investeringsfond	43,7	-2,1	41,6
Tilfluktsromsmidler	1,4	0	1,4
Frikjøpsfond	4,3	0	4,3
Forvaltningslånefond	36,4	-3,2	33,2
Idrettsfond	-0,1	0	-0,1
Sum andre bundne investeringsfond	1,7	1,1	2,8
Sum fond	420,7	74,7	495,4

Pandemiens påvirkning på kommuneøkonomien

Pandemiens økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvensene av koronapandemien har vært omfattende for Lillehammer kommune. I de økonomiske rapportene i 2022 har kommunen skilt ut og tydeliggjort pandemiens økonomiske konsekvenser. Det er krevende å ha gode beregninger på hva pandemien betyr for

kommuneøkonomien. I tabellen under vises det totale avviket i driftsregnskapet for hver sektor og hvert tjenesteområde. Avviket er deretter splittet opp i det som gjelder for drift uten korona og det som skyldes korona. Dette følger da den samme rapporteringen som er gjennomført i tertialrapportene. I 2022 har sektorene rapportert i tertialrapportene for årsprognose drift uten Korona og årsprognose for konsekvenser av koronapandemien.

Tjenesteområde	Avvik ekskl. korona	Avvik korona	Total Avvik
Eiendom	2 758	-296	2 462
Vann og avløp	-11 591		-11 591
Park og idrett	81	-7	74
Veg og trafikk	-400		-400
Byggesak	-3 008		-3 008
Plan	708		708
Fagavdeling by og samfunnsutvikling	1 107		1 107
Lillehammer kirkelige fellesråd	0		0
By- og samfunnsutvikling	-10 344	-303	-10 647
Tilrettelagte tjenester	1 268	-2 351	-1 083
Psykisk helse og rus	6 155	-123	6 032
Hjemmetjenesten	-5 241	-2 771	-8 012
Lillehammer helsehus	-1 394	-3 686	-5 080
Rehabilitering	1 313	0	1 313
Tildelingsenheten	4 184	-13	4 171
Fagavdeling helse og velferd	620	1 478	2 098
Legehelsetjenester	-867	-3 116	-3 983
Miljøbehandling	201	0	201
Helse og velferd	6 239	-10 581	-4 342
Barneverntjenesten	-443	-57	-500
Grunnskole	4.099	-3 303	796

Årsmelding 2022

Fagavdeling OUK	1 442	-16	1 426
Kultur	-550	-2 000	-2 550
Lillehammer helsestasjon	-82	-3 995	-4 077
NAV	1 969	0	1 969
Lillehammer læringscenter	-373	-87	-460
Barnehager	-2 214	-766	-2 980
Oppvekst, utdanning og kultur	3 848	-10 224	-6 376
Lillehammer Region Brannvesen	-146	-116	-262
Kommunedirektørfunksjonen	-1 042	-18	-1 060
Politisk virksomhet	-451	-6	-457
HR	1 078	-33	1 045
Dokumentasjon og Service	1 083	32	1 115
Stabsfunksjoner	-246	-133	-379
Fellesenhet økonomi	-276	-27	-303
Digitalisering og IT	-6 931	-5 469	-12 400
Kommuneadvokat	609	-136	473
Innkjøp	-463	0	-463
Økonomisk planlegging og analyse	882	0	882
Næringsutvikling	234	0	234
Fellesområdet	-28 836	-767	-29 603
Fagenheter og andre	-34 505	-6 673	-41 178
Totalt	-34 762	-27 781	-62 543

Pandemien påvirker kommunens økonomi innenfor følgende grupperinger:

1. Direkte kostnader i form av innkjøp av varer og tjenester tilknyttet smittevern.

2. Indirekte kostnader i form av økte variable lønnskostnader (overtid og vikarer) på grunn av fravær i forbindelse med karantene, sykdom, økt beredskap og behov for økt arbeidskraft tilknyttet oppfølging av pålagt smittevern.
3. Tapte inntekter fra bortfall av leieinntekter på lokaler, bortfall av inntekter ved ikke leverte kommunale tjenester og tapte gebyr og billettinntekter.

I 2020 hadde kommunen betydelige lavere skatteinntekter enn forventet. I 2021 normaliserte arbeidsledigheten seg slik at skatteinntektene ble høyere enn forventet. Dette er også tilfelle i 2022, og en kan ikke se at pandemien har hatt negativ innvirkning på skatteinntektene i 2022.

Koronapandemien er ikke helt over ennå, og kommunen har gjennom 2022 fulgt opp vaksinasjonsarbeidet gjennom de ulike svingningene på smitte. Dette arbeidet fortsetter inn i 2023.

Kostnader tilknyttet koronapandemien føres på et eget prosjektnummer. I tillegg er det også ført vaksinasjonskostnader på eget prosjektnummer. Det tas kontrollert med hensyn til at alle kostnader som er tilknyttet korona er påført prosjektnummer.

Tapte inntekter relatert til pandemien vil kun fremkomme som avvik i budsjett.

Statlig kompensasjon for pandemien

Landets kommuner fikk gjennom innbyggertilskuddet (rammetilskudd) i desember 2022 tildelt 25,67 millioner kroner for pandemiens virkninger i første halvår 2022. Det er ikke gitt kompensasjon for andre halvår 2022. I tillegg fikk kommunen også i desember tildelt ordinære skjønnsmidler for pandemien på 1,5 millioner kroner. Totalt har kommunene mottatt statlig kompensasjon for pandemien i 2022 på 27,173 millioner kroner.

Lillehammer kommune er også gjennom innbyggertilskuddet (rammetilskudd) tildelt 5,06 millioner kroner totalt for 2022, fordelt på 3,68 millioner kroner i tredje termin og 1,37 millioner kroner i ellevte termin.

Legger vi sammen statlig kompensasjon for pandemien og vaksinasjonsutgiftene har kommunen i 2022 mottatt totalt 32,23 millioner kroner.

Rapporteringer gjennom året

De økonomiske konsekvensene for en kommune på Lillehammers størrelse er store i beløp. Det har derfor vært viktig for kommunedirektøren å rapportere jevnlig til kommunestyret, formannskap og utvalg gjennom hele året. Kommunens politiske ledelse har gjennom 2022 fått økonomiske orienteringer om pandemien i arbeidsutvalget for budsjett og omstilling og i formannskapet. Koronaøkonomien er beskrevet i egne kapitler i både første og andre tertialrapport.

I økonomirapportene har det vært viktig å tydeliggjøre pandemiens økonomiske konsekvenser for sektorene, og det har vært viktig å tydeliggjøre den delen av økonomien som ikke har vært påvirket av pandemien. Derfor er det gitt prognoser både for ordinær drift (eksklusiv korona) og for koronaøkonomien.

Kommunen har opprettet et eget prosjektnummer for pandemien for føring av alle direkte kostnader og inntekter relatert til pandemien. I tillegg er det også ført vaksinasjonskostnader på eget

prosjektnummer. Dette har gitt en god oversikt over kostnadene til koronaøkonomien. Det er mer utfordrende når det skal beregnes størrelsen på tapte inntekter og tapte muligheter for gjennomføring av krav til budsjetterte innsparinger. Dette er økonomiske størrelser som må beregnes, de føres ikke som en transaksjon i regnskapet, men det er store beløp som påvirker kommuneøkonomien og regnskapsresultatet.

Kommunen har siden pandemiens oppstart i 2020 og gjennom hele 2021 rapportert jevnlig til Statsforvalteren i Innlandet for de økonomiske konsekvensene av pandemien. Kommunenes rapportering til statsforvalteren er benyttet som dokumentasjon for beregning av skjønnskudd gitt som koronakompensasjon til kommunene. Lillehammer kommune har også deltatt i Kommunenes sentralforbunds innsamling av økonomidata for pandemien. Dette er benyttet som grunnlag for regjeringens oppnevnte arbeidsgruppe som har kartlagt kommunenes økonomiske konsekvenser av koronakrisen.

Investeringer, låneopptak og sikring av likviditet

Når det gjelder investeringer, har ikke pandemien like stor innvirkning på dette som på drift. Det har ikke vært nødvendig å sikre likviditet i 2022 gjennom tidligere låneopptak slik det ble gjort i 2020, da finansmarkedet nå fungerer normalt med hensyn til tilgang på kapital.

Tilskudd til lokalt næringsliv

Det mottas midler fra kommunal- og moderniseringsdepartementet til lokalt næringsliv som er rammet av lokale eller nasjonale smitteverntiltak. Disse fordeles fortløpende i henhold til vedtatte kriterier for tildeling av midlene.

Retningslinjer for regnskapsføring av korona og fordeling i budsjett

Det er gitt flere retningslinjer fra statsforvalteren for føring og beregning av koronakostnader. En retningslinje er opprettelse og føring av koronatransaksjoner på eget prosjektnummer. En annen retningslinje er at lønnskostnader kun skal føres på prosjektnummer når det er snakk om reelle økte lønnskostnader. Dette er for eksempel kostnader til innleide vikarer eller overtid i forbindelse med koronaarbeid. Lønn til personell som er flyttet fra opprinnelig arbeidssted i kommunen til koronarelaterte oppgaver skal ikke føres på prosjektet. Dette er begrunnet i at lønn her ville blitt utbetalt uansett, og er med det ikke en merkostnad for kommunen. Men dersom det er leid inn vikar eller ansatt ekstra personell som en erstatning for å løse de opprinnelige arbeidsoppgavene, så er dette en merkostnad som skal føres på prosjektet. Kommunen har også gjennom året ført vaksinasjonskostnader på et eget prosjektnummer. Tilsvarende er også økte tilskudd tilknyttet vaksineringen ført på det samme prosjektnummer for å ha totaloversikt på dette.

Det er ikke gitt spesifikke retningslinjer for hvordan virkningen av kompenserende tiltak som økte rammetilskudd skal fordeles i budsjettet. Utfordringen i 2022 har vært at man ikke har visst kompensasjonens størrelse før dette ble formidlet og utbetalt fra statens side før i desember måned. Det har derfor ikke vært mulig å styre eller fordele kompensasjoninntektene gjennom 2022. Kompensasjonen i 2022 har derfor i sin helhet gått til å dekke kommunens samlede økonomiske konsekvenser gjennom inntektsføring på fellesområdet. Vaksinasjonskostnadene er dekket budsjettmessig innenfor kostnadsområdet for vaksinasjon.

I de kommende kapitler redegjør sektorene og tjenesteområdene for sine budsjettavvik, både de budsjettavvik som gjelder for ordinær virksomhet og budsjettavvik som en følge av koronaøkonomien.

Avviksanalysen i årsmeldingen er da i tråd med kommunens valgte prinsipp for avviksanalyse i tertialrapporteringene.

Koronapandemiens totale økonomiske konsekvenser

I henhold til de prinsipper som er beskrevet ovenfor er det under satt opp en tabell med totaloversikt for pandemiens økonomiske konsekvenser for Lillehammer kommune. Oversikten viser pandemiens økonomiske konsekvenser både generelt for Korona og vaksinasjon.

Beregningen viser at Lillehammer kommune har hatt et nettoresultat tilknyttet Covid-19 og vaksinasjon på 1,6 millioner kroner. Det er her kun hensyntatt kommunens eget regnskap. Konsekvenser for selskaper helt eller delvis eid av kommunen er ikke med i denne beregningen.

Prosjektregnskapet viser at Lillehammer kommune ble spesielt rammet av store kostnader på medisinsk forbruksmateriell og utstyr, større IKT kostnader samt personalkostnader (vikar/overtid). Sektorenes avviksanalyse viser at de i stor grad har klart å gjennomføre planlagte besparelser. Det vises for øvrig til sektorenes avviksanalyser.

Prosjektregnskap for koronaprosjekter	Regnskap
Vaksinekostnader	2 511 381
Øvrige koronarelaterte kostnader	30 171 310
Sum kostnader	32 682 691
Rammetilskudd vaksinasjonsprogram	5 056 000
Rammetilskudd øvrige koronakostnader	25 673 000
Skjønnsmidler øvrige koronakostnader	1 500 000
Øvrige inntekter korona	2 044 326
Sum inntekter	34 273 326
Resultat	1 590 635

Tapte inntekter og ikke gjennomførte omstillingsaktiviteter i 2022

Det er tabellen overfor ikke lagt inn tapte inntekter og ikke gjennomførte omstillingsaktiviteter for sektorene. Sektorene har tatt hensyn til dette i sine sektorrapporteringer for økonomiske konsekvenser av pandemien. Summene i tabell over er derfor ikke direkte sammenlignbare med de sektorvise økonomiske konsekvenser av pandemien.

Sentrale inntekter og finans

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud.	Rev.bud. 2022	Regnskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Frie disponible inntekter						
Rammetilskudd	-789 837	-760 120	-731 045	-778 707	47 662	6,5 %
Inntekts- og formuesskatt	-948 326	-929 976	-995 548	-1 025 276	29 728	3,0 %
Eiendomsskatt	-133 144	-141 500	-141 500	-139 012	-2 488	-1,8 %
Andre generelle driftsinntekter	-29 528	-26 385	-56 727	-55 342	-1 385	-2,4 %
Sum Frie disponible inntekter	-1 900 834	-1 857 981	-1 924 820	-1 998 338	73 518	-3,8 %

Rammetilskudd

Rammetilskudd (inkl. skjønnsmidler og inntektsutjevning) er 47,7 mill. kroner bedre enn justert budsjett. Dette er knyttet til 18,7 mill. kroner høyere inntektsutjevning enn forventet i budsjettet, og henger sammen med noe lavere skatteinnngang totalt i Lillehammer kommune sammenlignet med landet for øvrig. I tillegg har det kommet 1,7 mill. kroner mer i skjønnsmidler enn forutsatt i budsjettet.

Det var i løpet av 2022 overført utenfor ordinære rammetilskudd 32,6 mill. kroner. 25,6 mill. kroner knyttet seg til koronakompensasjon for 1. halvår 2022, 5,1 mill. kroner knyttet seg til vaksinasjonsprogrammet og 1,8 mill. kroner knyttet seg til sosial hjelp og blant annet dekning av merutgifter knyttet til høye strømpriser.

Ordinært rammetilskudd ble 15 mill. kroner bedre enn justert budsjett. I revidert nasjonalbudsjett ble rammetilskuddet nedjustert med forventet ekstraordinær skatteinnngang for den enkelte kommune. Dette ble hensyntatt i justert budsjett.

Inntekts- og formuesskatt

Inntekts- og formuesskatt ble 33,7 mill. kroner bedre enn justert årsbudsjett. 4 mill. kroner knytter seg til Naturressursskatt.

I all hovedsak knytter det meste av det positive avviket seg til utfallet av margin- og fordelingsoppgjørene som har stor innvirkning på endelig skatteinnngang for året og som først var kjent i november. Økningen har også sammenheng med god skatteinnngang for kommunesektoren generelt.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er 2,5 mill. kroner lavere enn budsjett. Avviket på om lag 1,8% skyldes i hovedsak en kombinasjon av løpende korrigeringer og feilretting av beregningsgrunnlag for eiendomsskatt, samt feilmarginer knyttet til estimering av inntekter fra kraftanlegg og taksering av nye/endrede eiendommer i 2021.

Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle driftsinntekter består av integreringstilskudd, naturressursskatt og tilskudd for statlig rentekompensasjon. I 2022 er disse inntektene 1,4 mill. kroner lavere enn justert budsjett.

Integreringstilskudd: I opprinnelig budsjett for 2022 ble det budsjettert med 22,6 millioner kroner i integreringstilskudd. Budsjettet for 2022 ble lagt med utgangspunkt i bosetting av 27 flyktninger. Med bakgrunn i situasjonen i Ukraina og økt bosetting, så ble budsjettet for integreringstilskudd økt til 52,9 mill.kroner i 2.tertial. Berørte tjenestoområder fikk styrket sine budsjettrammer og 16,76 mill.kroner ble avsatt til flyktningfond. Integreringstilskuddet er høyest de første to årene og trappes så ned de neste tre. Det er å forvente at utgiftene ikke vil bli redusert tilsvarende reduksjonen i inntekter. Avsetning til fond ansees derfor som nødvendig økonomisk planlegging.

Lillehammer kommune bosatte 163 flyktninger inkl. familiegjenforente i 2022. Av disse var 104 fra Ukraina. Det var knyttet stor usikkerhet til bosettingen, og integreringstilskuddet endte opp 5,7 mill.kroner lavere enn budsjettert. Avviket skyldes noe lavere bosetting i 2022 enn estimert i 2.tertial. Andre grunner til avvik er at det ble bosatt flere familier enn budsjettert (gir lavere integreringstilskudd). I tillegg har det vært litt høyere fraflytting (flyktninger bosatt 2018-2020) enn budsjettert.

Statlig rentekompensasjon: Rentekompensasjon fra Husbanken ble på 4,1 millioner kroner. Beløpet er ikke budsjettert og gir til et tilsvarende positivt budsjettavvik.

Naturressursskatt: Naturressursskatt er en skatteinngang som er ny i 2022 og derfor ikke budsjettert. Skatteinngangen for naturressursskatt ble på 4,1 millioner kroner og gir til et tilsvarende positivt budsjettavvik.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud.	Rev.bud. 2022	Regnskap 2022	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-41 992	-14 576	-14 576	-50 848	36 272	248,9 %
Utbytter	-86 559	-51 364	-51 364	-59 490	8 126	15,8 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-3 107	-1 544	-1 544	932	-2 476	-160,4 %
Renteutgifter	65 524	81 400	78 170	92 183	-14 013	-17,9 %
Avdrag på lån	138 810	159 187	159 187	147 288	11 899	7,5 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	72 676	173 104	169 874	130 066	39 808	23,4 %

Rask økende inflasjon og rentenivå har påvirket finansielle poster betydelig gjennom 2022. Netto finansutgifter ble allikevel 39,8 mill bedre enn budsjett. Godt hjulpet av bidrag fra rentesikring (inkl gevinst terminering på 24,5 mill).

Renteinntekter

Renteinntekter ble 36,3 mill. kroner bedre enn budsjett og 29, 6 mill. kroner knytter seg til inntekter fra rentebytteavtaler (sikringsporteføljen). Dette beløpet må ses i sammenheng med renteutgifter. Ca. 6,7 mill. kroner i positivt avvik knytter seg til renteinntekter på innskudd og renter på videreutlån (startlån).

Utbytter

Utbytter ble 8,1 millioner bedre enn budsjett på grunn av et høyere utbytte nivå fra Innlandet Energi Holding (videreformidler utbytte fra Eidsiva Energi AS).

Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler

Finansporteføljen (finansielle omløpsmidler) fikk i 2022 en negativ verdiutvikling på 0,9 mill. kroner (-1,87%). Det var budsjettet en positiv utvikling på 1,5 mill. kroner og resultatet ble 2,5 mill. kroner under budsjett på grunn av negativ verdiutvikling for obligasjoner og norske aksjer.

Renteutgifter

Renteutgifter ble 14,0 mill. kroner høyere enn budsjettet på grunn av et høyere rentenivå enn forutsatt. Renteutgifter består av renteutgifter knyttet til startlån, egne investeringer og kostnader knyttet til rentebytteavtaler. Renteutgifter for startlån og egne investeringer ble 41,9 mill. kroner høyere enn budsjettet, mens kostnader knyttet til rentebytteavtaler ble 27,6 mill. kroner lavere enn budsjettet.

Avdrag på lån

Avdrag på lån ble 11,9 mill. kroner bedre enn budsjett på grunn av et lavere investeringsnivå enn forutsatt i budsjettet for 2022, og følgende lavere låneopptak og avskrivninger.

Investeringer og låneopptak

Investeringer

Tabellen "Investeringsregnskap for tjenesteområdene" viser sektorenes og tjenesteområdenes totale investeringsregnskap for 2022. Denne skiller seg fra bevilgningsoversikt investering etter §5-5 andre ledd (2B) som bare viser investeringer i varige driftsmidler. Ved å klikke deg videre ned i tabellen får du også opp de andre radene som følger bevilgningsoversikt investering etter §5-5 første ledd (2A). Vær oppmerksom på at man i budsjettprosessen ikke har fordelt budsjettet på de ulike radene, men i stor grad samlet hele budsjetttrammen for tjenesteområdet på raden investeringer i varige driftsmidler. Budsjettene vil fordeles på de ulike radene i fremtidige budsjetter.

Investeringsregnskap for tjenesteområdene

Beløp i 1000 kr

Sektor/Tjenesteområde	Org nivå 3	Rad (tekst)	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022
		Investeringer i varige driftsmidler	0	625
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	Avsetninger til ubundet investeringsfond	16 964	16 964
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	Investeringer i varige driftsmidler	55 786	91 156
Sektor By- og	Eiendom	Overføring fra	-13	0

Årsmelding 2022

Sektor/Tjenesteområde	Org nivå 3	Rad (tekst)	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022
samfunnsutvikling		drift		
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	Salg av varige driftsmidler	-35 890	-16 964
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	Tilskudd fra andre	-11 446	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Eiendom	Tilskudd til andres investeringer	257	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Avsetninger til bundne investeringsfond	750	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Investeringer i varige driftsmidler	237	4 375
Sektor By- og samfunnsutvikling	Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Tilskudd fra andre	-1 050	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	Tilskudd til andres investeringer	3 787	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Lillehammer kirkelige fellesråd	Investeringer i varige driftsmidler	0	1 550
Sektor By- og samfunnsutvikling	Lillehammer kirkelige fellesråd	Tilskudd til andres investeringer	1 550	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Park og idrett	Bruk av bundne investeringsfond	-45	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Park og idrett	Investeringer i varige driftsmidler	13 672	10 924
Sektor By- og samfunnsutvikling	Park og idrett	Tilskudd fra andre	-3 601	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Plan	Investeringer i varige driftsmidler	0	205
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	Investeringer i varige driftsmidler	140 866	160 000
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	Salg av varige driftsmidler	-854	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	Tilskudd fra andre	-160	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Vann og avløp	Tilskudd til andres investeringer	520	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	Investeringer i varige driftsmidler	60 252	40 331
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	Salg av varige driftsmidler	-1 815	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	Tilskudd fra andre	-21 503	0
Sektor By- og samfunnsutvikling	Veg og trafikk	Tilskudd til andres investeringer	1 000	0
Sektor Helse og velferd	Legehelsestjenester	aksjer og andeler i selskaper	950	950

Årsmelding 2022

Sektor/Tjenesteområde	Org nivå 3	Rad (tekst)	Regnskap 2022	Revidert budsjett 2022
Sektor Helse og velferd	Legehelsestjenester	Salg av finansielle anleggsmidler	-300	0
Sektor Helse og velferd	Lillehammer helsehus	Investeringer i varige driftsmidler	1 036	3 240
Sektor Helse og velferd	Lillehammer rehabiliteringssenter	Investeringer i varige driftsmidler	45	239
Sektor Helse og velferd	Tilrettelagte tjenester	Investeringer i varige driftsmidler	4 398	10 474
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Grunnskole	Investeringer i varige driftsmidler	106	331
Sektor Oppvekst, utdanning og kultur	Kultur	Investeringer i varige driftsmidler	5 207	2 946
Fagenheter og andre	Digitalisering og IT	Investeringer i varige driftsmidler	11 431	26 191
Fagenheter og andre	Dokumentasjon og service	Investeringer i varige driftsmidler	0	15 139
Fagenheter og andre	Fellesenhet økonomi	Investeringer i varige driftsmidler	834	0
Fagenheter og andre	Fellesenhet økonomi	Tilskudd fra andre	-395	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Avdrag på lån til videreutlån	50 084	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Avsetninger til bundne investeringsfond	33 209	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Bruk av bundne investeringsfond	-36 376	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Bruk av lån	-234 124	-410 648
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Bruk av lån til videreutlån	-139 941	-182 904
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Bruk av ubundet investeringsfond	-685	-685
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 969	685
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Investeringer i varige driftsmidler	340	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-240	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Mottatte avdrag på videreutlån	-47 089	0
Fagenheter og andre	Fellesområdet	Videreutlån	139 941	182 904
Fagenheter og andre	Kommunedirektørfunksjonen	Investeringer i varige driftsmidler	1 060	89 899
Fagenheter og andre	Kommunedirektørfunksjonen	Tilskudd til andres	17 694	0

Årsmelding 2022

Sektor/Tjenesteområde	Org nivå 3	Rad (tekst)	Regnskap 2022 Revidert budsjett 2022	
		investeringer		
Fagenheter og andre	Lillehammer Region Brannvesen	Investeringer i varige driftsmidler	0	5 655
Fagenheter og andre	Lillehammer Region Brannvesen	Salg av varige driftsmidler	-225	0
Fagenheter og andre	Politisk virksomhet	Investeringer i varige driftsmidler	0	1 000
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	Avsetninger til bundne investeringsfond	379	0
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	Investeringer i varige driftsmidler	9 429	0
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	Overføring fra drift	-1 023	-950
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	Tilskudd fra andre	-10 176	0
Bevilgningsområde	Bevilgningsområde	Tilskudd til andres investeringer	477	0
			31 276	53 632

Avviksforklaring for tjenesteområdene

Avviksforklaringen inneholder forklaring for alle enheter med over 1 million kroner netto i regnskap i 2022.

Eiendom

Mindreforbruk - 66,1 millioner

Mindreforbruket er i hovedsak knyttet til følgende prosjekter:

- Kjøp/salg av kommunale eiendommer – kontinuerlig prosess. Positivt avvik på 40.200.000 kroner. Skal blant annet dekke investeringen i Moabakken II.
- Lillehammer helsehus kjøkken – positivt avvik 15.276.000 kroner. Dette ble startet opp og fullføres i 2023. Prosjektet er vesentlig redusert i omfang og vil ikke kreve hele budsjettrammen.
- Brannstasjonen – positivt avvik 1.6 millioner kroner. Prosjektet er ferdig rapportert, gjenstående ramme brukes til å fullføre erfaringene fra prøvedriftsperioden.
- Kulturhuset Banken – positivt avvik på 470.000 kroner. Dette restbeløpet skal nyttes til å fullføre en flerårig oppgradering med blant annet skifte av gulv.

Vann og avløp

Mindreforbruk -19,6 millioner

Investeringene er i samsvar med hovedplan for vann og avløp, men med en forsinkelse på ett til to år. Dette skyldes mindre produksjon enn forutsatt. Årsaken til dette er manglende kapasitet innenfor utbyggingsavdelingen samt utfordringer på tilgang materiell.

Park og idrett

Mindreforbruk -0,9 millioner

Negative avvik på enkeltprosjekt skyldes i hovedsak at prosjektene venter på spillemidler. Positive avvik på enkeltprosjekt skyldes blant annet at kjøretøyer bestilt i 2022 ikke blir levert før i 2023. Enkelte mindre prosjekter har noe forsinkelse. Innkomne spillemidler fremkommer som positive avvik på noen eldre prosjekter.

Veg og trafikk

Mindreforbruk -2,4 millioner

Investeringer innenfor området har et positivt avvik på 2,4 millioner kroner av et justert budsjett på 40,3 millioner kroner. Positivt avvik skyldes overførte tilskuddsmidler fra sykkelby, som er planlagt benyttet til pågående prosjekter.

Fagavdeling By- og samfunnsutvikling

Mindreforbruk -0,7 millioner

Enheten har et lite mindre forbruk enn budsjettet.

Tilrettelagte tjenester

Mindreforbruk -6,1 millioner

Tilrettelagte tjenester har hatt fire investeringsprosjekter i 2022. To av prosjektene har samme formål og gjelder bevilgning til inventar og utstyr på Dugandes. Både bygget og oppstart har vært forsinket og det er hovedårsaken til at det er et positivt avvik i 2022. Kjøp av nye tjenestebiler er også forsinket og ikke gjennomført i 2022. I forbindelse med kjøp av el-biler var det behov for å etablere nye ladestasjoner ved noen bofellesskap. Denne prosessen ble ikke ferdigstilt i 2022 og kostnader påløp først i 2023.

Lillehammer helsehus

Mindreforbruk -2,2 millioner

Investeringene har vært benyttet til utskifting av medisinsk teknisk utstyr, møbler i avdelingene og kontormøbler. Investeringen er ferdigstilt i 2022 og hadde et betydelig mindreforbruk i forhold til budsjettet.

Kultur

Merforbruk -2,3 millioner

I 2022 oppgraderte Lillehammer kino sal 5. Det ble også byttet projektor i sal 5 i 2021, hvilket betyr at prosjektet med å oppgradere salen nå er fullført. I mars 2022 ble kiosken ved Lillehammer kino bygget om i sin helhet. Ombyggingen ble gjennomført etter budsjett, og har gitt oss økt salg - slik vi håpet.

Lillehammer bibliotek har gjennomført en ombygging av barne- og ungdomsavdelingen. Dette har vært et flerårig prosjekt for vår del. Publikumstoalettene har også blitt oppgradert i 2022, som planlagt. Leseriet har blitt oppgradert fra å være et tidligere kafélokale til å bli et nytt rom for arrangement og samtaler. Oppgaderingene har blitt gjort i henhold til budsjettet og innenfor planlagt tid.

I Kulturskolen har det blitt kjøpt inn noe inventar (høytalere, miksebord m.m.) og oppgradering av noe møbler. I Festsalen ble det anskaffet utstyr for streaming av møter.

Kommunedirektørfunksjonen

Mindreforbruk - 71,1 millioner

Avviket er fordelt på følgende områder (de viktigste avvikene):

Flomsikring: Underforbruk på ca 17,3 millioner kroner. Midlene vil bli forslått videreført til 2023.

Investeringer Kommunedirektør med stab: Underforbruk ca 7,9 millioner kroner. Midlene vil bli foreslått videreført i 2023.

Lån Lillehammer kommunale eiendomsselskap: 16,2 millioner kroner. Lånet betales ned fortløpende og følger fremdriftsplan.

Kjøp av næringseiendom: 25 millioner kroner. Midlene vil bli foreslått videreført i 2023.

Digitalisering og IT

Mindreforbruk -14,8 millioner

Innenfor digitalisering er det flere investeringstiltak som har blitt forskjøvet til 2023. Dette inkluderer tiltak i forbindelse med å lukke forutsetninger for migrering fra I Komm datasenter til Microsoft Azure, utskifting av kantsvitsjer, oppdatering av systemporteføljen, samt teknologi innenfor helseområdet.

Fellesområdet

Fellesområdet

Negativt avvik – 181,7 millioner kroner

Det negative avviket skyldes i hovedsak et mindre behov for finansiering av investeringer på 177 mill. kroner, som er en konsekvens av lavere investeringer enn budsjettet. I tillegg er det et negativt avvik knyttet til egenkapitaltilskudd KLP på ca. 5 mill. kroner som ikke er konkret budsjettet, men finansieres av andre driftsinntekter i investeringsregnskapet.

Større byggeprosjekter

De 10 største investeringsprosjektene i 2022

Beløp i 1000 kr

Prosjekt	Tjenesteområde	Regnskap	Revidert årsbudsjett	Status framdrift	Økonomistatus	Statusvurdering
Diverse investeringer i kommunal eiendom	Eiendom	7 164	17 470	Mindre avvik	Ihht plan	Noen prosjekt er overført til 2023, det skyldes en kombinasjon av kapasitet internt og hos entreprenørene. Moabakken byggetrinn II omfatter riving og nybygg. Planlagt ferdigstilt i henhold til oppsatt plan som er mai 2023. Totalt budsjett for prosjektet er på 23 700 000 kroner - inkl mva. Regnskap pr 31.12.2022 viser 12 500 000 kroner. Prosjektet gjennomføres i tråd med prosjektets fremdriftsplan.
Moabakken del II, riving og nybygg	Eiendom	12 438	0	Iht. plan	Ihht plan	Prosjektet er ferdigstilt. Avvik på 3,5 mill skyldes høy lønn og prisstigning i anleggsperioden som ingen av partene kunne forutsi ved kontraktsinngåelse. Sluttoppgjør ikke ferdigstilt. Avvik mellom tilbud og budsjett ca. 5 mill. hvor det er dissens mellom partene på beløpet i sluttoppgjør. Kommuneadvokaten hjelper VA med avklaringer mot entreprenørens advokat
Fv213 Hamarv N	Vann og avløp	19 420	0	Ferdig	Merforbruk	Egen rapportering gjennomføres ved sluttrapport til politikerne. Prosjektet har holdt seg innenfor tildelt bevilgning. Prosjektet har hatt oppstart høsten 2022 og holder seg foreløpig innen for vedtatte rammer.
Ledningsnett og høydebasseng Krokvang	Vann og avløp	22 195	0	Iht. plan	Merforbruk	
Lillehammer Vannverk	Vann og avløp	17 312	12 000	Ferdig	Mindreforbruk	
Områdesanering VA Randgårdsjordet - Etappe 1	Vann og avløp	8 803	0	Iht. plan	Ihht plan	

Årsmelding 2022

Prosjekt	Tjenesteområde	Regnskap	Revidert årsbudsjett	Status framdrift	Økonomistatus	Statusvurdering
Planlegging reservevann og hydrologisk kartlegging SØ Korgen	Vann og avløp	12 809		0 lht. plan	lhht plan	Planleggingen er i samsvar med gjeldende framdriftsplan.
Rehabilitering tekniske Installasjon Hb Birk 1	Vann og avløp	9 090		0 lht. plan	lhht plan	Prosjektet er ferdigstilt og har holdt seg innenfor vedtatte rammer. Veiutbedringer er foretatt i samsvar med bevilgede rammer og i henhold til planlagte utbedringer for 2022.
Veiutbedringer	Veg og trafikk	21 985	26 136	lht. plan	lhht plan	Flomssikringsmidler står igjen med ca 10 millioner kroner. Tiltak fortsetter i henhold til plan i 2023.
Flomsikring	Kommunedirektørfunksjonen	17 694	34 980	Mindre avvik	lhht plan	
		148 909	90 586			

Finansiering av investeringer

Lånegjeld

Kommunens totale lånegjeld ved utløpet av 2022 på 4396,1 millioner kroner inkludert finansielle leasingkontrakter. Dette er en økning på 46,4 millioner kroner, men representerer en betydelig reduksjon i forhold til låneopptak 2021 (80 %). Gjeldsporteføljen er fordelt med 65 % flytende rente og 35 % fast rente. Det vises for øvrig til rapportering av finansforvaltning per 31. desember 2022.

Netto lånegjeld defineres som langsiktig gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld i prosent av kommunens samlede driftsinntekter (konserntall) er ved utgangen av 2022 på 119,1 %. En av kommunens hovedmålsettinger er at dette måltallet ikke skal overstige 90 %. Videre er netto lånegjeld per innbygger 127.114 kroner i 2022, en økning på 1,9 % fra 2021 hvor netto lånegjeld per innbygger var 124.702 kroner.

Utlån

Kommunens utlån er per 31. desember 2022 på 723 millioner kroner, mot 630 millioner kroner i 2020. Utlånene fordeler seg på Lillehammer olympiapark med 2,8 millioner kroner, startlån på 713,7 millioner kroner og Jorekstad på 3,5 millioner kroner (resterende utlån på diverse er 3 millioner kroner).

Startlån

Det ble i første tertial gjennomført låneopptak i Husbanken, i tråd med vedtatt budsjett, på 90 millioner kroner til formidlingslån (Startlån). Med ubenyttede og overførte midler fra 2021 på 92,9 millioner

kroner var totale midler tilgjengelig for videreutlån på 182,9 millioner kroner. Omkring 43 millioner kroner gjenstår av bevilget ramme ved utgangen av tredje tertial. Tabellen nedenfor viser tilgang, utbetalt og gjenstående Startlån-midler ved utgangen av 2022.

		Mill. kroner
Overførte midler fra i fjor (2021)	+	92,9
Midler fra husbanken	+	90,0
Innfridde, ubrukte lånemidler	-	-
Totalt til videretildeling i perioden	=	182,9
Utbetalt av kommune /låneforvalter pr 31.12	-	139,9
Startlånsmidler som skal låned ut på nytt	+	-
Restanse i kroner	+	-
Overførte midler til neste periode (2022)	=	43,0

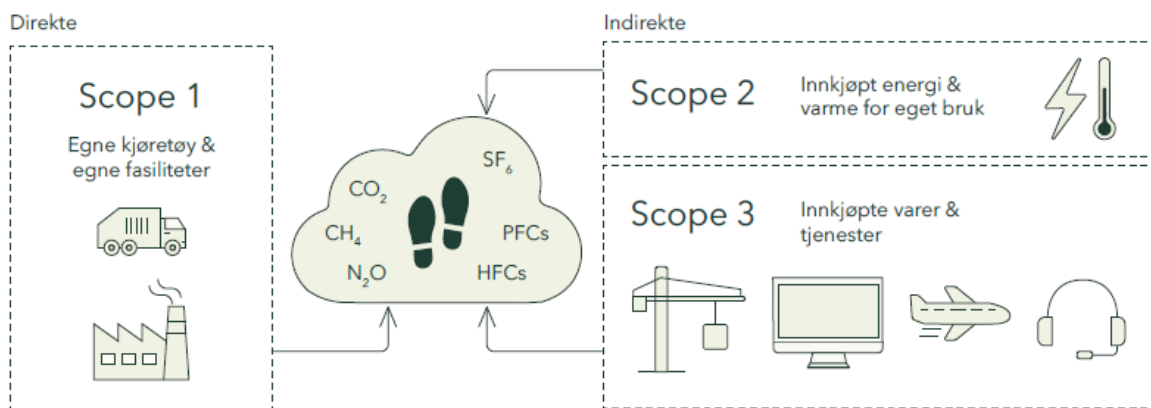
Klimaregnskap

Rapportering på klimaregnskap for Lillehammer kommune fases som redegjort for i Styringsdokumentet 2023-2026, inn i årsberetningene fra og med beretningen for 2022.

Det rapporteres på klimaregnskap for både Lillehammer kommune som geografisk område og Lillehammer kommune som organisasjon. Tilgjengeliggjøring av underliggende data og beregning av klimagassutslipp basert på disse, baserer seg på ulike kilder og metoder. I sum gjør dette at klimaregnskap foreligger et år senere enn rapportering på kommunens handlings- og økonomiplan. Det innebærer at klimaregnskapet som inngår i årsberetningen for 2022, baserer seg på data og beregninger for 2021.

Videre omfatter klimaregnskapet for Lillehammer kommune som organisasjon både direkte og indirekte utslipp, mens klimaregnskapet for Lillehammer kommune som geografisk område (Lillehammer-samfunnet som helhet) omfatter kun direkte utslipp. For det første er beregning av indirekte utslipp for Lillehammer-samfunnet som helhet, beheftet med svært stor usikkerhet og store feilkilder. For det andre vil kommunen som organisasjon, ha svært liten innflytelse over innbyggernes og næringslivets indirekte utslipp.

De ulike kategoriene av klimagassutslipp kan fremstilles slik:



Beregningene og sammenstillingen av de direkte klimagassutslippene fra Lillehammer-samfunnet gjøres årlig av Miljødirektoratet. Beregningene og sammenstillingen av klimabelastningen av drift og investeringer for Lillehammer kommune som organisasjon, gjøres av eksterne kompetansmiljøer og rapporten for 2021 er levert av Asplan Viak.

Lillehammersamfunnet

De samlede direkte klimagassutslippene fra Lillehammer kommune som geografisk område økte med 5,7 prosent fra 2020 til 2021. Som det fremgår av diagrammet, hadde samtlige sektorer en økning av utslippene etter at det har vært en nedgang siden 2018.

De direkte klimagassutslippene fra Lillehammer-samfunnet i 2021 er beregnet til å samlet være 85.642 tonn Co2-ekvivalenter. Dette utgjør 3 tonn per innbygger i direkte utslipp.

Dersom utslippene fordeles per innbygger, ligger Lillehammer lavest av Mjøsbyene med Hamar, Gjøvik og Ringsaker som det er naturlig å sammenligne seg med. De direkte utslippene per innbygger ligger også betydelig under snittet for kommunene i samme KOSTRA-gruppe. Dersom utviklingen sees over hele den siste tiårsperioden, fremgår det imidlertid at mens det i KOSTRA-gruppen til Lillehammer har vært en betydelig reduksjon siden 2011, har de direkte utslippene som konteres Lillehammer-samfunnet bare gått marginalt ned.

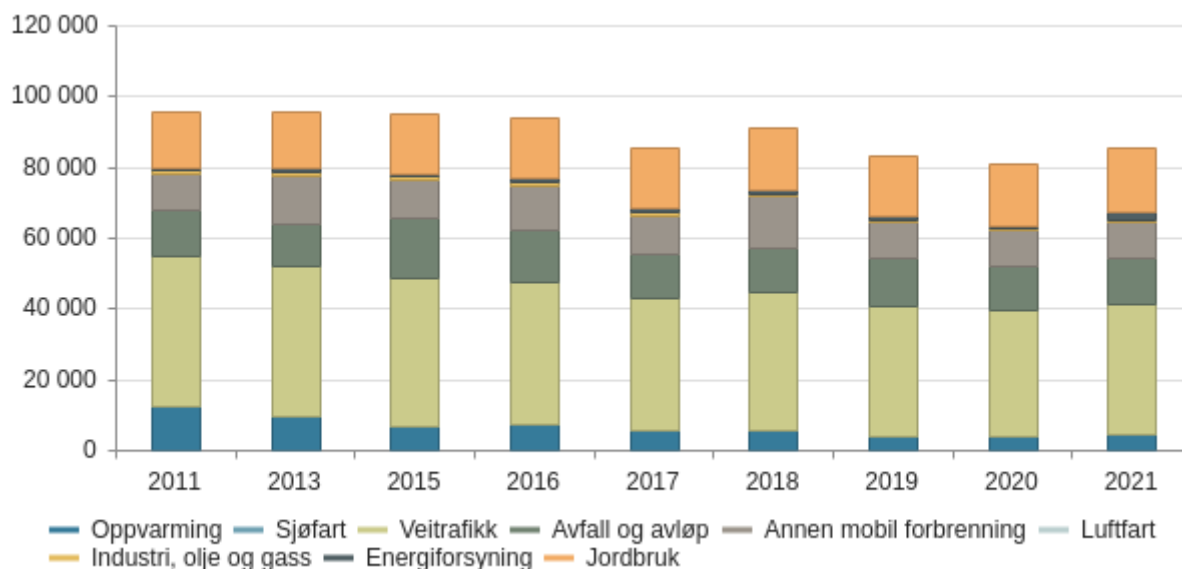
Det er særlig vegtrafikken som bidrar med utslipp i Lillehammer. Denne sektoren stod i 2021 for 45 prosent av de direkte utslippene. Cirka 40 prosent av de direkte utslippene fra vegtrafikk kommer fra personbiler, mens tungtransporten står for cirka 45 prosent. Utslippene omfatter all vegtrafikk i kommunen og inkluderer dermed også gjennomgangstrafikken på E6.

Den pågående innfasingen av elbiler og gradvise utfasingen av fossilbrenselbiler vil ventelig bidra til en reduksjon av direkte utslipp fra personbiler. Overgangen til lav- og nullutslippskjøretøy innen tungtransport ligger per nå betydelig frem i tid. Det er samtidig ikke ventet nedgang verken i varekonsum eller produksjon innen næringslivet. Som en konsekvens forventes ikke behovet for varetransport å gå ned. En reduksjon av direkte utslipp fra tungtransport kan dermed mest effektivt gjøres gjennom å flytte gods fra veg over på jernbane.

Klimastatistikk

Utslipp av klimagasser per år

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

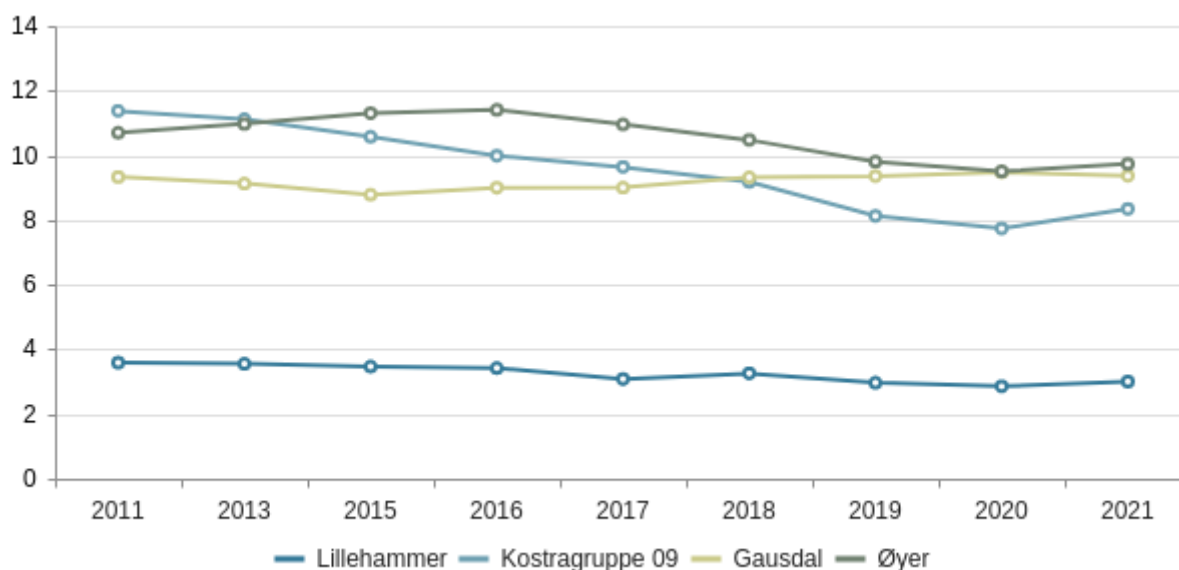


Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Veitrafikk	42 171,5	42 285,6	42 114,1	40 220,7	37 284,4	38 961,0	37 304,2	35 693,6	36 779,9
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avfall og avløp	13 044,1	12 074,2	16 692,9	14 960,8	12 366,2	12 318,7	13 572,0	12 383,2	13 087,2
Energiforsyning	1 018,0	1 551,8	515,3	1 131,9	1 045,6	991,3	631,7	633,3	2 048,1
Jordbruk	15 377,3	15 500,6	16 724,7	17 316,6	17 201,9	17 420,3	17 266,1	17 561,5	18 334,2
Luftfart	0,4	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppvarming	12 688,2	9 845,5	6 726,9	7 321,9	5 555,3	5 676,4	3 726,3	4 179,0	4 413,0
Industri, olje og gass	905,7	911,9	1 037,5	1 013,4	1 002,6	983,5	898,1	762,8	953,2
Annen mobil forbrenning	10 185,6	13 358,8	11 000,5	12 144,3	11 166,7	14 669,3	9 846,5	9 789,9	10 026,5
Sum	95 390,8	95 528,4	94 812,0	94 109,6	85 622,9	91 020,5	83 244,9	81 003,5	85 642,3

Utslipp av klimagasser per innbygger

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter



Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO2-ekvivalenter

	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lillehammer	3,6	3,6	3,5	3,4	3,1	3,3	3,0	2,9	3,0
Kostragruppe 09	11,4	11,1	10,6	10,0	9,6	9,2	8,1	7,7	8,3
Gausdal	9,3	9,1	8,8	9,0	9,0	9,3	9,4	9,5	9,4
Øyer	10,7	11,0	11,3	11,4	11,0	10,5	9,8	9,5	9,7
Sum	35,0	34,8	34,1	33,8	32,7	32,2	30,3	29,6	30,5

Kommuneorganisasjonen

Kommunen kan i noen grad påvirke de direkte utslippene av klimagasser fra Lillehammer-samfunnet gjennom sin funksjon som planmyndighet og samfunnutvikler. Størst innflytelse har en kommune likevel over sine egne direkte og indirekte utslipp, som resultat av drift og investeringer. For en kommune som virksomhet vil det være relevant å rapportere på både direkte og indirekte utslipp fordi også mengden indirekte utslipp kan påvirkes gjennom valgene som tas for hvordan tjenestene organiseres og utvikles.

De direkte og indirekte klimagassutslippene fra virksomheten Lillehammer kommune er for 2021 beregnet til å utgjøre 25.437 tonn Co2-ekvivalenter. Dette utgjør i underkant av 900 tonn per innbygger. Dette er over snittet for Innlandet (860 tonn Co2e per innbygger) og landet som helhet (839 tonn Co2e per innbygger).

Hovedgrupper	Administrasjon	Barnehage	Grunnskole	Helse & Sosial	VAR	Annet	SUM
Forbruksvarer	191	140	406	1467	225	700	3 129
Reise og transport	53	10	578	506	236	544	1 928
Energi	193	160	755	702	2107	2069	5 986
Bygg & infrastruktur	882	160	327	570	3129	5030	10099
Kjøp av tjenester	404	969	277	1267	663	715	4 295
SUM	1723	1439	2344	4513	6360	9059	25437

12 %	FORBRUKSVARER
8 %	REISE OG TRANSPORT
24 %	ENERGI
40 %	BYGG & INFRASTRUKTUR
17 %	KJØP AV TJENESTER

Som det fremgår av tabellen, er det særlig kategoriene bygg og infrastruktur samt energi som utgjør en stor andel av kommuneorganisasjonens samlede klimabelastning. En vesentlig reduksjon av klimagassutslipp krever dermed at kommunen bygger mindre og smartere. Det krever en kritisk gjennomgang av hvor mange kvadratmeter kommuneorganisasjonen faktisk trenger for å yte sine tjenester til innbyggerne og næringslivet samt et større fokus på materialvalg når det først må bygges. Å prioritere energioptimalisering vil over tid gi både økonomiske gevinster og klimagassreduksjoner.

Over tid har kommuneorganisasjonens klimabelastning variert svært mye fra år

til år. Utslippene fra byggeri konteres året bygget står ferdig. Utslippene fremstår derfor som høye år kommunen bygger nye formålsbygg. Samtidig vil mer energieffektive bygg gi en gradvis reduksjon i energikonsumet. Dette vises ved at trenden for utslipp knyttet til energi er synkende.

Dersom vi fordeler direkte og indirekte utslipp fra kommuneorganisasjonen på de fem hovedkategoriene fra tusenårsskiftet frem til 2021, er det enkelte trekk som blir tydelige. For det første er det ikke noe entydig mønster knyttet til varekonsum. For det andre utgjør utslipp fra reise og transport relativt sett en liten andel (under 10 prosent). For det tredje er utslipp fra energi lavere i siste halvdel av perioden enn fra første halvdel. For det fjerde utgjør bygg både den største relative andelen og varierer svært mye fra år til år. Og for det femte synes utslipp som et resultat av tjenestekjøp å få en økende relativ andel.

År	Forbruksvarer	Reise & transport	Energi	Bygg	Kjøp av tjenester	SUM
2001	2 642	2 881	7 329	8 333	2 408	23 593
2002	2 790	2 850	8 553	9 797	2 440	26 429
2003	3 957	3 042	8 474	10 640	2 833	28 946
2004	3 935	2 960	7 982	9 845	2 654	27 376
2005	3 700	2 687	7 723	10 440	2 886	27 435
2006	4 344	2 571	7 580	9 414	3 102	27 010
2007	4 745	2 981	9 346	11 362	3 271	31 705
2008	3 746	3 226	8 009	9 190	3 294	27 465
2009	4 047	2 591	9 389	8 939	3 436	28 401
2010	3 785	3 084	8 447	7 686	3 577	26 579
2011	4 300	2 522	8 877	6 644	4 819	27 162
2012	4 082	2 510	9 064	10 381	5 081	31 119
2013	5 658	2 806	6 854	10 214	5 399	30 932
2014	5 129	2 675	6 646	9 808	5 874	30 133
2015	4 965	2 851	6 668	13 300	5 853	33 638
2016	5 497	3 035	6 194	16 047	8 031	38 803
2017	5 229	2 900	5 796	18 597	8 562	41 084
2018	4 604	2 841	5 919	21 153	8 706	43 222
2019	4 779	2 693	6 063	19 325	8 088	40 948
2020	2 878	1 996	5 088	12 836	7 003	29 801
2021	3 129	1 928	5 986	10 099	4 295	25 437

Organisasjon

Etikk og verdier

Lillehammer kommune har etiske retningslinjer og verdier nedfelt i HR- og personalhåndbok, tilgjengeliggjort i kommunens kvalitetssystem TQM. Verdier og de etiske retningslinjene er tema i kommunens nyansattkurs. I tillegg er det tilgjengelig ulike verktøy til etisk refleksjon på ulike digitale plattformer for bruk i tjenestene.

Kommunens verdier er nedfelt i tre verdiord; tillit, respekt og profesjonalitet. Verdiene skal også være en rettesnor for beslutninger og handlinger internt og eksternt. I tillegg til tema på nyansattkurs har verdiene vært tema i flere samlinger og møter i sektorene og tjenesteområder. Ved Lillehammer helsehus er det etablert et tverrfaglig etisk råd.

De etiske retningslinjene sammen med kommunens verdigrunnlag beskriver de holdninger og verdier som er ønskelig at skal praktiseres i møte med innbyggere, samt internt i møte med medarbeidere, kolleger og ledere, hver dag.

Sykefravær

Generelt er det kjent at sykefravær er sammensatt, med mange faktorer som påvirker nærværet på arbeidsplassen. Godt forebyggende arbeid i et utvidet partssamarbeid med vernetjeneste og tillitsvalgte er viktig for å finne gode løsninger. Det utvidede partssamarbeidet trekker inn vernetjeneste og tillitsvalgte i større grad enn tidligere, og gjennom dette både har og tar de et medansvar for helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen. Det er ikke kun et lederansvar, men også med en del av et medarbeiderskap.

Gjennomsnittlig sykefravær i Lillehammer kommune for året 2022 var på 8,10 %, mot 8,59 % i 2021. Det er en nedgang på 0,5 prosentpoeng. Måltallet er på 7,5 %. Tabellen under viser at det har vært nedgang siden 2019, da fraværet lå på 8,39 %. Det høye fraværet i 2020 og 2021 var naturlig nok preget av koronapandemien.

Nedgangen i 2022 vurderes også å være et resultat av forebyggende og systematisk arbeid innen arbeidsmiljø, og tett oppfølging av sykefraværet, over år. Det jobbes godt i virksomhetene.

Sykefravær for hele kommunen

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,79%	6,59%	8,37%
Årlig sykefravær 2020	1,95%	6,83%	8,79%
Årlig sykefravær 2021	1,91%	6,68%	8,59%
Årlig sykefravær 2022	2,16%	5,98%	8,10%

Kilde: Tall fra Lillehammer kommune/Framsikt

I tabellen over ser vi at langtidsfraværet på 6,83 % i 2020 ble redusert til 6,68 % i 2021, og at denne trenden fortsatte med reduksjon ned til 5,94 % i 2022. Dette er også lavere enn i 2019.

Virksomhetene har gjennom styrket individuell oppfølging jobbet med tidligere avklaring. Dette handler om tidligere avklaringer om den sykmeldte kan komme tilbake i eget arbeid gjennom tilrettelegging og andre målrettede tiltak, eller om den sykmeldte må over i annet passende arbeid eller ytelse.

I motsetning til langtidsfraværet økte korttidsfraværet i 2022 til 2,16 % sammenlignet med 1,91 % i 2021 og 1,95 % i 2020. Dette vurderes å ha sammenheng med langvarig slitasje på ansatte etter krevende år med pandemi, og fortsatt koronasmitte. Videre var det økt forekomst av influensa og andre luftveissykdommer utover høsten 2022, som kan skyldes lavere immunitet i befolkningen generelt (nav.no: sykefraværstatistikk). På landsbasis har diagnosegruppen «allment og uspesifisert» økt mest av alle diagnoser sammenlignet med 2021. Diagnosen slapphet/tretthet utgjorde over halvparten i denne diagnosegruppen (nav.no: sykefraværstatistikk). Det foreligger ikke diagnosedata på kommunenivå, men det er grunn til å tro at det er samme utvikling i egen kommune.

I 2023 videreføres innsats som i 2022, blant annet med bistand til og opplæring av ledere. «Veileder for inkluderende arbeidsliv», som ble vedtatt av arbeidsmiljøutvalget i 2021, er under løpende oppfølging og revidering. Veilederen er tatt i bruk og det jobbes kontinuerlig med implementering både på sektornivå og i tjenesteområder. I sektor for helse og velferd er det igangsatt interne piloter for et mer helhetlig arbeid. Dette er en del av kompetansehevingen gjennom Balanse24-prosjektet, med rapporteringsverksted.

Likestilling

Likestillingsredegjørelse Lillehammer kommune 2022

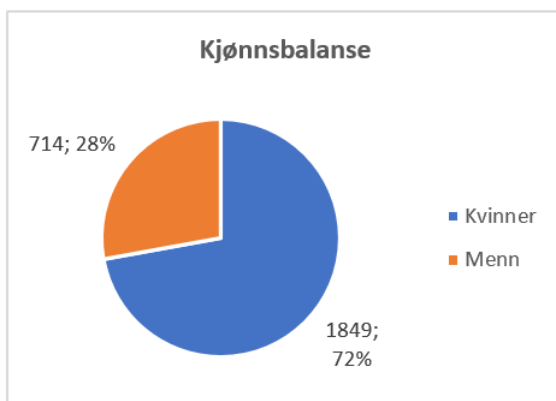
Lillehammer kommune jobber for likestilling og mot diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene.



Offentlige arbeidsgivere skal årlig redegjøre for aktivitetsplikten i henhold til likestilling- og diskrimineringsloven § 26 bokstav a – d. Under følger først tilstand for kjønnslikestilling etterfulgt av redegjørelse for kommunens arbeid for likestilling og mot diskriminering. Avslutningsvis synliggjøres relevante lønnsdata.

Tilstand for kjønnslikestilling

Lillehammer kommune har en stor overvekt av kvinnelige ansatte.



Figur 1: Viser kjønnsbalanse i Lillehammer kommune. Dataene viser alle ansatte (personer) som mottar lønn i definert stillingsstørrelse. Tall fra Lillehammer kommune pr. 31.12.2021, oppgitt i antall og prosent.

Deltidsandel

Lillehammer kommune har en andel deltidsansatte på totalt 49 %. Dette er en svak bedring fra 2022 på litt under ett prosentpoeng. Ser vi på kjønnsfordelingen har flertallet av kvinner en deltidsstilling, mens det er motsatt for menn. Det er innen helse, pleie og omsorg det er størst andel deltid. I denne sektoren er det jobbet målrettet over tid med å utvikle en heltidskultur. Andelen heltid har gått fra 35 % til 37 % totalt i 2022.



Figur 2: Andelen av ansatte med heltids- og deltidsstillinger total, og fordelt på kjønn. PAI-tall per 1. desember 2022. Oppgitt i prosent.

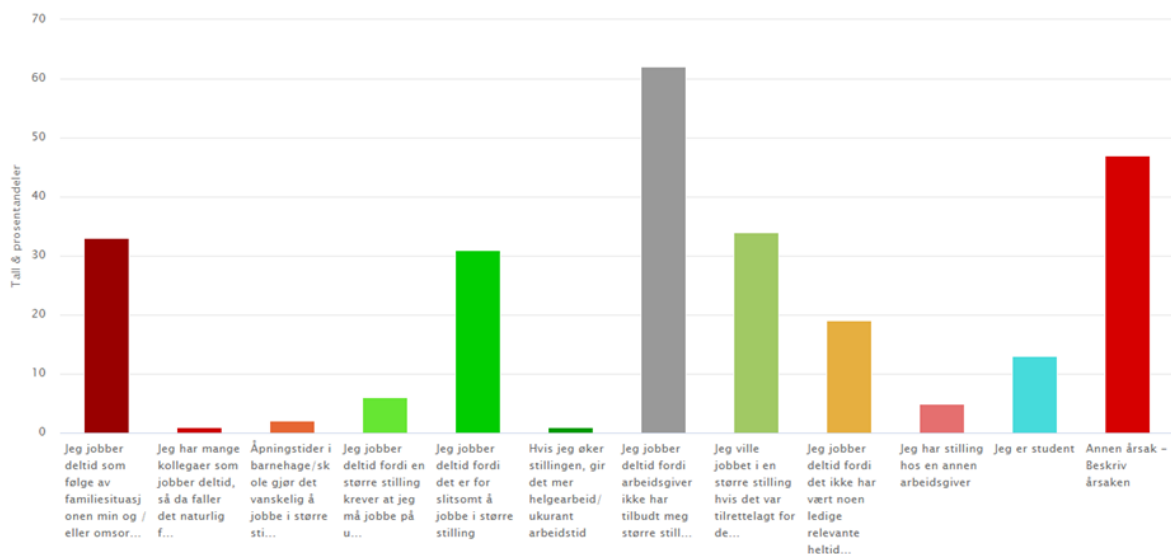
Undersøkelse om ufrivillig deltid

Lillehammer kommune gjennomførte i 2022 en undersøkelse om ufrivillig deltid for alle ansatte jf. § 26 andre ledd bokstav a. Undersøkelsen som ble benyttet bygger på Likestillingsombudets og Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratets anbefalinger.

I undersøkelsen inviteres ansatte til å svare på om de ønsker å jobbe full eller større stilling, og årsaker til et aktivt valg om å arbeide deltid. Det er videre undersøkt om hvor stor stilling som er ønsket, og om det fra den ansatte er forsøkt å få økning. Videre om årsaker til at hen takker nei til større stilling.

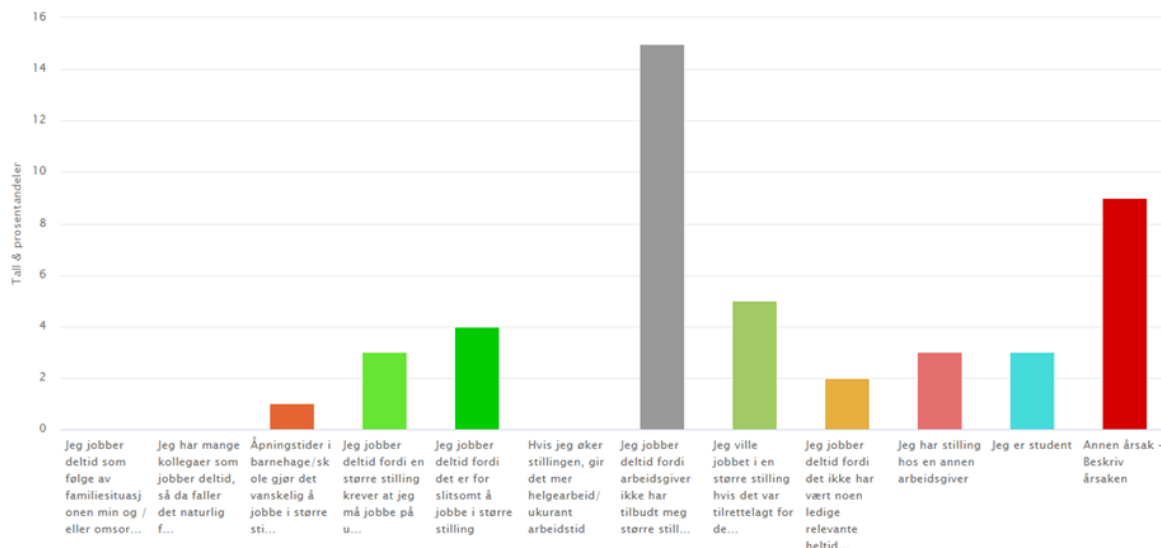
Undersøkelsen ble gjennomført digitalt og var anonym. Den ble sendt ut på e-post til alle som hadde et aktivt arbeidsforhold i Lillehammer kommune i mars 2022. Antall svar var 585, som tilsvarer en svarprosent på under 20 %. Av de som har svart har 63 % full stilling, hvor noen har likevel svart på spørsmål knyttet til deltid. 77,5 % av svarene er gitt av kvinner. De fleste enheter har ansatte som har svart, men i flere virksomheter er andelen lav. Til dels lav svarprosent, også blant de med deltidsstilling, samt få svar i en del virksomheter gjør at det er usikkert om undersøkelsen er representativ.

Kvinner oppgir følgende årsaker til deltid:



Menn oppgir følgende årsaker til deltid:

Årsmelding 2022



Årsaker til deltidsvalget er til dels like om enn noe ulikt vektet, med ett unntak: Kvinner oppgir at de velger deltid som følge av familiesituasjon/omsorgsoppgaver, noe menn i denne undersøkelsen ikke oppgir. Mangel på tilbud fra arbeidsgiver er den årsaken som har flest svar. Nest etter denne er det innenfor kategorien annen årsak. Flere av disse tekstlige tilbakemeldingene kan knyttes til kategoriene i tabellen. Størstedelen av svarene er at ansatte har tatt ut delvis AFP, har en uføregrad, eller generell helsesituasjon.

50 % av de som har deltidsstilling sier de ønsker å beholde denne. Andelen kvinner som ønsker å beholde deltid er større enn ønsket om større stilling. For menn er det motsatt, et ønske om større stilling. Av de som ønsker større stilling er det størst andel som vil opp til full stilling, en langt mindre andel ønsker seg opp til 50 % eller 75 % stilling.

Svarene denne undersøkelsen gir er tildels sammenfallende med flere rapporter publisert av FAFO, som omhandler deltids- og heltidsvalget.

Lillehammer kommune har en lavere heltidsandel enn sammenlignbare kommuner (kommunegruppe 09). Arbeidet med heltidskultur er et viktig område i likestillingsarbeidet i kommunen, og skal intensiveres ytterligere.

Arbeidsforhold; foreldrepermisjon og midlertidige stillinger

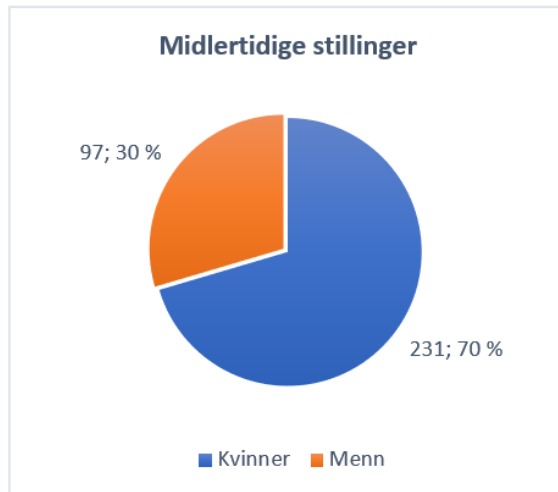
Tabellen viser uttak av fødselspermisjon fordelt på kvinner og menn.

Uttak av fødselspermisjon				
	Totalt antall	Gjennomsnitt uker	100 % permisjon	80 % permisjon
Kvinner	88 (86)	15,3 (14,4)	62 (66)	26 (20)
Menn	28 (33)	10,3 (10,3)	21 (23)	7 (10)
Totalt	116 (119)	14,1 (13,75)	83 (89)	33 (30)

Tall i parentes er data fra 2021. Det er kun regnet antall uker i perioden 1. januar til 31. desember.

Kvinner har i 2022 økt andelen med 80 % permisjon. Det medfører at gjennomsnittlig antall uker med permisjon øker. Menn har redusert andelen av 80 % permisjon, mens antall uker er uendret.

Figur under viser midlertidige stillinger fordelt på kvinner og menn.



Figur 3: Antall besatte midlertidige stillinger med definert stillingsstørrelse pr. 31.12.2021. Tallene viser ikke om samme arbeidstaker har flere stillinger. Tall fra Lillehammer kommune, oppgitt i antall og prosent

Andelen midlertidig stillinger har økt fra 2021 til 2022. Fordelingen mellom kvinner og menn er tilnærmet lik.

Vårt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og 26 a) framhever områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og fritid.

Lønn- og arbeidsvilkår

Gjennom vedtatt lokal lønnspolitikk er det fastslått at lønnspolitikken skal fremme likestilling og likebehandling. Dette er fast tema og fokus gjennom tariffestede drøftinger og årlige lønnsforhandlinger med tillitsvalgte. Drøftingene baseres på data fra kommunen, både egenutviklede og statistikk fra kommunesektorens personaladministrative system (PAI). Bruk av statistikk skal utvikles videre, for å få et enda bedre drøftingsgrunnlag for mulige tiltak.

Lønnsvilkår er også et særskilt tema som vurderes under løpende særskilte lønnsforhandlinger for å redusere risiko for kjønnsforskjeller i lønnsfastsetting. Arbeidsvilkår følger av tariffbestemmelser og lokale retningslinjer, og er tuftet på likebehandling. Tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv utover lov og avtaleverk ivaretas gjennom lokalt permisjonsreglement som har sin basis i Statens personalhåndbok, med lokale tilføyelser. I tillegg etterstrebes et lokalt handlingsrom i den praktiske hverdagen knyttet til forhold omtalt i likestillings- og diskriminerings-lovens § 25. I 2022 er det vedtatt en ny retningslinje for bruk av hjemmekontor, hvor helsemessige og sosiale forhold er kriterier som skal vektlegges ved ønske om hjemmekontor eller i rekrutteringssammenheng.

Heltidskultur

Under kapitlet om tilstand for kjønnslikestilling framgår det at Lillehammer kommune har en større heltidskultur enn sammenlignbare kommuner. Gjennom sentral og lokal heltidserklæring er partene forpliktet til å arbeide systematisk for utvikling av heltidskultur. I Lillehammer er det i første omgang tjenestene med størst andel deltidsansatte prioritert, primært innenfor helse- og omsorgstjenestene. Det er en svak positiv utvikling fra 2021 til 2022, men utfordringsbildet er uendret. Det er størst andel deltidsstillinger blant kvinner, og medarbeidere med utdanning fra grunnskole og videregående skole nivå.

Utvikling av heltidskultur er krevende endringsprosesser, som kun kan lykkes gjennom forankring og kompetanseheving hos den enkelte ansatte, ledere og ansattrepresentanter på flere nivå. Innen tursnusvirksomhetene må den ansatte arbeide flere helgetimer for å kunne øke andel større og hele stillinger. Arbeidet med utvikling av heltidskultur foregår lokalt, og det er flere pågående prosesser. Økningen som vises til innen helse- og omsorgstjenestene relateres til økt andel utlysning av større stillinger, midler til økt grunnbemanning, krav på større stilling, samt noen forsøkt og prosjekter.

En avdeling ved Lillehammer helsehus deltar i KS-prosjektet «Rusta for framtida», som danner et viktig grunnlag for å kunne utvikle større andel heltid. Det er ingen økning i antall tjenester fra 2021 til 2022 med nye turnusløsninger, som har medført høyere stillingsprosent. Arbeidet videre skal intensiveres på flere hold. Det skal også være søkelys på balanse mellom arbeid og fritid, og hvordan belastningen av ubekvem arbeidstid fordeles på arbeidsplassen.

Kjønnsbalanse

I første kvartal 2022 ble Lillehammer kommune med i prosjektet Menn i helse, i regi av NAV og KS. 2022 er en start, og det er et mål om at antallet skal økes. Tiltaket er positivt mottatt, og et godt bidrag til å utligne kjønnsbalansen innenfor helsetjenestene, som i hovedsak er kvinnedominerte. Kjønnsbalanse er også et viktig fokus i rekruttering av lærlinger generelt. Det rekrutteres mannlige deltagere både i helsetjenestene og i barnehager. I pågående voksenopplæring innenfor helsetjenestene er det også rekruttert menn til videreutdanning innenfor helse- og sosialfaglig utdanning.

Rekruttering

Kommunens rekrutteringsrutiner gjennomgås årlig, som et ledd i kontinuerlig forbedring. I rutinen er det innarbeidet et eget avsnitt om rekrutteringsetikk, hvor det også vises konkret til likestillings- og diskrimineringslovens kapittel 5. Kommunen følger kvalifikasjonsprinsippet, og ansetter kandidaten med ønskede kvalifikasjoner. Eventuelle forfremmelser forekommer gjennom ordinære rekrutteringsprosesser med bakgrunn i det offentliges krav til kvalifikasjonsprinsippet ved alle ansettelser. Kontinuerlig er det fokus på likebehandling og positiv særbehandling. Det er nok et noe større potensiale i å benytte positiv særbehandling, og det er et forhold som vil bli sett nærmere på framover. Dette aktualiseres ytterligere gjennom KS' initiativ til at kommuner skal få like vilkår som staten for arbeidsinkludering.

Kompetanse og utviklingsmuligheter

Kommunestyret har i vedtatt lærlingstrategi besluttet totalt to lærlinger per innbygger; 56. Utdanning som lærekandidat, «modulstrukturert opplæring» og «Fagbrev på jobb» ses i sammenheng med vedtatt strategi. Målsettingen om to lærlinger per innbygger er ikke nådd. Det skyldes i stor grad at det er nedgang i videregående elever som velger yrkesfag som er aktuelle for kommunene. Kapasiteten er større enn tilgangen på lærlinger.

Sentralt kompetansefond er øremerkede midler for å ivareta organisasjonens behov for kompetanseheving, og for å gi ansatte utviklingsmuligheter. Det er også i 2022 øremerket midler til utdanning av flere egne ansatte til graden helsefagarbeider. Midler tildeles etter sentralt fastsatte rammer, og bidrar til likebehandling.

Høsten 2021 ble det iverksatt norskopplæring for egne ansatte i samarbeid med Lillehammer læringssenter, for å styrke utviklingsmuligheten for ansatte som ikke har norsk som morsmål. Dette er et svært vellykket tiltak som pågår og videreføres i 2023. Videre bidrar kommunen med arbeidspraksisplasser for personer som har behov for utprøving av arbeids- og funksjonsevne. Studenter har praksisplass i kommunen og i en del tjenester tilbud om student-/deltidsstillinger. Det tilbys arbeidstrening og språkopplæring på arbeidsplasser for innvandrere og flyktninger, i samarbeid med NAV, Lillehammer læringssenter og kommunens tjenesteområder.

Systematisk arbeid med likestilling

Det ble i 2020 besluttet at Lillehammer kommune skal oppdatere flere overordnede styringsdokumenter. Likestilling og arbeid mot diskriminering i henhold til aktivitets- og redegjørelsesplikten vil være en del av dette arbeidet. Gjennom eksisterende rutiner og praksis er det satt et større søkelys på likestilling, spesielt gjennom nærværarbeid og strategisk kompetanseutvikling. Videre er arbeid med digital transformasjon påbegynt, hvor også mangfoldsledelse blir en viktig ferdighet som kommunen må arbeide systematisk med. Videre arbeid må både bidra til kompetanseheving generelt, og til at det blir en ytterligere integrert del av det daglige arbeidet.

Lønnsdata

Dette avsnittet viser tabeller med diverse lønndata fordelt på kvinner og menn.

Gjennomsnittslønn for heltids- og deltidsstillinger fordelt på aldersgruppe og kjønn.

Aldersgruppe	Kjønn	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2022	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2021	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2022	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2021	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid* 2022	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid* 2021
	Kvinner			53 771	56 126	324 900	309 567

Årsmelding 2022

	Menn			59 489	-	324 900	-
0-19	Gjennomsnitt			54 915	56 126	324 900	309 567
	Kvinner	484 449	453 529	165 302	155 112	378 498	362 399
	Menn	470 691	451 311	124 078	142 187	366 477	363 108
20-29	Gjennomsnitt	480 846	452 908	153 643	151 111	378 498	362 618
	Kvinner	548 455	525 313	273 341	267 325	457 789	448 073
	Menn	518 863	502 459	211 817	190 863	414 903	391 993
30-39	Gjennomsnitt	537 798	517 639	254 277	245 010	457 789	431 706
	Kvinner	591 167	577 323	301 993	280 080	535 672	483 886
	Menn	587 390	575 826	218 233	176 223	456 388	439 153
40-49	Gjennomsnitt	589 992	576 838	284 204	260 477	535 672	475 443
	Kvinner	588 918	562 308	312 685	302 273	498 074	470 676
	Menn	597 924	582 093	193 903	189 714	515 000	488 727
50-59	Gjennomsnitt	591 795	568 144	296 352	287 763	498 074	473 003
	Kvinner	575 560	566 897	314 548	289 550	499 737	483 408
	Menn	607 661	605 330	254 258	222 051	520 306	479 486
60-69	Gjennomsnitt	585 190	577 649	300 079	273 437	499 737	482 472
	Kvinner	1 022 800	-	-	170 040	-	425 100
	Menn	-	425 100				
70+	Gjennomsnitt	1 022 800	425 100	-	170 040	-	425 100
Gjennomsnitt kommune		569 242	553 112	257 052	247 661	468 553	447 926

*Reallønn: Reell gjennomsnittlig utbetalt lønn avhengig av stillingsstørrelse.

Heltid er 100 %-stillinger. Deltid er alle stillinger < 100 %. Tall fra Lillehammer kommune.

Gjennomsnittslønn for heltid og deltid fordelt på utdanningsgrupper og kjønn.

Stillingskategori	Kjønn	Gjennomsnitt lønnstrinn heltid 2022	Gjennomsnitt reallønn* deltid 2022	Gjennomsnitt lønnstrinn deltid 2022
	Kvinner	417 686	168 077	380 925
	Menn	420 126	172 213	374 920
1. Stillinger uten særskilt krav til utdanning	Gjennomsnitt	419 027	169 398	379 007
	Kvinner	465 529	279 637	441 683
	Menn	469 023	184 345	433 480
2. Fagarbeiderstillinger/tilsv. fagarbeiderstillinger og lærere uten godkjent utdanning	Gjennomsnitt	466 710	259 819	439 977
	Kvinner	478 511	328 504	455 562
	Menn	477 825	-	-
3. Stillinger med krav om fagbrev og 1-årig fagskoleutdanning	Gjennomsnitt	478 425	332 186	455 336
	Kvinner	534 552	362 051	536 680
	Menn	540 445	268 145	520 944
4. Lærer og stillinger med krav om 3-årig universitets/høgskole utdanning	Gjennomsnitt	535 728	351 353	534 887
	Kvinner	553 990	368 172	558 869
	Menn	550 346	339 574	550 750
5. Adjunkt og stillinger med krav om 4-årig universitets/høgskole utdanning	Gjennomsnitt	552 967	364 994	557 967
	Kvinner	586 114	418 424	596 331
	Menn	581 452	363 434	579 414
6. Adjunkt med tilleggsutdanning og	Gjennomsnitt	584 764	411 425	594 178

stillinger med krav om 5-årig universitets/høgskole utdanning				
	Kvinner	596 256	341 070	626 540
	Menn	598 300	-	-
7. Lektor og stillinger med krav om mastergrad	Gjennomsnitt	596 475	341 070	626 540
	Kvinner	667 204	360 435	649 312
	Menn	651 356	315 111	605 167
8. Lektor med tilleggsutdanning	Gjennomsnitt	664 657	348 612	637 796
	Kvinner	697 601	309 462	903 795
	Menn	687 347	361 700	1 290 260
9. Rådgivere / akademikere	Gjennomsnitt	693 079	314 793	943 231
	Kvinner	701 340	344 249	592 194
	Menn	691 692	57 812	551 528
10. Ledere	Gjennomsnitt	697 935	192 606	570 665
Gjennomsnitt kommune		560 736	252 283	458 077

Tabell viser gjennomsnittslønn for heltid og deltid fordelt på utdanningsnivå, slik det er definert i hovedtariffavtalen. Punkt 1-8 omhandler ansatte som lønnes inn under bestemmelsene i kapittel 4, hvor lønn i hovedsak fastsettes etter sentrale forhandlinger. Punkt 9 omhandler ansatte tilhørende i kapittel 5, og punkt 10 ansatte i kapittel 3. Ansatte i kapittel 5 og 3 får sin lønn utelukkende fastsatt ved lokale forhandlinger. Tall fra Lillehammer kommune.

Lønnsutvikling for fast- og timelønte hoved- og bistillinger, kvinner og menn.

Kjønn	Månedsførtjeneste 2022	Grunnlønn 2022	Endring i månedsførtjeneste 2021-2022	Endring i grunnlønn 2021-2022	Ansatte 2022	Årsverk 2022	Endring i årsverk 2021-2022
Kvinner og menn	48.046	44.447	3,4%	3,7%	2.498	1.967	5,1%
Kvinner	47.731	44.344	3,4%	3,9%	1.802	1.421	4,3%
Menn	48.863	44.715	3,2%	3,1%	696	546	7,3%

Tall per 1. desember 2021 og 1. desember 2022 basert på KS' PAI-register.

Lønnsforhold mellom kvinner og menn justert for ulike faktorer.

Justert for	Årstall					
	2020		2021		2022	
	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns	Kvinner månedsførtjeneste i prosent av menns	Kvinner grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	96,3	97,5	97,5	98,4	97,7	99,2
Alder	96,3	97,5	97,5	98,4	97,7	99,2
Stillingsgruppe	98,1	99,9	98,6	100,0	97,9	99,6
Stillingskode	97,1	99,2	98,2	99,5	97,3	98,9
Utdanning	96,7	98,8	97,7	99,6	97,2	99,5

Tabellen viser gjennomsnittlig fortjeneste per månedsverk og gjennomsnittlig grunnlønn per månedsverk for kvinner i prosent av menns lønn. Tall per 1. desember 2020, 1. desember 2021 og 1. desember 2022. Tall fra KS' PAI-register.

Tabellen uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde samme årsverksfordeling innenfor variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjeller i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Avsnittet under viser andel kvinner og menn i ulike sektorer, hovedsaklig etter inndeling i KS' PAI-register. Sektorer i disse tabellene tilsvarer ikke fullt ut sektorinndeling i kommunens administrative organisering.

Kvinner og menn i ulike sektorer, antall og prosent.

	Antall		Andel (i prosent)	
Sektor	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	1.771	671	73	27
Sentraladministrasjonen	85	31	73	27
Oppvekst	534	152	78	22
Skoleadministrasjon	8	2	80	20
PP-tjeneste	33	4	89	11
Grunnskole	252	100	72	28
Barnehager	158	10	94	6
Fritidshj/skolefritidsordn	27	6	82	18
Øvrig oppvekst	56	30	65	35
Helse/sosial	989	258	79	21
Administrasjon	50	9	85	15
Alm helsevern	51	5	91	9
Somatiske sykehjem	152	30	84	16
Alders- og sykehjem	139	24	85	15
PU	279	106	72	28
Hjemmehjelp/-sykepleie	159	52	75	25
Sosialhjelp	73	18	80	20
Andre virksomheter	86	14	86	14
Kultur	53	21	72	28
Teknisk sektor	103	204	34	66
Uoppgitt	7	5	58	42

Per 1. desember 2022 basert på PAI-registeret. Tabellen inneholder bare hovedstillinger.

Kjønnsfordeling i lederstillinger

	Kvinne	Mann
Kommunedirektør og kommunalsjefer	17 %	83 %
Tjenesteområde-/Fagenhetsledere	73 %	27 %

Tall fra Lillehammer kommune 2022.

Internkontroll

I kvalitets- og internkontrollarbeidet er det fokus på å oppfylle myndighetenes og kommunedirektørens krav om at organisasjonen etterlever gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

Ivaretagelse av Lillehammer kommunes ansvar med tanke på samfunnssikkerhet og beredskap inngår i dette arbeidet. Informasjonssikkerhet står sentralt her.

En vesentlig del av arbeidet består av å forvalte fagsystemet TQM, drifte internkontrollrådet, tilby organisasjonen rådgivning og prosessledelse ved å gjennomføre ROS-analyser knyttet til tjenestenes behov, oppsyn med og utviklingen av Lillehammer kommunes avvikssystem.

Lillehammer kommune deltar i KS' arbeid og holder seg oppdatert på hendelser og tiltak i landets kommuner. Inn i 2023 vil mye oppmerksomhet være rettet mot at organisasjonsleddene etterlever de forventninger og føringer kommunedirektør har satt til virksomhetene om å ha orden i eget hus. Arbeidet med å jobbe fram internkontrollprosesser og ivaretagelse av samfunnssikkerhet vil fortsatt være prioritert.

Interkommunale samarbeid

Fellesenhet Økonomi

Fellesenhet Økonomi ble etablert i 2008 som et interkommunalt samarbeid etter § 20 i ny kommunelov hvor Lillehammer er vertskapskommune. Enheten leverer regnskaps-, faktura- og lønnstjenester til samarbeidskommunene Gausdal, Lillehammer og Øyer. Det føres også regnskap for 3 kirkelige råd samt en rekke andre foretak og legater med tilknytning til kommunene. Enheten har i 2022 hatt 19 årsverk til løpende drift og er organisert med en lønnsavdeling, en fakturaavdeling og en regnskapsavdeling hvor hver avdeling ledes av en fagleder. Enheten har i to stillinger som ivaretar systemansvaret rundt økonomisystemet UBW4 Agresso. Enhetens ansatte innehar en svært høy grad av faglig kompetanse og erfaring og personellet kan sideforflyttes når situasjonen krever dette.

Finansiering av enheten er fordelt iht. vertskommuneavtale hvor utgiftene fordeles etter innbyggertallet i den enkelte kommune. Budsjettet for enheten beslutes i fellesskap av kommunedirektørene. Enheten kompenseres ikke for konsekvensene av lønnsoppgjøret gjennom budsjettet, slik som kommunens øvrige enheter. Økonomisk endte enheten i 2022 opp med et merforbruk på kr. 214 000. Merforbruket er i sin helhet knyttet til lønnsutgifter. Enhetens fondsmidler ble brukt opp i 2021, så merforbruket for 2022 dekkes av de tre eierkommunene. Fordelt pr. kommune utgjør dette kr. 32 700 for Gausdal, kr. 27 300 for Øyer og kr. 154 000 for Lillehammer.

Fellesenhet Økonomi leverer tjenester i tråd med oppdragsavtalen vedtatt av de tre samarbeidene kommunene. I tillegg til den ordinære driften så er det et overordnet mål å utnytte stordriftsfordelene gjennom det å være en større kompetanseenhet med et felles økonomi- og lønnssystem, herunder en kontinuerlig forbedring av arbeidsprosessene gjennom rutiner, standardisering, digitalisering, automatisering og tilgjengeliggjøring av informasjon. Økonomisystemet Agresso benyttes på ulike nivåer av hele organisasjonen og er integrert mot en hel rekke ulike fagsystemer for avlevering eller innhenting av ulike typer data. I 2022 har hovedfokuset vært innføring av et nytt digitalt personalforvaltningssystem, Everyone, som skal digitalisere og effektivisere prosessen rundt ansettelse, endringer og avslutning av arbeidsforhold. Dette prosjektet vil fortsette gjennom 2023.

Digitaliseringsarbeidet som utføres i regi av Fellesenhet Økonomi gir kvalitetsmessige, økonomiske og effektiviserende gevinster både ute i de enkelte tjenestene i kommunene og internt i Fellesenhet Økonomi.

Innkjøp

Innkjøp er en 3 - 1 funksjon hvor Lillehammer selger tjenester til Øyer og Gausdal gjennom en samarbeidsavtale. Innkjøpsenheten vil i løpet av 2023 få en bemanning på 5,7 årsverk. Samarbeidet har til hensikt å effektivisere innkjøpsvirksomheten til de 3 kommunene gjennom økt profesjonalisering, mer rasjonelle innkjøpsprosesser og bedre stordriftsfordeler. Innkjøpsenhetens rolle og ansvar er blant annet å bistå med opplæring, rapportering, faglige råd og veiledning. Enheten skal holde seg oppdatert på lover og regler som påvirker innkjøpsarbeidet i kommunene, og skal være en aktiv bidragsyter til at kommunen når sine overordnede målsetninger.

Lillehammer Region Brannvesen

Året 2022 har også delvis vært preget av korona, med en topp i fraværet i mars/april, dette ble løst uten de store utfordringer for beredskapen.

Vi har «bodd» oss til i nytt bygg og det har kun vært mindre tekniske mangler som har blitt fulgt opp fortløpende. Det har vært en del supplering av innbo og utstyr for å gjøre bruken av bygget optimalt, dette fremkommer som ett overforbruk i budsjettet på den posten.

I juni takket vi av brannsjef Knut Birger Bakken som pensjonist og Svein Pedersen tok over stafettpinnen av ett godt drevet brannvesen. Tiden frem til årsskiftet har vært en omstrukturering av ledergruppen og utarbeidelse av en tydeligere økonomisk oversikt, samt utarbeidelse av nytt planverk med analyser. Dette arbeidet vil fortsette i 2023, særlig planverk vil gi eierkommune en tydeligere oversikt over hvordan brannvesenet er dimensjonert og hvilken beredskap vi har og ikke minst den beredskapen vi ikke har. Det er ett gap her som vil være viktig for oss å synliggjøre for bevilgende myndigheter, ny forskrift har tydeliggjort de krav som gjelder.

Vi kom skjevt ut økonomisk fra sommeren av, men plikttoppfyllende ansatte og felles innsats fra ledergruppen og controller gjorde at vi kom noenlunde på budsjett ved årsslutt.

Det ble utarbeidet forslag til ny samarbeidsavtale mellom kommunene vedr. brannsamarbeidet, denne ble godkjent på tampen av året. Fra 01.01.2023 er samarbeidet organisert som et vertskommunesamarbeid med felles, folkevalgt nemnd, jf. kommunelovens § 20-3.

Brannvesenets forebyggende avdeling fikk ny leder, Kåre Einar Skogsrud, han har lang ledererfaring og kom med ny etterlengtet kunnskap. Avdelingen utførte tilsyn, feiing og annet forebyggende arbeid som tidligere. Særlig feierseksjonen har gjennomført flere tilsyn og feiing enn noen gang tidligere, noe som er svært gledelig.

Det er fortsatt stort engasjement rundt brann sikkerheten av den tett verneverdige trehusbebyggelsen i Storgata hvor vi er en av aktørene i brannsikringsgruppa. Det er brannvesenet som nå leder dette arbeidet.

Vi jobber sammen med helse og eiendom i arbeidet med brannsikkerheten hos risikoutsatte grupper i samfunnet. Brannvesenet har en samarbeidsavtale med alle tre kommuner om dette, men det er svært utfordrende å få TO til å jobbe på tvers av oppgavene og arbeidet er fortsatt krevende og langt fra selvgående og hadde nok stoppet opp hadde det ikke vært for vårt forebyggende personell. Det er viktig å trygge hverdagen til denne gruppen i samfunnet.

For beredskapsavdelingen har antall utrykninger vært omtrent som forrige år. Brannvesenet utfører fortsatt helseoppdrag for Sykehuset Innlandet. Vi blir utkalt ved alvorlig akutte sykdomstilfeller og hjertestans. Disse utrykningene gjelder primært der brannvesenet er nærmeste resurs eller for å bistå ambulansetjenesten. Dette er til tider en belastning for mannskapene. Vi merker også at politiet er mere fraværende, spesielt i utkantene. Brannsjefen mener dette er en uheldig utvikling. Brannvesenet har for øvrig god dialog både med politi og helse.

Antall utrykninger	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sum	1124	1149	1178	988	970	903

Brannvesenet har en godt trent beredskapsavdeling med både heltids og deltidsansatte. Vi utfyller hverandre på en god måte og side forflyttes når det er behov for det. Ved større hendelser i regionen bruker vi hverandre for å få en større slagkraft. Dog er det viktig å merke seg at beredskapen på Lillehammer ikke oppfyller minstekravet på bemanning av høyberedskap/ tankbil. Lrbv har skriftlig samarbeidsavtale med Ringsaker, Gjøvik, og Hamar «Mjøsamarbeidet». Dette går både på forebyggende virksomhet og beredskap. Vi kan bruke hverandre ved store, langvarige og komplekse hendelser og som lederstøtte der det er behov for det

Andre oppgaver vi utfører utenom vanlig brannforebyggende virksomhet og brann- og ulykkesberedskap er kontroll og vedlikehold av manuelt brannslukkeutstyr på kommunale bygg og noen andre bygninger. Selv om dette er en tjeneste som gir positive effekter er det ikke økonomisk lønnsomt, tjenesten endres i 2023 til kun å gjelde de som kommer med slukkeutstyr til brannstasjonen.

Vi arrangerer kurs og øvelser for andre brannvesen, bedrifter og borettslag. Dette er og vil være et viktig satsingsområde fremover. I tillegg gir vi verdifull opplæring innenfor brannvern for alle 6. klassinger i alle 3 kommuner. Dette er med på å holde brannstatistikken i våre tre kommuner på et lavt nivå.

Vi har også mange brannalarmanlegg direkte tilknyttet 110 innlandet innenfor vår portefølje. Dette er et godt forebyggende tiltak. Oppfølging og fakturering er nå flyttet over til 110-Innlandet, dette vil gi kundene en bedre tjeneste samt at gebyrene for dette harmoniseres med de fleste andre kommuner i Innlandet. Vi besøker alle våre kunder årlig for å sjekke nøkkelbokser og tilgang til bygget.

En mer utfyllende årsrapport 2022 for Lrbv er utarbeidet og kan fås hvis ønskelig.

Legevakt

Lillehammer interkommunale legevakt er et samarbeid mellom Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringeby, Nord- og Sør-Fron og nordre del av Ringsaker, hjemlet i § 28-1 (e) i kommuneloven.

Bemanningssituasjonen har vært krevende også i 2022, spesielt med tanke på å dekke inn operatørvakter til legevaktstelefonen (ICCS). Dette har medført endel overtid og vikarinneleie – særlig i sommerferieperioden. Behov for sykepleieravtale med kompensasjon i sommermånedene. I tillegg var det behov for kompensasjonsordning for vakter på kort varsel for legene. Finansieringsmodell for Lillehammer interkommunal legevakt er fordelt iht. tjenesteavtaler, med fordeling på fastledd og folketall. Totalt hadde legevakta et negativt avvik på - 2,372 mill.kr. Lillehammers andel var på -1,007 mill.kr.

Testlinja

Testlinja var et regionalt samarbeid med Øyer, Gausdal og Nordre Ringsaker kommune, hvor Lillehammer var vertskommune. Utgifter har blitt fordelt mellom kommunene. Totalt utgiftsnivå ble for 2022 3,635 mill.kr. Det var lagt inn 1,048mill.kr i budsjettet. Det ble derfor et negativt avvik på -2,587 mill.kr.

De andre kommunene ble ikke fakturert i 2022. 1. halvdel av 2022 ble fullt kompensert fra Statforvalter for Lillehammer kommune. Når det gjaldt 2.halvdel fikk kommunene tildelt økt rammetilskudd (RNB) for TISK, men dette halvåret medførte ikke de store kostnader, så vi fakturerte derfor ikke for koronakostnader for 2022.

Kommunale akutte døgnplasser (KAD)

Fra 1.1.2021 er det 2 KAD-plasser ved Lillehammer Helsehus i et samarbeid mellom Lillehammer, Øyer og Gausdal.

Intermediære plasser

Det er 11 intermediære plasser ved Lillehammer Helsehus. Lillehammer kommune disponerer 9 plasser, mens Øyer kommune og Gausdal kommune disponerer en intermedier plass hver.

Samhandlings- og utviklingsenheten

Samarbeid mellom alle kommunene i Helseregionen: Lillehammer, Gausdal, Øyer, Ringebu, Sør - Fron og Nord Fron. Alle kostnadene vedrørende basisbemanningen i Samhandlingsenheten finansieres med like deler på hver kommune, i tråd med vertskommuneavtalene. I tillegg er det samarbeid og fellesløsning knyttet til fagsystemet Gerica for 4 kommuner og Helsefellesskapskostnader. Samt Lillehammers andel av Frisklivssentralen på 1,63 mill kr.

Lillehammer-regionen vekst (LRV)

Lillehammer, Gausdal og Øyer kommuner har samlet sine næringsutviklere i en felles enhet. Enheten er lokalisert i Hub LHMR, et kontorfellesskap midt i Lillehammer sentrum, og går under betegnelsen Lillehammer-regionen Vekst. Lillehammer-regionen Vekst skal være en felles inngangsdør for utvikling av næringslivet i Lillehammer-regionen, i vid forstand, samt en katalysator for vekst i regionen. LRV har ansvar for kommunenes etablererveiledning og er saksbehandler for søknader til kommunenes næringsfond.

LRV jobber aktivt med å tilrettelegge for videreutvikling av eksisterende bedrifter og nyetableringer, og er et viktig bindeledd mellom næringslivet i regionen og kommunenes administrative og politiske ledelse. Gjennom en rekke prosjekter, initiativer, og samarbeid jobber LRV langsiktig og målrettet sammen med næringslivet i regionen for å bidra til vekst. Arbeidet gjøres med basis i strategisk næringsplan for Lillehammer-regionen og årlig budsjett- og tiltaksplan vedtatt av Interkommunalt politisk råd.

NAV

NAV bidrar til sosial og økonomisk trygghet, og fremmer overgang til arbeid og aktivitet. NAV Lillehammer-Gausdal tenker nytt og utfordrer det bestående. Det gir vi innbyggerne bedre tjenester - tjenester som også er til det beste for fellesskapet.

En økt andel personer med moderate og alvorlige psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer skal få helse- og arbeidsrettet bistand samtidig. I 2022 har vi lagt stor vekt på å etablere og forsterke samarbeidet med andre tjenesteleverandører for bedre å kunne sikre en slik samtidighet i tjenestene. Dette arbeidet vil fortsette med full styrke i 2023.

NAV Lillehammer-Gausdal har jobbspesialiser som gjennom forsterket oppfølging bistår personer ut i jobb. I samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten har NAV egne IPS UNG-jobbspesialister som skal sikre tverrfaglig/-etatlig oppfølging mot utdanning og/eller arbeid. NAV har også etablert egen IPS jobbspesialist for de over 30 år. I tillegg bidrar NAV i det interregionale FACT-teamet for Lillehammer-regionen og Midt-Gudbrandsdalen.

Målet om arbeid og aktivitet fremstår tydelig i arbeidet vårt. NAV må jobbe for å inkludere arbeidssøkere i bedrifter som etterspør arbeidskraft. Det er en utfordring at mange står utenfor arbeidsmarkedet av helsemessige og/eller sosiale årsaker. Dette gjelder spesielt unge, sykmeldte, personer med nedsatt arbeidsevne og innvandrere fra landgruppe 3 (Asia og Afrika). Vi er helt avhengige av gode relasjoner med arbeidsgiverne i vår region. Også her tenker nytt og offensivt og vi har flere spennende satsinger i gang. Vi prioriterer øremerkede ressurser til dette arbeidet gjennom egen markedskoordinator og egne markedskontakter. Vi har etablert et tett og godt samarbeid med flere arbeidsgivere og vi deltar regelmessig på arenaer der arbeidsgivere treffes. Dette gir "vinn-vinn"-effekter for alle parter.

Det må utøves en ledelse som tydelig dreier NAV i ønsket retning. Ledere og medarbeidere må se mulighetene som følger av moderniseringen i NAV. Vi må utnytte de digitale løsningene slik at disse støtter arbeidsrettingen, samt frigjør tid til tettere oppfølging av de som trenger vår hjelp.

Kompetansearbeid har høy prioritet og er noe ledelsen og medarbeiderne jobber med i et samspill. I tillegg til ulike fagopplæring er områdene markedskompetanse, veiledningskompetanse, forvaltningskompetanse og digital kompetanse vektlagt. I dette arbeidet har vi et tett samarbeid med HINN.

GIS

Siden 2011 har Lillehammer -, Gausdal-, og Øyer hatt et interkommunalt samarbeid om GIS/geodata. Vi har felles driftsløsning for kartforvaltning, benytter felles programvare og samarbeider om WEBinnsynsløsninger for saksbehandlere og publikum (GLOkart.no og GEOinnsyn). Driftskostnadene på nærmere 2 mill fordeles med henholdsvis 20,2%(GA), 17,2% (ØY) og 62,6% (LH). Forøvrig jobber kommunene på selvstendig grunnlag med egne GIS-oppgaver. GIS-samarbeidet er hjemlet i en egen samarbeidsavtale og er knyttet til drift og utvikling av kart og kartbaser, herunder leverandøravtaler/programvare knyttet til kartsystemer. Det er ansatt en felles stillingsressurs som GIS-koordinator i hel stilling, denne deles i praksis med 1/3 del på hver kommune. Samarbeidet er organisert med et fagråd bestående av representanter fra kommunene, og med interkommunale faggrupper innenfor plan, samferdsel, forvaltning og matrikkel. Tilsvarende interkommunale geodatasamarbeider er etablert i alle kommuner i Innlandet. Det er ellers et nært samarbeid med Kartverket.

I perioden 2011-2023 har antall GIS-stillinger i Lillehammer blitt redusert fra 4 til 1 og 1/3 (GIS-koordinator). Dette medfører en stor arbeidsbelastning og det er vanskelig å følge opp alle oppgaver som skal løses, både i Lillehammer og i samarbeidet. Øyer og Gausdal har 1 stillingsressurs hver på GIS. I Gausdal jobber GIS-rådgiveren med plan og GIS. Vi er i ferd med å nå et kostnadsnivå på programvare og driftsløsning som gjør at vi nå ønsker å vurdere alternative løsninger. Dette gjelder også programvareporteføljen på GIS. Fagrådet for GIS-samarbeidet besluttet i desember 2022 at vi skal gå igang med en anbudsprosess for ny "GIS-løsning". Dette arbeidet skal etableres som eget prosjekt i 2023. Her er det også aktuelt å samarbeide med andre "GIS-samarbeider", som nå er igang med samme prosess.

Personvernombud

Personvernombudsordningen er et interkommunal samarbeidsprosjekt mellom kommunene Lillehammer, Ringebu, Øyer og Gausdal. Finansieringen av ordningen er regulert gjennom samarbeidsavtalen og en har ikke justert de finansielle rammebetingelser siden oppstart.

Januar 2022 var fremdeles preget av pandemien, men fra februar ble det vanlig drift igjen, også for personvernombudet.

Personvern er svært avhengig av et velfungerende system for informasjonssikkerhet. Derfor var personvernombud en aktiv deltaker i prosjektgruppen "Informasjonssikkerhet". Det var et tidsintensiv og omfattende arbeid, aktiv møtevirksomhet og resulterte i et styringsdokument og en håndbok for informasjonssikkerhet.

En av personvernombuds oppgave er å gi informasjon og råd til den behandlingsansvarlige (kommunen). Personvernombudet fikk mange skriftlige og muntlige henvendelse med følgende hovedpunkter:

- hjelp til vurdering av databehandleravtaler
- hjelp til utfylling av behandlingsprotokoll
- hvilken personopplysninger kan vi samle inn
- hvordan kan vi sende fødselsnummer
- hjelp til ROS analyser og personvernkonsekvensvurderinger

Visma er en stor leverandør av datasystemer til kommunen og personvernombud var deltakende i vurderinger for systemer for barnehage og PPT. Videre var personvernombud involvert i oppretting av kameraovervåking ved Nordre Ål skole som ble opprettet for å avverge eventuelle fysiske skader på elevene. Kommunen har også lagt til rette for involvering av personvernombudet i anskaffelseprosesser, for eks. nytt system for barnevernet

Henvendelser og avvikmeldinger fra innbyggere og ansatte angående personvern ble håndtert og kommunen hadde ingen avvik som måtte rapporteres til Datatilsynet i 2022.

Personvernombudet er fortsatt aktivt i Personvernombudsforeningen og representerer kommunen i KINS.

Fokusområde for 2023 blir kontrollvirksomhet og bevisstgjøring av viktigheten å melde eventuelle avvik på personvern og informasjonssikkerhet.

FACT- team Sør- Gudbrandsdal

FACT-team Sør-Gudbrandsdal er et samarbeid mellom DPS Lillehammer, NAV og Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringeby, Sør-Fron og Nord-Fron kommune. FACT står for Flexible Assertive Community Treatment og er en modell fra Nederland. Behandlingen flyttes ut av kontoret, til der pasienten bor eller oppholder seg.

FACT-team er et behandlingsteam for personer som lever med alvorlige psykiske lidelser og/eller rusproblemer og som lever med alvorlig svikt i sosial fungering . Hensikten med FACT-modellen er å gi et samlet og helhetlig behandlingstilbud, der hvor eksisterende hjelpetiltak ikke har blitt benyttet eller vurderes som utilstrekkelig. . Teamet jobber med å støtte pasienten i sin bedringsprosess og har fokus på veiledning, utredning og samarbeid med pårørende. I tillegg er arbeid, aktivitet og bosituasjon en viktig del av oppfølgingen.

Teamet er tverrfaglig sammensatt av 10 ansatte som består av psykiater, psykolog, sykepleier, sosionom, vernepleier, jobbspesialist, merkantil, brukerspesialist og enhetsleder.

FACT - team har frem til 2023 vært et prosjekt, men går fra 2023 over i ordinær drift og hvor alle kommuner inngår i dette samarbeidet også fremover.

Interkommunalt samarbeid psykisk helse og rusarbeid

Lillehammer kommune er vertskommune for det interkommunale samarbeidet i psykisk helse og rus. Kommune som inngår i samarbeidet er Lillehammer, Øyer, Gausdal, Ringeby, N Fron og Sør Fron. Det foreligger en egen handlingsplan for arbeidet som revideres årlig, og godkjennes av styret i helseregionen Sør-Gudbrandsdalen. Målet med det interkommunale samarbeidet er å benytte kompetanse, utvikle, gi tilbud og skape erfaringsutveksling på tvers av kommunene i felles satsinger og utviklingsarbeid. Satsninger i 2022 er:

Ulike kurstilbud til innbyggere
Brukermedvirkning i tjenestetilbudet
Kompetansedeling på tvers av kommuner
Samarbeid med spesialisthelsetjenesten rundt ansvar og oppgaver
Feedbackinformerte tjenester (FIT-Tilbakemeldingsverktøy for å sikre tilbakemeldinger fra de som mottar tjenester.

Interkommunalt politisk råd

Interkommunalt politisk råd er et samarbeidsorgan etter Kommuneloven § 18-1 for kommunene i Lillehammer-regionen og Innlandet fylkeskommune.

Interkommunalt politisk råd er en pådriver i utviklingen av Lillehammer-regionen gjennom tildeling av utviklingsmidler og politiske og administrativt påtrykk i saker av stor betydning for regionen.

Prosjektene Rådet jobber med dekkes gjennom partnerskapsmidler fra Innlandet fylkeskommune, Lillehammer, Gausdal og Øyer kommune. Ubrukte midler avsettes på fond til senere bruk. Regnskapet til Interkommunalt politisk råd er en del av enhet Næringsutvikling.

DIG 3 samarbeidet

Dig3 er et interkommunalt samarbeid for digitalt arbeid i barnehage og skole, for kommunene Lillehammer, Øyer og Gausdal. Dig3 bruker FEIDE-pålogging for elever og ansatte, og ID-porten for foreldre og foresatte.

3-1 Digitalisering

Digitaliseringen av samfunnet gir muligheter for innovasjon, økt produktivitet og bedret kvalitet i både offentlige og private virksomheter. Kommunene i Lillehammer-regionen skal bidra til en fremtidsrettet og kostnadseffektiv digital offentlig sektor. Det er en nasjonal målsetting at digitale tjenester skal være førstevalget, og dette legger føringer for kommunens tjenesteutvikling og kommunikasjon med omverdenen.

Kommunene i Lillehammer-regionen følger opp de nasjonale føringene gjennom en felles digitaliseringsstrategi som inneholder felles overordnede mål for kommunene Lillehammer, Øyer og Gausdal for perioden 2021 - 2024, og angir retningen for en utvikling som skal prege kommunene langt utover dette. Kommunene i Lillehammer-regionen har satt seg følgende overordnede målsettinger for digitaliseringsarbeidet i perioden 2021-2024:

- Vi skal være aktive bidragsytere i arbeidet med å bygge en fremtidsrettet og kostnadseffektiv digital offentlig sektor.
- Vi benytter digitalisering til å utvikle en mer bærekraftig tjenesteproduksjon og gode levekår.
- Digitaliseringsarbeidet skal bidra til en enklere hverdag for de som benytter seg av kommunens tjenester.

Finansrapportering

Rapportering finansforvaltning

Bakgrunn:

Rapportering per 31. desember 2022 jfr. gjeldende finansreglement.

Det vises til tidligere rapporter om finansforvaltning i 2021 angående bortfall av referanseindekser/benchmark. I samsvar med rulleringer av finansreglementet 27. januar 2022 ble nye referanseindekser/benchmark presentert. De samme referanseindekser/benchmark er benyttet for vurdering av avkastning per 31. desember 2022. Gjeldene referanseindekser er:

- **NOGOVD3M** erstatter ST1X - Statsobligasjon med 3 måneders durasjon.
- **NORM123D3** erstatter ST4X - Norske kreditter m/god rating og 3 års durasjon. Inkluderer en høyere risikopremie.

1. Rapportering - ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Årsmelding 2022

	31.12.2021		30.04.2022		31.08.2022		31.12.2022	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskudd hos hovedbankforb., Nordea	275,1	96 %	309,0	96 %	363,7	100 %	386,7	93 %
Pengemarkedsfond	12,5	4 %	12,5	4 %	0,0	0 %	30,4	7 %
Samlet kortsiktig likviditet	318,4	100 %	321,5	100 %	363,8	100 %	417,1	100 %
Avkastning pengemark. 2022		1,2 %		0,3 %		0,4 %		1,2 %
Avkastning pengemarked p.a.		1,2 %		1,1 %		0,6 %		1,2 %
Avkastning bank p.a		1,6 %		0,9 %		1,9 %		2,5 %
Avkastning benchmark (NOGOVD3M)		0,1 %		0,2 %		0,4 %		1,2 %

Tabellen viser at Lillehammer kommune per 31. desember 2022 har bankinnskudd på 386,7 mill. kroner. Plasseringer i pengemarkedsfond presenteres også i tabellen for langsiktige plasseringer slik at den tabellen kan gi en fullstendig oversikt over kommunens finansielle plasseringer. Beholdning i pengemarkedsfond pr 31.12.2022 var på 30,4 mill. kroner.

Kommunens likviditet følges opp med løpende likviditetsprognoser for å sikre tilstrekkelig likviditet til løpende drift og investeringer, og for å finne gunstigst tidspunkt for nødvendige nye låneopptak. Lillehammer kommune har en kassekreditt på kr 200 millioner kroner som ikke har vært benyttet inneværende år. Det ble foretatt nye låneopptak på til sammen 154 mill. kroner mot slutten av 2022 (3. tertial).

Likviditet i bankinnskudd varierer vesentlig gjennom året. Kommunedirektør vurderer annen plassering av ledige midler for å oppnå bedre avkastning innenfor en forsvarlig risikoprofil.

Rapportering - langsiktig plassering

	31.12.2021		30.04.2022		31.08.2022		31.12.2022	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Forvaltet av Odin								
Pengemarkedsfond	12,5	25 %	12,5	25 %	0,0	0 %	30,4	62 %
Obligasjoner		0 %		0 %		0 %		0 %
Obligasjonsfond	28,3	57 %	27,9	56 %	32,0	66 %	2,0	4 %
Rentepapirer	40,8	82 %	40,5	82 %	32,0	66 %	32,3	66 %
Aksjer Norge	9,0	18 %	9,1	18 %	1,8	4 %	1,7	4 %
Aksjer utenfor Norge	0,0	0 %	0,0	0 %	14,6	30 %	14,8	30 %
Innskudd i andre banker		0 %		0 %		0 %		0 %
Samlet langsiktig likviditet	49,8	100 %	49,5	100 %	48,4	100 %	48,8	100 %
Avkastning hittil i år		3,3 %		-0,5 %		-2,8 %		-1,9 %
Avkastning p.a.		3,3 %		-1,6 %		-4,2 %		-1,9 %
Avkastning benchmark (NOGOVD3M) p.a.		0,1 %		0,6 %		0,6 %		1,2 %
Avkastning benchmark (NORM123D3) p.a.		-0,2 %		-7,0 %		-7,1 %		-2,0 %
Avkastning OSEBX hittil i år		4,6 %		3,2 %		3,9 %		-1,0 %
Avkastning OSEBX p.a.		4,6 %		9,6 %		5,9 %		-1,0 %

Årsmelding 2022

Avkastning MSCI nok (Int'l indeks i NOK) hittil		25,5 %		-8,1 %		-7,5 %		-8,5 %
Avkastning MSCI nok p.a.		25,5 %		- 24,4 %		- 11,2 %		-8,5 %

Tabellen ovenfor viser Lillehammer kommunes samlede finansielle plasseringer i pengemarkedsfond, obligasjonsfond og aksjer, og periodens avkastning. Det ble mai 2022 foretatt tilpasninger av porteføljen innenfor rammen av oppdatert Finansreglement (27.01.2022) for å sikre en bedre risikospredning og en høyere forventet avkastning over tid.

Beholdning på rapporteringstidspunktet (31.12.2022) er 2,0 mill. kroner i obligasjoner, 30,4 millioner kroner i pengemarkedsfond, 1,7 millioner i norske aksjer (fond) og 14,8 millioner i aksjer (fond) utenfor Norge.

Tabellen nedenfor viser endringer i sammensetningen av porteføljen og avkastningen for 2022.

	31.12.2021	Andel	Endring 1. t.	1.tertial	Endring 2. t.	2. tertial	Endring 3. t.	3. tertial	Avkastning 2022*	Andel
Pengemarkedsfond	12,5	25,0 %	0,0	12,5	-12,5	0,0	30,3	30,4	1,84 %	62,1 %
Obligasjoner	28,3	56,9 %	-0,4	27,9	4,0	32,0	-30,0	2,0	-2,12 %	4,0 %
Aksjer Norge	9,0	18,0 %	0,1	9,1	-7,3	1,8	-0,1	1,7	-6,57 %	3,6 %
Aksjer utenfor Norge	-	0,0 %		0,0	14,6	14,6	0,2	14,8	1,81 %	30,2 %
Portefølje	49,8	100,0 %	-0,3	49,5	-1,1	48,4	0,5	48,8	-1,87 %	100,0 %

* Avkastningsrapport pr 31.12.2022 (Odin Forvaltning AS)

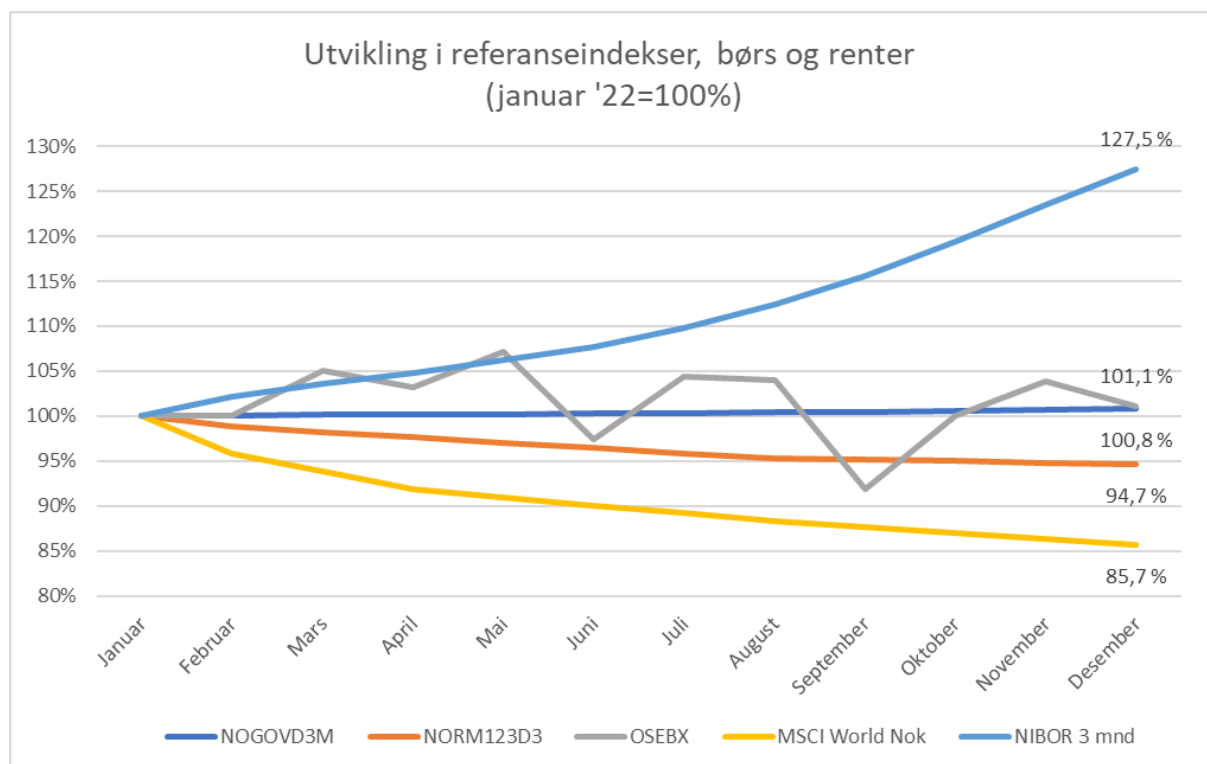
Porteføljen hadde en avkastning på -1,87% i 2022. Den negative avkastningen kan i stor grad tilskrives en negativ verdiutvikling for obligasjoner på grunn av økte renter og en svak utvikling for aksjer. Plassering i aksjer utenfor Norge hadde en avkastning på 1,81% og avkastning i pengemarkedsfond ble på 1,84%.

Avkastning/Verdiutvikling (%)	1.tertial	2. tertial*	3. tertial**	2022
Rentepapirer	-0,9 %	-20,9 %	1,01 %	-21 %
Aksjer	1,1 %	80,7 %	0,79 %	84 %

Portefølje	-0,5 %	-2,3 %	0,93 %	-1,87 %
Tall for verdiutvikling påvirket av endringer innad i porteføljen:				
* Rebalansering: Økt eksponering aksjer utenfor Norge, reduksjon rentepapirer				
** Rebalansering renter: Økt eksponering kortsiktig rentepapirer, redusert eksponering obligasjoner				

En referanseportefølje med tilsvarende vektor/andel (pr 31.12.2022) av pengemarkeds-, obligasjons- og aksjefond basert på referanseindeksene gir en avkastning på -1,90%.

Figuren nedenfor viser utvikling i referanseindekser og renter for 2022.



NOGOVD3M: Statsobligasjonsindeks, fast rentebindingstid (durasjon) på 0.25 år. **NORM123D3:** Statsobligasjonsindeks, fast rentebindingstid (durasjon) på 3.00 år. **OSEBX:** Hovedindeksen, Oslo børser. **MSCI World Nok:** Referanseindeks for internasjonale aksjer – valutajustert. **NIBOR 3 mnd:** Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ti ulike løpetider, fra en uke til ett år. Nibor beregnes som et gjennomsnitt av hva Nibor-bankene angir at de vil kreve i renter på usikrede utlån til andre banker. Rentene er indikative og ikke basert på faktiske handler. Nibor med 3 måneders løpetid er mye brukt som referanserente i det profesjonelle markedet (kilde: Finans Norge/ Norske Finansielle Referanser AS (NoRe)).

Rapportering vedrørende gjeldsforvaltningen

Tabellen nedenfor viser at Lillehammer kommune har en lånegjeld pr 31.12.2022 på 4.396,1 millioner kroner. Om lag 1 mrd. kroner er finansiert gjennom sertifikater og gjeldsporteføljen har en andel fastrente på 35% pr 31.12.2022 målt i forhold til brutto lånegjeld. Om netto lånegjeld benyttes (Startlån og lånegjeld Selvkost holdes utenfor) blir andel fastrente på 59%. Lillehammer kommune har ved utgangen av 3. tertial en betydelig andel rentebytteavtaler med fremtidig start med hovedstol på til sammen 3.700 millioner kroner.

	31.12.2021		30.04.2022		31.08.2022		31.12.2022	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Lån med pt rente	575,0	13 %	567,4	13 %	561,4	13 %	559,8	13 %
Lån med NIBOR-basert rente	3 774,5	87 %	3 860,1	87 %	3 857,5	87 %	3 836,2	87 %
Lån med fast rente		0 %		0 %		0 %		0 %
Sum lånegjeld	4 349,5	100 %	4 427,5	100 %	4 418,9	100 %	4 396,1	100 %
Herav lån med forfall <1år (kortsiktig gjeld)	1 008,4	23,2 %	1 008,4	22,8 %	1 008,4	23 %	1 030,4	23 %
Rentebytteavtaler med forfall >1år	1 100,0		1 100,0		400,0		1 525,0	
Rentebytteavtaler med forfall <1år	-		-		-		400	
Gjennomsnittlig rentebindingstid (år)	5,16		6,47		6,85		6,46	
Andel fastrente		32 %		31,4 %		16 %		35 %
Finansiell leasing	0,1		0,1		0,0		-	
Samlet langsiktig gjeld	4 349,6		4 427,6		4 418,9		4 396,1	
Rentekostnad pt		1,5 %		1,9 %		3,4 %		3,9 %

3 mnd NIBOR (gj.snitt siste mnd)		0,9 %		1,3 %		2,8 %		3,3 %
Antall løpende enkeltlån		31		31		27		30

Refinansiering og årets låneopptak

Det er i 3. tertial gjennomført 4 refinansieringer i sertifikatmarkedet på totalt 945 mill. kroner og ny finansiering på 154 mill. kroner. Ved utgangen av perioden er 23,4% av kommunens lånegjeld finansiert i sertifikatmarkedet og 45,9% av gjelden er finansiert i obligasjonsmarkedet.

Årets låneopptak til egne investeringer ble på 154 mill. kroner. Salg av eiendom og avsetning til fond av salgsbeløpet vil bli finansiert gjennom låneopptak i 2023.

Det ble i 1. tertial gjennomført låneopptak i Husbanken i tråd med vedtatt budsjett på 90 millioner kroner til formidlingslån (Startlån). Med ubenyttede og overførte midler fra 2021 på 92,9 mill. kroner var totale midler tilgjengelig for videreutlån på 182,9 mill. kroner. Omring 43 millioner kroner gjenstår av bevilget ramme ved utgangen av 3. tertial. Tabellen nedenfor viser tilgang, utbetalt og gjenstående Startlåns-midler ved utgangen av 2022.

		Mill. kroner
Overførte midler fra i fjor (2021)	+	92,9
Midler fra husbanken	+	90,0
Innfridde, ubrukte lånemidler	-	-
Totalt til videretildeling i perioden	=	182,9
Utbetalt av kommune /låneforvalter pr 31.12	-	139,9
Startlånsmidler som skal låned ut på nytt	+	-
Restanse i kroner	+	-

Årsmelding 2022

Overførte midler til neste periode (2022)	=	43,0
--	----------	-------------

Tabellen nedenfor gir en oversikt pr 16.03.2023 over løpende kortsiktige lån/sertifikatlån.

Løpende kortsiktige lån / sertifikatlån pr 16.03.2023 (millioner kroner)								
År	Konkurranse/ mnd	Refinansiering	Nytt låneopptakt	Sum	Kortsiktig lån/ sertifikatlån	Periode- rente	Tilrettelegger	Forfall
2022	Oktober	300,00	-	300,00	Sertifikatlån (6 mnd)	3,90 %	Nordea	13.04.2022
2022	Desember	146,03	3,97	150,00	Sertifikatlån (6 mnd)	3,99 %	DNB	09.06.2022
2023	Februar	213,40	-	213,40	Sertifikatlån (3 mnd)	3,26 %	Handelsbanken	05.05.2023
2023	Februar	217,00	-	217,00	Sertifikatlån (3 mnd)	3,38 %	Handelsbanken	24.05.2023
Sum		876,4	4,0	880,4				

Leasingavtaler

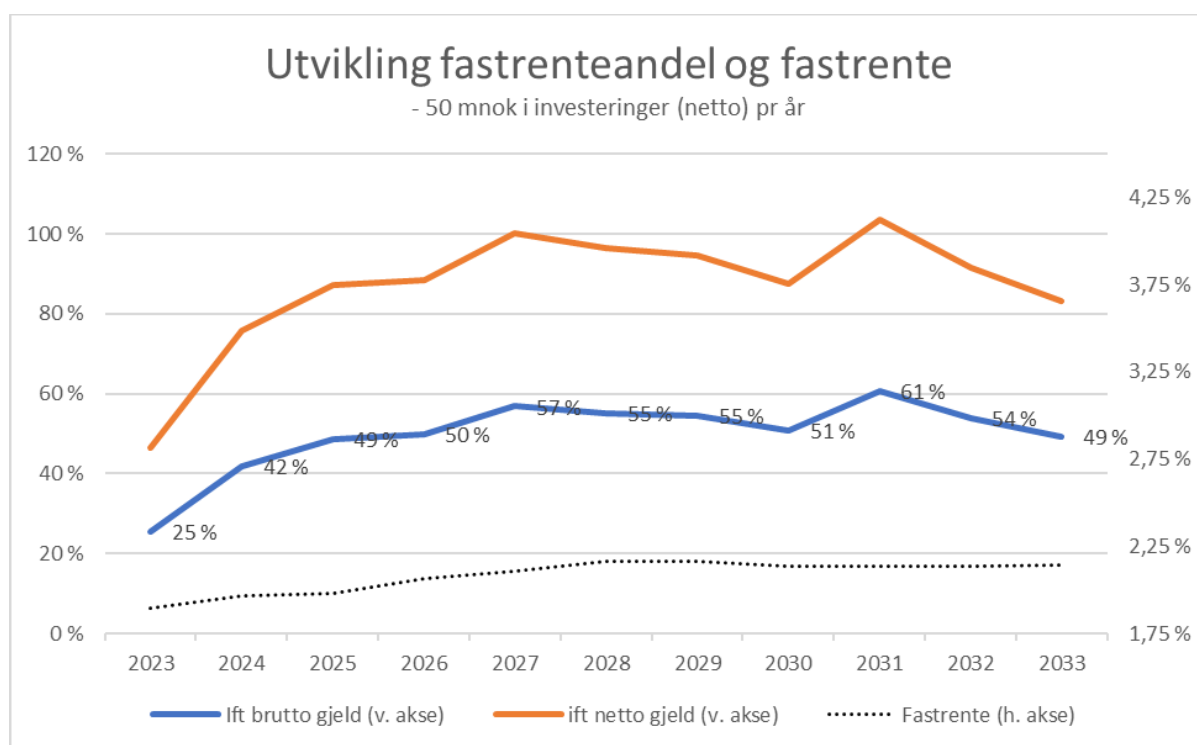
Det er ikke inngått nye leasing avtaler i perioden og pr 31.08.2022 er alle finansiell leasing avtaler avsluttet.

Rentebytteavtaler

Kommunedirektør vurderer løpende behovet for nye rentebytteavtaler. Etter gjenåpning av økonomien etter pandemien, krigen i Ukraina og et tiltagende inflasjonspress globalt og nasjonalt, har administrasjonen arbeidet med en optimalisering av den langsiktige gjeldsporteføljen. Det vises til kommentarer i rapportering for 1. tertial. Realisering av merverdi i terminerte rentebytteavtaler ga en gevinst på 24,5 millioner kroner og representerer i realiteten en økning av andel fastrente til 45% inneværende år på grunn av økte inntekter fra fastrenteavtaler.

Rentepresset har akselerert gjennom sommeren og høsten på grunn av økende inflasjon. For å gi en bedre grad av forutsigbarhet og sikring av rentekostnader (netto) har administrasjonen arbeidet med å fremskynde oppstart av eksisterende rentebytteavtaler. I løpet av 3. tertial har administrasjonen delterminert 3 rentebytteavtaler og inngått 2 ny rentebytteavtale med hovedstol på hhv. 225 og 150 millioner kroner og en fastrente på hhv. 1,83% og 2,405%. De nye rentebytteavtalene har oppstart desember 2022. Arbeidet med optimalisering av rentebytteavtalene vil fortsette de nærmeste månedene. Per i dag har porteføljen av rentebytteavtaler en betydelig merverdi og vil i de nærmeste årene bidra til å dempe økte rentekostnader.

Figuren nedenfor viser utvikling i andel fastrente i forhold til brutto og netto lånegjeld forutsatt en årlig netto investeringstakt (nye lån fra trukket minimumsavdrag) på 50 mill. kroner med utgangspunkt i dagens gjeldsportefølje.



Sammensetning av gjeldsporteføljen

	31.12.21	Avdrag	Nye lån	30.04.22	Avdrag	Nye lån	31.08.22	Avdrag	Nye lån	31.12.2022
Husbanken	748,3	4	90,0	833,9	2,6		831,3	43	-	788,1
Kommunalbanken	575,0	8	-	567,4	6,0		561,4	2	-	559,8
Sertifikatlån	1 008,4		-	1	-	-	1	132	154,0	1

				008,4			008,4			030,4
Obligasjonslån	2 017,8	-	-	2 017,8	-	-	2 017,8	-	-	2 017,8
Leasing	0,1	-	-	0,1			-	-		-
Lån og avdrag										
Sum langsiktig gjeld	4 349,6	12	90,0	4 427,6	8,6	-	4 418,9	177	154,0	4 396,1

Ca 788 mill. kroner av den langsiktige gjelden er formidlingslån (Husbanken) som er lånefinansiert i Husbanken. Lånene videreformidles som Startlån til Lillehammer kommunes innbyggere. Lånebevilgning for startlån i 2022 er på 90 mill. kroner. Lånene avdras i h.t. Husbankens bestemmelser; Forskrift om lån fra Husbanken gjeldene fra 01.01.2020.

Som hovedregel skal lånene fordeles med minimum 25% av gjeldsporteføljen til flytende rente (rentebinding kortere enn ett år), minimum 25% til fast rente, mens 50% skal vurderes ut ifra markedssituasjonen og Lillehammer kommunes situasjon. Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding på samlet rentebærende gjeld skal være mellom 1 og 10 år, med norm 3 år.

Porteføljen har en rentebindingstid på 6,46 år og en fastrenteandel på 34,7% p.t. Gjeldsforvaltningen anses å være innenfor reglementets bestemmelser.

Risikovurdering inkludert stresstest

Stresstest, totale plasseringer inkl. gjeld pr. 31.12.2022

Stresstest er en test for å måle effekten av et eventuelt markedssjokk, og omfatter de kortsiktige konsekvensene av plutselige endringer i de økonomiske rammebetingelsene. Dette er i tråd med vanlig bankstandard jf. veiledning fra finanstillstyret.

Ifølge finansreglementet skal det foretas risikovurdering for hele porteføljen, forutsatt 30 % reduksjon i aksjeverdi og 2 % økning av renter.

31.12.2022	Balanse	Endrings	Durasjon	Beregnet mulig tap
	MNOK	parameter		Helårsvirkning
Gjeld med flytende rente	2 921,1	2 %		-58,4

Årsmelding 2022

Gjeld med fast rente	1 475,0			
Leasing	-	2 %		0,0
Sum / Finans passiva	4 396,1		3,9	-58,4
Ansvarlig lån Eidsiva Energi AS	-			
Ansvarlig lån LGE Holding AS	-	2 %		0,0
Videreutlån husbankmidler	788,1	2 %		15,8
Rentekompensasjon	5,1	2 %		0,1
Selvkostområde VAR 1)	1 029,4	2 %		20,6
Sum	1 822,6			36,5
Bank og korte pengemarked	-	2 %	0,13	0,0
Obligasjoner	-	2 %	1,46	0,0
Obligasjonsfond	2,0	2 %	2,47	-0,1
Aksjer Norge & Int`l	16,5	-30 %		-5,0
Langsiktig plassering	18,5			-5,1
Pengemarkedsfond	30,4	2 %	0,1	0,1
Bank (hovedbankforbindelse)	271,4	2 %		5,4
Ledig likviditet	301,8			5,5
Sum / Finans aktiva	2 142,8			37,0
Mulig tap vil utgjøre	-21,4			

1) Renteutgifter tilknyttet investeringer på vann, avløp og renovasjon belastes innbyggerne via selvkostregnskap. Lillehammer kommune følger departementets nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (jfr. rundskriv H-3/14), hvor kalkylerenten som skal brukes er satt til 5-årig swaprente tillagt ½ prosentpoeng. Renteutgiften som løftes over til selvkostregnskapet til VAR-området, beregnes av restverdi på investerte midler (anskaffelseskost fratrullet akkumulerte avskrivninger). Således er ikke renteutgiftene som belastes VAR-området direkte påvirket av rentebetingelsene til Lillehammer kommune.

Dersom hele aksjeporteføljen reduseres med 30 % og rentene øker med 2 % ville Lillehammer kommune hatt et tap på i størrelsesorden 21,4 mill. kroner ut fra de beholdninger Lillehammer kommune har pr 31.12.2022. I rapporteringen for 2. tertial 2022 var dette tallet 24,4 mill. kroner.

Følgende er hensyntatt ved beregning av risiko:

Kommunens langsiktige gjeld består av lån til egne investeringer, samt lån for videreutlån. Husbanken gir rentekompensasjon for en del investeringer.

En generell økning i renta vil medføre at kommunen får økte renteinntekter for de videre utlånte midlene, samt økt rentekompensasjon fra husbanken. Selvkostområdet VAR blir belastet med rente. Økning i renta forutsettes dekket inn på selvkostområdet, i første omgang via fond.

Refinansieringsrisiko- andel kortsiktig gjeld

Det er vedtatt endring i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning f.o.m. 1.1. 2017. Formålet med endringen er å få tydeligere fram ansvaret som kommunene har for å vurdere risikoen knyttet til deres kortsiktige låneopptak (refinansieringsrisiko) og for at den risikoen blir synliggjort for kommunestyret.

Det vises til eget saksfremlegg «Rullering av Lillehammer kommunes gjelds- og finansreglement» som ble behandlet og vedtatt i kommunestyremøte den 27.01.2022.

Vurdering av den langsiktige porteføljens størrelse

Finansreglementet til Lillehammer kommune stadfester at for å kunne plassere ledig likviditet i det langsiktige markedet må det finnes fondsmidler som ikke skal benyttes på kort sikt. Lillehammer kommune har en total fondssaldo (inkl. investeringsfond) på 485,8 mill. kroner pr 31.12.2022. Kommunedirektør vurderer løpende om hele/deler av langsiktig plasseringer bør løses opp og flyttes til kortsiktig likviditet.

Konklusjon

Ifølge reglement for finans- og gjeldsforvaltning (31.05.2018), 8.6 d) må andel kortsiktige lån (inntil 12 mnd løpetid) av den totale utestående lånegjelden ikke utgjøre mer enn 50%. Lillehammer kommune har pr 3. tertial en andel kortsiktig finansiering på 23% og en reell andel fastrente på over 25%.

Jfr. rapportering ovenfor, er Lillehammer kommunes finansforvaltning pt. i henhold til Lillehammer kommunes finansreglement vedtatt i Kommunestyret 27.01.2022.

Kommunens sektorer

Sektor By- og samfunnsutvikling

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
090-Eiendom	138 035	139 351	141 813	2 462	1,7 %
340-Vann og avløp	-27 034	-24 250	-35 841	-11 591	-32,3 %
375-Park og idrett	23 878	25 743	25 817	74	0,3 %
380-Veg og trafikk	32 103	34 159	33 759	-400	-1,2 %
390-Byggesak	3 183	5 077	2 069	-3 008	-145,4 %
400-Plan	11 982	13 251	13 959	708	5,1 %
410-Fagavdeling By- og samfunnsutvikling	2 319	3 478	4 585	1 107	24,1 %
450-Lillehammer kirkelige fellesråd	12 774	13 075	13 075	0	0,0 %
Sum	197 240	209 883	199 236	-10 647	-5,3 %

Avviksforklaring

Sektor by- og samfunnsutvikling

Året 2022 var preget av unormalt høye energikostnader, stigende inflasjon og renteøkninger. Dette er en direkte årsaker til sektorens negative resultat som ble 10.647' kroner. Ser en bort fra selvkostområde Vann og avløp har sektor et positivt avvik på 943' kroner.

Det vises til det enkelte tjenesteområdet for ytterligere kommentarer.

Årsresultat splittet mellom vanlig drift og korona (tall i 1000):

Tjenesteområde	Avvik ekskl. korona	Avvik korona	Total Avvik
Eiendom	2 758	-296	2 462
Vann og avløp	-11 591		-11 591
Park og idrett	81	-7	74
Veg og trafikk	-400		-400
Byggesak	-3 008		-3 008
Plan	708		708
Fagavdeling by og samfunnsutvikling	1 107		1 107

Lillehammer kirkelige fellesråd	0		0
Totalt	-10 344	-303	-10 647

Eiendom

Regnskapet for Eiendom 2022 viser et positivt resultat. Noen kommentarer til resultatet:

- Økte kostnader for energi ut over avsatt budsjett er kompensert.
- Kommuneskogen har et bedre årsresultat enn budsjettet. Dette skyldes et forsikringsoppgjør for vindfall, samt inntekter fra utført hogst.
- Ekstra utgifter til korona relaterte kostnader er på kr 296 300,-

Oppsummert viser regnskapet god kontroll i avdelingene. Det har vært avholdt månedlige møter med avdelingsledere, dette gir en løpende oversikt og mulighet for å treffe nødvendige tiltak i tide. Det har vært lite ekstraordinære behov og det har gjort at det løpende vedlikeholdet har blitt utført som planlagt.

Vann og avløp

Med bakgrunn i regnskapsforskriftene ble det avvirket «interne overføringer» fra selvkostområdene til dekning av kalkulatoriske renter og avskrivninger, samt indirekte kostnader, fra og med 2020. Selvkostområdet bidrar til å dekke disse kostnadene med ca. 24 mill. kroner i 2022. I tillegg er det et underskudd innenfor selvkostområde avløp som må dekkes inn i løpet av femårsperioden.

Vann:

Etterkalkylen for 2022 viser et overskudd lik kr 1 728 459. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 1 905 701. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

I 2022 ble direkte driftsutgifter 20,8 % lavere enn budsjettet, kapitalkostnader ble ca. 7 400 000 kr høyere enn forventet og gebyrinntektene ble 0,1 % høyere enn budsjettet. Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 1 810 000 kr lavere enn forventet og resultatet ble ca. 1 910 000 kr høyere enn budsjettet.

Avløp:

Etterkalkylen for 2022 viser et underskudd lik kr 29 155 680. Ved utgangen av året er det et fremførbart underskudd lik kr 20 787 539. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

I 2022 ble direkte driftsutgifter 12,5 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble ca. 6 790 000 kr høyere enn forventet og gebyrinntektene ble 3,6 % lavere enn budsjettet. Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 12 130 000 kr høyere enn forventet og resultatet ble ca. 14 380 000 kr lavere enn budsjettet.

Renovasjon:

Etterkalkylen for 2022 viser et underskudd lik kr 271 531. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 2 534 758. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

I 2022 ble direkte driftsutgifter 0,3 % høyere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 0,3 % lavere enn budsjettet. Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 170 000 kr lavere enn forventet og resultatet ble omtrent som budsjettet.

Slamtømming:

Etterkalkylen for 2022 viser et underskudd lik kr 1 101 155. Ved utgangen av året er selvkostfondet lik kr 682 821. Selvkostreglene forutsetter at over- og underskudd normalt skal tilbakeføres eller dekkes inn i løpet av fem år.

I 2022 ble direkte driftsutgifter 26,6 % lavere enn budsjettet, kapitalkostnader ble omtrent som forventet og gebyrinntektene ble 46,1 % lavere enn budsjettet. Samlet gebyrgrunnlag ble ca. 700 000 kr lavere enn forventet og resultatet ble ca. 490 000 kr lavere enn budsjettet.

Felles:

Det jobbes kontinuerlig med å redusere driftskostnadene, og regnskapstallene viser god kontroll på alle påvirkbare kostnader.

Park og idrett

Regnskap ved utgangen av 2022 viser et positivt avvik på kr. 74.000,-.

Det er negativt avvik bl.a. på på leieinntekter idrettsanlegg og på fjernvarme. Dette har medført et økt etterslep på vedlikehold av anlegg og områder. Det har vært redusert bruk av vikar ved vakanser og langvarig sykefravær og redusert bruk av sesonghjelp.

Veg og trafikk

Regnskap for 2022 viser et negativt avvik på kr. 400' som utgjør 1,2% av netto ramme.

Kostnader knyttet til vinterdrift ble høyere enn budsjettet. Dette er i stor grad dekket inn ved vakanser og høyere parkeringsinntekter enn budsjettet. Økte strømpriser i 2022 ble delvis kompensert i løpet av året. Resultatet viser at gatelys sjøl med kompensasjon har høyere kostnad enn budsjettet.

Byggesak

For 2022 har byggesak et negativt resultat på 3 millioner. Hovedgrunnen er manglende gebyrinntekter, i tråd med det som ble rapportert underveis i 2022.

Negativt resultat har blitt forsterket av færre store byggeprosjekter. Samtidig har det vært stor saksmengde, men dette har i hovedsak vært henvendelser og mindre prosjekter.

Plan

Tjenesteområdet har et positivt avvik på 0,7 mill. kroner som utgjør 5,1% av nettoramme. Bakgrunnen for avviket er i hovedsak vakanse i forbindelse med ansettelsesprosess.

Fagavdeling By- og samfunnsutvikling

Avviket på tjenesteområdet på 1,1 mill. kroner utgjør 24,1% av nettorammen. Årsaken til dette er at midler avsatt til handlingsprogrammet til Miljøplanen ikke ble benyttet i samme grad som forventet, samt at arbeidet med klima- og miljøplanen ikke ble igangsatt som forventet.

Lillehammer kirkelige fellesråd

Tilskudd til Lillehammer kirkelige fellesråd er utbetalt i samsvar med kommunestyrets bevilgning for 2022.

Status oppdrag

Oppdrag for tjenesteområdene i 2022

Tjenesteområde Oppdrag		Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Eiendom	Levere gode og forutsigbare driftstjenester (renhold- og vaktmestertjenesten).	Drift av kommunal eiendom er viktig for kommunen som byggeier og for brukerne slik at byggene holder en god og forutsigbar kvalitet. Driftspersonalet er kommunens frontpersonale ut til brukere og innbyggere og har med det en viktig rolle.	Iht. plan	Lav risiko	
Eiendom	Levere planlagte utbyggingsprosjekter iht budsjett, tidsplan og kvalitet.	Prosjekter skal gjennomføres etter planlagt aktivitet med fokus på: Kvalitet Fremdriftsplaner Budsjett ramme Prosjektets forutsetninger og forventninger Vektlegge bruken av tre og fokus på livsløpskostnader (LCC) i alle nybygg.	Iht. plan	Lav risiko	
Eiendom	Strategisk bemanningsplanlegging for driftsfunksjonene.	Med strategisk bemanningsplanlegging vil kommunen fokusere på bruk og utvikling av egne ressurser, ved god tverrfaglig dialog og kommunikasjon.	Iht. plan	Middels risiko	
Eiendom	Utføre vedlikehold innenfor budsjett rammen etter tydelige prioriteringer.	Vedlikeholdet skal gjennomføres etter prioritering ut fra tilstandsvurderinger. I dette ligger: Videreutvikle et system for tydelige prioriteringer av driftsmidlene Optimalisere dagens FDV-system (Forvaltning, Drift og Vedlikehold) Redusere totalt energiforbruk i kommunale bygg Oppfølging og optimalisering av renholdsplaner Vurdere bruk av maskiner og andre tekniske hjelpemidler for å effektivisere tjenesten	Iht. plan	Lav risiko	
Vann og avløp	Avløpsvannet skal renses slik at det ikke bidrar til forringelse av Mjøsas økologiske tilstand.	Konkretisering av oppdrag: Avløpsvannet skal håndteres i tråd med gjeldende myndighetskrav og påslipps- og utslippstillatelser, og kvaliteten på avløpsvannet skal overvåkes og dokumenteres. Avløpsvannet skal renses godt nok iht. kravene i utslippstillatelsen, og kjemikaliebruken skal tilpasses dette. Avløpsvannet skal ikke forringe Mjøsas økologiske tilstand (=god) eller status som rekreasjonsområde for byen. Overløp skal overvåkes og dokumenteres. I løpet av planperioden skal	Iht. plan	Ikke rapportert	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde Oppdrag		Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Vann og avløp	Det skal leveres godt drikkevann av god kvalitet.	mengde avløpsvann til overløp reduseres til maks 0,5 % av total mengde avløpsvann inn til renseanlegget. Konkretisering av oppdrag:Drikkevannskvaliteten skal overvåkes og dokumenteres, og den skal være i samsvar med krav stilt i drikkevannsforskriften.Det skal foreligge ROS-analyse for drikkevannsforsyningen som kartlegger sannsynlighet og konsekvenser ved uønskede hendelser.Det skal foreligge en beredskapsplan som omhandler de tiltak som må settes inn dersom en uønsket hendelse i drikkevannsforsyningen har inntruffet.Vannforvaltningsplan skal etableres.Vannledningsnettets skal være robust og det skal være god hygienisk sikkerhet i leveransen.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Vann og avløp	Det skal oppleves enkelt og forutsigbart å være vann- og avløpsabonnent.	Konkretisering av oppdrag:Kommunens hjemmeside skal være oppdatert med lovpålagt og nyttig informasjon.Det skal være dokumenterte rutiner for kommunikasjon og saksbehandling, basert på likhet, ryddighet og effektivitet.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Vann og avløp	Det skal til enhver tid leveres tilstrekkelig mengde drikkevann til abonnentene.	Konkretisering av oppdrag:Reservevannsløsning skal etableres.Vannforbruk og lekkasjeandel skal overvåkes og dokumenteres ved bruk av sonevannmålere. Lekkasje skal årlig reduseres ved systematiske lekkasjesøk og utbedringer. Lekkasjeandelen på vannledningsnettets skal reduseres til 20 % i løpet av planperioden.Generelt krav om vannmålere skal utredes og ev. innføres.Det skal utarbeides en plan for ledningsnettfornyelse innen utgangen av 2022.Vannledningsnettets skal ha en fornyelsestakt på 1 % i planperioden.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Vann og avløp	Mengde fremmedvann i avløpsledningsnettets skal reduseres.	Konkretisering av oppdrag:Det skal utarbeides en plan for ledningsnettfornyelse og reduksjon av fremmedvann innen utløpet av 2022.Ledningsnettets skal utbedres slik at fremmedvannsmengdene målt i volum over året til Lillehammer renseanlegg skal reduseres med minst 20 % i planperioden.Avløpsnettets skal ha en fornyelsestakt på 1 % i planperioden.Spillvann og overvann skal separeres ved sanering av ledninger. Områder som gir størst effekt for reduksjon av fremmedvann skal prioriteres høyest.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Vann og avløp	Miljøavtrykket skal reduseres. Vann- og naturressurser skal forvaltes på en miljøvennlig måte og tas vare på for kommende generasjoner.	Konkretisering av oppdrag:Lillehammer kommune sitt ansvar innen Vanndirektivets handlingsplan skal overholdes.Alle private avløpsanlegg skal oppfylle dagens lovkrav og ha en gyldig utslippstillatelse innen 2030.Alle slamavskillere tilkoblet ledningsnett skal være utkoblet i løpet av planperioden.Det skal være systematisk tilsyn/kontroll av private avløpsanlegg, samt fett- og oljeutskillere.Energibruken knyttet til vannproduksjon og avløpshåndtering skal reduseres med 15 % i planperioden.Transportbehovet skal reduseres.Kjemikaliebruken skal redusere gjennom kontinuerlig overvåking og optimalisering av renseprosesser.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Vann og avløp	Vann- og avløpsanlegg skal ha systematisk ettersyn, og vedlikeholdes, saneres/fornyes og bygges ut basert på helhetlige vurderinger og planer.	Konkretisering av oppdrag:ROS-analyser, tilstandsanalyser og oppdaterte planer for drift og vedlikehold og investeringer skal ligge til grunn for arbeidet som utføres.Prosjekter skal gjennomføres innenfor gjeldende lovverk og interne retningslinjer, i prioritert rekkefølge og iht. godkjent investeringsplan og -budsjett.	Store avvik	Ikke rapportert	Tabell over saneringstakten: 202021 %1 %1 %1 %Vann 0,670 0,390,430,25 Mål utifr Det er bygget mer lednin fremkommer ikke i sane er ihht. plan. Vi er nå i

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
					manganproblematikken muligheter for å jobbe p belaste abonnentene me
Park og idrett	Gjennomføre prioriterte drifts-, vedlikeholds- og utbyggingsprosjekter i.h.t vedtatt framdrift og rammer		Iht. plan	Ikke rapportert	
Park og idrett	Gjennomføre tiltak på kommunale anlegg og områder i.h.t. prioritert handlingsprogram i Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.		Mindre avvik	Ikke rapportert	
Park og idrett	I hovedsak å opprettholde åpningstid og tilgjengelighet på sentrale idrettsanlegg, parkanlegg og friluftsanlegg		Ferdig	Ikke rapportert	
Veg og trafikk	Generelt nedtak drift og vedlikehold av veger og veganlegg, herunder utlegging av grus, lapping av asfalt, utlegging av ferister på fylkesveg og renhold/søppelhåndtering. Tiltaket vil medføre ytterligere etterslep på vegstandarden.		Ferdig	Ikke rapportert	
Veg og trafikk	Gjennomføring av god vinterdrift	Tilstrekkelig med midler til vinterdrift av kommunale veger.	Ferdig	Ikke rapportert	
Veg og trafikk	Grenseverdi døgnoverskridelser for svevestøv veg (PM10) skal overholdes.		Ferdig	Ikke rapportert	
Plan	Delta/følge opp prosessene og saksbehandling av reguleringsplanene for E6 og avlastet E6 gjennom Lillehammer	Arbeidet med reguleringsplanene for E6 er en prioritert oppgave som krever betydelig med planressurser fra tjenesteområdet. Det forventes at dette arbeidet sluttføres første halvdel av 2022, og at kapasiteten på andre planoppgaver dermed kan forsterkes fra andre halvår 2022.	Ferdig	Ikke rapportert	
Plan	Følge opp GIS-prosjektet i Balanse 24	Prosjektet innebærer at arbeidet med en intern strukturomlegging og innhenting av nye anbud for å utføre tjenesten starter.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Gjennomføre arbeidet med områdeprogram for Sentrum Vest, Bydel Nord og Hovemoen	Områdeprogram ble innført med Byplanen 2020-2030. Hensikten var å få på plass føringer for utvikling av større bytransformasjonsområder slik at utbygging kan skje fleksibelt og over tid. Områdeprogrammene er ikke juridisk bindende, men skal vedtas politisk. De skal i utgangspunktet utføres med planavdelingens egne ressurser. Arbeidet med områdeprogram for Bydel Nord og Sentrum Vest ble påbegynt i 2021 og forventes sluttført tidlig i 2022. Initiativ for områdeprogram Hovemoen har kommet i 2021 og bør utarbeides i videre prosess med og før vedtak av reguleringsplanen for E6.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Gjennomgang av gebyrregulativet for plan, delesak og oppmåling	Gjennomgang av gebyrregulativet er planlagt innen første halvår 2022. Dette vil bety en omlegging slik at de oppgaver som skal dekkes gjennom selvkost vil bli	Ferdig	Ikke rapportert	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde Oppdrag		Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
		gjennomgått og framgå tydeligere av regulativet. Det skal utarbeides en forskrift.			
Plan	Igangsetting av områderegulering Nordseter	Arbeidet med områderegulering av Nordseter ble startet opp våren 2021, men av kapasitetsårsaker ble arbeidet satt på vent. Tjenesteområdet plan vil prioritere å få i gang dette arbeidet igjen, slik at det kan foreligge en plan i løpet av 2022.	Ferdig	Ikke rapportert	
Plan	Legge til rette for funksjonelle, brukervennlige og kvalitetssikrede kartdata.	Tjenesteområdet har et særskilt ansvar for at kartdata til enhver tid er oppdaterte og korrekte. Oppdraget innebærer blant annet å ajourføre kartdata i henhold FDV-avtalen, og kvalitetsheving av matrikkelen.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Leverer karttjenester internt og eksternt	Tjenesten utføres av fagområdet GIS, og skal dekke oppdrag knyttet til fagområde plan, samt andre oppdrag internt og eksternt. Det er 1,3 årsverk på fagområdet. Fagområdet har prosjektleder for GIS-samarbeidet med Øyer og Gausdal.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Oppfølging av Mjøsbyen/Byutvikling Lillehammer/Citycentre	Dette er samarbeidsprosjekter for byutvikling som kommunen gjennom avtaler har forpliktet seg til å delta i. Samarbeidet gir fordeler i form av delt kompetanse, felles forståelse og større gjennomføringsvne for utvalgte delprosjekter.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Oppfølging og gjennomføring av tiltak i handlingsprogrammene i Byplanen og kommuneplanens arealdel	Handlingsprogrammene for kommuneplanens arealdel og Byplanen omfatter en rekke tiltak som ikke er tidfestet. Tjenesteområdet plan vil prioritere gjennomføring av disse i løpet av planperioden 2020-2030. Tiltakene fra handlingsprogrammene som prioriteres for 2022 framgår av oppdragslisten for dette budsjettåret.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Prosjektansvar for GIS-samarbeidet med Øyer og Gausdal	Tjenesteområdet plan har prosjektlederansvaret for GIS-samarbeidet med Øyer og Gausdal.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Samhandling med Lillehammerregionen Vekst og næringslivet i alle saker av betydning for næringslivet	Tjenesteområdet har arenaer for samarbeid med næringslivet i Lillehammer og i regionen blant annet gjennom LRV. Arbeidet med bynær fritidsbebyggelse er et eksempel på dette.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Samhandling med tjenesteområdet Byggesak mht veiledning/oppfølging av arealplaner, samt estetikk/arkitektur i byggesaker	Tjenesteområdet plan har et særskilt ansvar for at arealplanene blir et godt verktøy i byggesaksbehandlingen, og med dette kreves en god samhandling med byggesak. Tjenesteområdet har arkitektkompetanse som er rådgivende i byggesaksbehandling.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Veiledning, informasjon og effektiv saksbehandling av private/kommunale reguleringsplaner og dispensasjon	Oppdraget innebærer oppfølging av lovpålagte oppgaver etter plan- og bygningsloven. samt veiledning og informasjon både eksternt og internt. Det kreves høy fagkompetanse og mye ressurser for å kvalitetssikre private reguleringsplaner. Fagområdet har ansvar for å forberede saker for politisk behandling og vedtak. Fagområdet plan har 7 årsverk.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Plan	Veiledning, informasjon og effektiv saksbehandling innen tjenestene oppmåling og delesak	Oppdraget innebærer oppfølging av lovpålagte oppgaver etter plan- og bygningsloven og matrikkel-loven, samt veiledning og informasjon både eksternt og internt. Fagområdet delesak og oppmåling har 2 årsverk.	Iht. plan	Ikke rapportert	

Sektor Helse og velferd

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
050-Tilrettelagte tjenester	208 851	220 338	219 256	-1 083	-0,5 %
070-Psykisk helse og rus	41 259	46 690	52 722	6 032	11,4 %
130-Hjemmetjenesten	193 114	189 678	181 665	-8 012	-4,4 %
210-Lillehammer helsehus	159 950	175 878	170 798	-5 080	-3,0 %
270-Lillehammer rehabiliteringssenter	23 610	25 388	26 701	1 313	4,9 %
335-Tildelingsenheten	48 610	50 168	54 338	4 171	7,7 %
470-Fagavdelingen Helse og velferd	23 974	23 723	25 821	2 098	8,1 %
480-Legehelsetjenester	52 794	63 716	59 733	-3 983	-6,7 %
490-Miljøbehandling	5 459	6 235	6 436	201	3,1 %
Sum	757 621	801 814	797 472	-4 342	-0,5 %

Avviksforklaring

Årsresultat splittet mellom vanlig drift og korona (tall i 1000):

Tjenesteområde	Avvik ekskl. korona	Avvik korona	Totalt avvik
Tilrettelagte tjenester	1 268	-2 351	-1 083
Psykisk helse og rus	6 155	-123	6 032
Hjemmetjenesten	-5 241	-2 771	-8 012
Lillehammer helsehus	-1 394	-3 686	-5 080
Rehabilitering	1 313	0	1 313
Tildelingsenheten	4 184	-13	4 171
Fagavdeling helse og velferd	620	1 478	2 098
Legehelsetjenester	-867	-3 116	-3 983

Miljøbehandling	201	0	201
Totalt	6 239	-10 581	-4 342

Sektor Helse og velferd har et årsresultat på drift (ekskl. koronakostnader) på 6,2 mill. kroner. Koronakostnadene for 2022 ble 10,6 mill. kroner, noe som gir en samlet negativt resultat på - 4,3 mill. kroner

Kommunalsjefen vil berømme alle ledere og ansatte som har stått og står i et kontinuerlig omstillingsarbeid i sektoren for å sikre gode bærekraftige og framtidsrettede tjenester. Vi lykkes ikke med dette hvis ikke de ansatte har vist fleksibilitet, godt fokus og ekstra innsats når det har vært nødvendig. Helse og velferd har i 2022 jobbet med å videreføre den positive utviklingen fra tidligere, og har oppnådd gode resultater. Sektoren har også jobbet mye med analysing av den demografiske utviklingen for å kunne få best mulig kunnskapsgrunnlag for å kunne anbefale riktige satsnings- og utviklingsområder for årene som kommer. Dette kunnskapsgrunnlaget legges til grunn for et retningsvalg for dimensjonering av framtidens tjenester innenfor helse og velferd.

Tilrettelagte tjenester

For 2022 har Tilrettelagte tjenester et negativt avvik på 1,1 mill. kroner, inklusiv korona. Tjenesten har hatt koronakostnader på 2,35 mill. kroner.

Tilrettelagte tjenester har gjennomført reduksjon og endring i turnus. Innleie som erstatter fravær blir nøye vurdert.

Tjenesteområdet har fått kompensert for merutgifter i forbindelse med kjøp av private plasser. I løpet av høsten har Tilrettelagte tjenester også avsluttet noen mindre kjøp. Det er etablert et enda tettere samarbeid med Tildeling ved iverksettelse av tjenester. I Balanse-24 er det gjennomført faste samarbeidsarenaer mellom Tilrettelagte tjenester og Oppvekst. I tillegg har det vært gjennomført rapporteringsverksted hvor fokus har vært på økonomi og sykefravær i den enkelte avdeling.

Utfordringene i 2022 har vært sykefravær, rekruttering og enkeltbrukere med ekstra ordinært behov for tjenester.

Korona: det er bokført 2,35 mill. kroner i koronakostnader. Dette er kostnader for vikarer og overtid; inkludert kostnader for koronaavtalen.

Psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus har et positivt avvik på 6 mill. kroner for 2022, inkludert 0,1 mill. kroner i koronakostnader.

Psykisk helse og rus er et krevende felt som de siste årene har hatt store endringer og utfordringer. Det er stor pågang på tjenestene innen psykisk helse og rus, og spesielt i RPH (Rask psykisk helsehjelp). I tillegg merkes det at de dårligste pasientene i økende grad har fått et annet behov for tjenester enn tidligere. Noen av disse kjøpes det i dag private plasser til. Spesialisthelsetjenesten etterspør i økende

grad et bedre 24/7 tilbud. Det må i fremtiden bygges kompetanse og gis rammer bygningsmessige og ressursmessig knyttet til personell, for å ivareta dette behovet i regi av egen kommune.

Den økonomiske rammen for tjenesteområdet ble i 2022 økt, for å ta noe av veksten, og krav om endringer innen feltet. Det ble gitt stillinger med helårseffekt. Det er først på slutten av 2022 at man har klart å rekruttere inn i disse stillingene. Det har vært vanskelig å rekruttere til feltet, ikke bare til vikariater, men også til faste stillinger. Det er etter hvert som endringer skjer, store krav til kompetanse og erfaring til stillinger i tjenesten. Dette vanskeliggjør rekruttering. Kostnader knyttet til personell, samt refusjonsinntekter knyttet til sykefravær, utgjør tilsammen en stor del av det positive avviket for tjenesteområdet.

Grunnet lederfravær i en avdeling ble en person i annen stillingen konstituert inn i lederstillingene. Stillingen som vedkommende gikk i fra, ble holdt ledig gjennom året.

Det har vært satt av en forholdsvis stor budsjettpost til kompetansehevende tiltak innen feltet. Disse har i liten grad blitt benyttet da det har blitt søkt om, og mottatt tilskuddsmidler fra sentralt hold. Tilskuddsmidler har også i noe grad vært med å dekke opp vikarutgifter, da ved fravær knyttet til kompetanseheving.

Fra sentralt hold er alle kommuner fra 2022 pålagt å etablere Rusenheter. Disse skal sørge for oppfølging av de som tilbys påtaleunndlatelse. Denne enheten er i dag under etablering, i regi av Oppvekst, og det er satt av i underkant av 0,5 mill. kroner, som da ikke er benyttet i 2022.

For FACT S. Gudbrandsdal har refusjonsinntektene fra spesialisthelsetjenesten vært større enn budsjettert, som også gir et forholdsvis stort positivt avvik. FACT er en del av en interkommunal satsing, så det positive avviket påvirker også da de andre kommuners avvik.

Korona: det er ført koronautgifter for vel 100 tusen kroner.

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten avsluttet 2022 med et avvik på - 8 mill, hvorav 5,2 mill.kroner er knyttet til ordinær drift eksklusiv koronakostnader.

3,8 mill. kroner er knyttet til økte bilkostnader (2,5) og trygghetsalarmer (1,3). På grunn av problemer med billeveransen til nytt leasingselskap har Lillehammer kommune måtte forlenge leasingavtalen på eksisterende biler. Dette medførte en rekalkulering som ga en økning i leieutgifter; samt økte kostnader ved henting av biler ved bilskade og økte forsikringspremier. Bilene har også mer slitasje og i tillegg har prisene på drivstoff økt. Det er kjøpt inn nye trygghetsalarmer etter at det er gått inn en ny avtale med en ny leverandør. Trygghetsalarmene er foreløpig ikke satt i drift på grunn av uforutsette driftsproblemer, men dette er nå i ferd med å løses. Det er også påløpt ekstra kostnader ved videreføring av gammel avtale med tidligere leverandør.

Det resterende overforbruket skyldes økt bemanning på grunn av volumvekst i tjenesten. I tillegg er det merkostnader i forbindelse med ferieavvikling og innleie.

Korona: 2,8 mill. kroner skyldes koronarelatert arbeid. Dette er i hovedsak knyttet til sykefravær og koronaavtalen.

Lillehammer helsehus

Lillehammer helsehus har et negativt avvik for 2022 på - 5,1 mill. kroner inkludert koronakostnader. Holdes koronakostnadene utenfor er avviket -1,4 mill. kroner.

1 mill. kroner skyldes en høyere aktivitet ved intermedieravdelingen og avdeling C1. De resterende 0,5 mill. kroner er knyttet til sommerferieavvikling, overtid og kompensasjoner for kritiske vakter.

I 2022 har tjenesten opplevd en økt belastning på toppsykepleierfunksjonen. Det har blitt mer krevende og sammensatte oppgaver. Tjenesten opplever situasjonen gjennom 2022 som utfordrende i forhold til å klare å rekruttere og beholde de mest erfarne sykepleierne.

Mathilda er det nye styringsverktøyet for kjøkkenet, og ble implementert høsten 2022 etter en prosess gjennom hele fjoråret.

Korona: det er bokført 3,7 mill. kroner i koronakostnader for Lillehammer helsehus i 2022. Dette er kostnader for vikarer og overtid; inkludert kostnader for koronaavtalen.

Lillehammer rehabiliteringssenter

Positivt avvik for desember på 1,3 mill. kroner. Avviket skyldes at fastlønnstilskudd som tilhørte 2021 ble bokført i 2022. Videre har tjenesteområdet hatt vakant i driftstilskudd deler av året, og tjenesteområdet har også brukt av prosjektmidler utover budsjett.

Det har ikke vært bokført koronakostnader i 2022.

Tildelingsenheten

Tjenesteområdet Tildeling har et mindreforbruk i 2022 på 4,2 mill. kroner.

Selve avdelingen Tildeling har et mindreforbruk på 1,8 mill. kroner. Dette skyldes to vakante stillinger deler av året, noe sykefravær, og mindre lisenskostnader enn budsjettet. Samtidig er det et merforbruk på BPA. Dette er en ordning som er mye benyttet. Videre har Omsorgslønn og støttekontakt for voksne et positivt resultat på 0,8 mill. kroner. Dette er på grunn av færre søknader om omsorgsstønader, men det er innvilget flere omsorgsstønader siste kvartal. Flere benytter nå støttekontaktene sine etter pandemien, og ordningen er ofte førstevalg av tjenester.

Etableringsordninger har i 2022 et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner. Halvparten av disse pengene er vedtatt brukt, men blir ikke bokført før i 2023.

Samhandlingsenheten startet året med tre private kjøp for heldøgssorg, hvorav det ene ble avsluttet tidlig på våren og man endte opp med et positivt resultat på nærmere 1 mill. kroner. Når det gjelder døgnmulkt var det i 2022 få antall overliggerdøgn på Sykehuset Innlandet. Det var 298 døgn i hele 2022, noe som gjorde at det ble et mindreforbruk på denne budsjettposten på 200 tusen kroner.

Det har kun vært bokført 13 tusen kroner i koronakostnader for 2022.

Fagavdelingen Helse og velferd

Endelig resultat for Fagavdelingen ble et overskudd på 2,1 mill.kroner, av dette tilhører 1,5 mill. kroner inntekter på grunn av koronavaksinering.

Det er et mindreforbruk på interkommunal samhandlingsenhet. Dette kommer fra ledigholdelse av regional sykehjemsoverlege/medisinsk faglig rådgiver.

Korona: Vaksinasjon er lagt som et eget ansvar under Fagavdelingen i Helse og velferd. Kostnader til vaksineringsen er bokført med i overkant av 2,1 mill. kroner. Det totale budsjettet for vaksineringsen er på nesten 3,7 mill. kroner; dette gir da et positivt avvik.

Legehelsetjenester

Legehelsetjenester har et negativt avvik på 4 mill. kroner, korrigert for koronautgifter er det negative avviket på 0,9 mill. kroner for tjenesteområdet.

Det er et merforbruk på legevakta på 1 mill. kroner for ordinær drift eksklusiv koronakostnader. Merforbruket skyldes bruk av 50% stilling utover budsjett, høye IKT kostnader, økte utgifter grunnet sykepleieravtalen og kompensasjonsordning og innleie av sykepleier vikar deler av året.

Det er lavere inntekter enn budsjettet på legekontoet, dette skyldes ustabilitet på bemanningssida. Dette har medført mindre refusjoner enn budsjettet.

I fastlegeordningen ble det vedtatt en rekke tiltak for rekruttering og stabilisering. I løpet av 2022 har det blitt ansatt 10 nye leger. Lillehammer kommune har også måtte foreta en virksomhetsoverdragelse av Legetorget legesenter. Det har blitt kjøpt ut 4 legehjemler i 2022. Det ble bevilget 15 mill. kroner ekstra for å dekke tiltak.

Korona: Legehelsetjenester har hatt utgifter til teststasjon og vaktordning for kommuneleger i tillegg til korona-avtalen for sykepleiere på legevakta første halvdel av 2022. Korona utgiftene er for 2022 på 4,2 mill. kroner. Dette er medregnet et budsjett på 1,048 mill. kroner på teststasjonen. Total avviket blir dermed 3,1 mill. kroner.

Miljøbehandling

Meierigården har et positivt budsjettavvik på 0,2 mill kroner i 2022. Dette skyldes at tjenesteområdet i perioder ikke har klart å erstatte syke- og omsorgsfravær med vikarer som har hatt tilstrekkelig kompetanse.

Meierigården har ikke hatt merutgifter, eller bortfall av inntekter som følge av pandemien i 2022.

Status oppdrag

Oppdrag for sektoren i 2022

Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Arbeid og aktivitet	Utvikle aktivitets- og arbeidstilbud som er inkluderende, mangfoldig og motiverende for enkeltpersoners vekst og utvikling.	Iht. plan	Lav risiko	Etter gjennomført balanse24-prosjekt er det nå besluttet å omorganisere dagsaktivitetstilbudet. Denne prosessen igangsettes og avsluttet i 2023.
Arbeide systematisk med kvalitetsforbedring	Gjennomføre pårørendeundersøkelse ved Lillehammer HelsehusGjennomføre en brukerundersøkelse og en pårørendeundersøkelse i hjemmetjenesten i 2022Bruke avviksmeldinger, klager og andre typer tilbakemeldinger i forbedringsarbeid.	Iht. plan	Lav risiko	Det er opprettet kontaktpersoner i alle tjenesteområdene som jobber med forbedringsarbeid. Arbeidet følges opp av Fagavdelingen.
Helse og velferd undersøker sammen med oppvekstsektoren muligheten for å etablere kommunale tiltaksplasser for innbyggere med sammensatte behov.		Iht. plan	Middels risiko	Lillehammer er aktiv deltaker av et prosjekt som ser på denne problemstillingen i samarbeid med andre kommuner. Prosjektet er finansiert av midler fra Statsforvalter.
Innføre mestringsmodell i sektor Helse og velferd	Utvikle og innføre mestringsmodell for å fremme innbyggerens mulighet til å mestre eget liv og dermed få økt livskvalitet. Dette gjøres sammen med innbyggeren og dens nettverk, og gjennom fokus på opplæring , rehabilitering og tverrfaglig tilnærming.Innføring av mestringsmodell innebærer også å etablere en felles forståelse , holdninger og mål for hva mestring og investeringstankegang innebærer for ansatte, ledere i tjenestene og for kommunens innbyggere. Reell brukermedvirkning og fokus på eget nettverk inngår som del av modellen	Iht. plan	Middels risiko	Det er gjennomført pilotprosjekter i samarbeid mellom flere tjenesteområder for å forandre og utvikle mestringsmodellen.
Lavterskeltilbud og møteplasser	Lavterskeltilbud videreutvikles og nye settes i gang - gjerne i samarbeid mellom kommunen,	Iht. plan	Lav risiko	

Årsmelding 2022

Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Lederplattformen	frivillige og private aktører. Kommunen tilrettelegger for møteplasser der innbyggerne kan samles om felles interesser og aktiviteter.			
Redusere sykefraværet	Fokus for 2022 er rollen som avdelingsleder i sektoren	Iht. plan	Middels risiko	
	Systematisk sykefraværoppfølging ved å velge ut noen avdelinger som piloter og måle resultatene av arbeidet . Intensjonen er å utvikle ny tilnærming i sektoren.	Mindre avvik	Høy risiko	
Rekruttering	Gjennomføre sektorens rekrutteringsstrategi, deriblant sørge for god oppfølging og veiledning av lærlinger og studenter.	Store avvik	Høy risiko	Sektoren har store rekrutteringsutfordringer. Det jobbes både med rekruttering og å beholde ansatte.
Samarbeidet med frivilligheten	Gjennomføre dialogmøte med frivilligheten og Utvalg for Helse og velferdIdentifisere konkrete samarbeidsområder i forbindelse med dialogmøtet. Utarbeide en handlingsplan for sektorens samarbeide med frivilligheten	Ikke startet	Lav risiko	
Utvikle en heltidskultur	Utvikle en heltidskultur basert på heltidserklæringen, herunder alternative arbeidstidsordninger kalenderplan, fleksiturnus.	Mindre avvik	Middels risiko	
Velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet	Velferdsteknologi skal være en naturlig del av vurderingen av løsning når et behov oppstår	Iht. plan	Middels risiko	

Oppdrag for tjenesteområdene i 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Tilrettelagte tjenester	Etablere velferdsteknologi som en del av tjenesten	Videre implementering av digitalt fagsystem i tjenesten og jobbe med integrering mot Geric.Ta i bruk velferdsteknologi for personalet, bl.a. kollegavarslere. Implementering av ulike digitale løsninger som skal styrke mestring for den enkelte bruker.	Iht. plan	Ikke rapportert	Det foreligger en plan for utrulling som er påbegynt.
Tilrettelagte tjenester	Forebygge at utfordringene til ungdom med sammensatt problematikk øker, styrke samarbeid med sektor for oppvekst, utdanning og kultur	Styrket samarbeid med Tildeling vedrørende tildeling av tjenester. Målet er å endre praksis slik at en har en periode i starten med et midlertidig vedtak og en mer tverrfaglig vurdering i enkeltsaker før en fatter vedtak.	Ferdig	Ikke rapportert	Det er etablert faste samarbeidsmøter med Tildelingsenheten og sektor Oppvekst.
Tilrettelagte tjenester	Styrke samarbeidet med Hinn om utvikling av gode praksisplasser for å skape de beste vernepleierne for	Et tiltak for bedre og mer praksis i kommunesektoren for vernepleiestudenter. Målet er å skape tettere bånd mellom tjenestemottakere, tjenesteytere og	Ferdig	Ikke rapportert	Prosjektet er gjennomført etter planen.

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	framtida.	utdanningen. Kvalitets- og fagutvikler går inn i en 2-årig kombinasjonsstilling i prosjektet som har fått prosjektmidler fra DIKU.			
Tilrettelagte tjenester	Videreføre arbeidet med heltidskultur	Oppfølging av vedtatt heltidserklæring er et ledd i å redusere deltidsarbeid og utvikle en heltidskultur i Sektor helse- og velferd/TO TT. Målet er flere piloter i TO TT våren 2022	Iht. plan	Ikke rapportert	Det er gjennomført en pilot i et bofellesskap som ble avsluttet med begrunnelse i frivillighet, sykefravær, vakant og rekruttering. Det er gjennomført en pilot i et annet bofellesskap som videreføres.
Psykisk helse og rus	Tjenesteområdets tilbud er godt kjent i befolkningen og bygger på kontinuerlige tilbakemeldinger fra de som mottar tjenester, pårørende og innbyggere ellers	Tjenesteområdet jobber aktivt for å sikre brukermedvirkning på alle nivåer, samt å tydeliggjøre tilbudene både gjennom lokale media, facebook og nettbasert informasjon. Vi jobber aktivt for å evaluerer tilbud og endre disse i henhold til tilbakemeldinger, både individuelle og på systemnivå. For å finne ut om tjenestene våre hjelper på tilfredsstillende feedbackinformerte tjenester (FIT). Det vil si at vi systematisk og kontinuerlig innhenter tilbakemeldinger om hvordan den vi hjelper har det og hvordan tilbudet oppleves. Dette gjør at vi sammen med pasienten kan sikre at den helsehjelpen som gis blir virkningsfull for den enkelte. Vi holder regelmessig temamøter og nettbaserte spørreundersøkelser for å sikre medvirkning på systemnivå. I 2022 lager vi en strategi for bruk av media, da både digital og ikke. Denne økte satsingen skal i større grad enn tidligere sikre at befolkningen får informasjon om tilbudene innen psykisk helse og rus. Vi ønsker også å bruke disse ulike plattformene for å gi befolkningen enkle tips, enkle verktøy, for å muligens kunne ivareta egen helse på en bedre måte. Tjenesteområdet etablerer i 2022 Rask Psykisk helsehjelp som er et tilbud til befolkningen med lettere angst, depresjons, og søvn problemer. Tilbudet baserer seg på sentrale føringer og er en anerkjent og forskningsbasert kognitiv metode med gode resultater. Tilbudet etableres medio 2022 for målgruppen 18 år og oppover og skal fra 2023 også inkludere målgruppen 16 - 18 år. I tillegg skal tjenesteområdet etablere oppfølgingsløp for de med alvorlige	Iht. plan	Lav risiko	
Psykisk helse og rus	Alle pasientoppfølgingslinjer har god kvalitet og bygger på anerkjente metoder, er differensiert, strukturerte og har tydelige mål	Tjenesteområdet etablerer i 2022 Rask Psykisk helsehjelp som er et tilbud til befolkningen med lettere angst, depresjons, og søvn problemer. Tilbudet baserer seg på sentrale føringer og er en anerkjent og forskningsbasert kognitiv metode med gode resultater. Tilbudet etableres medio 2022 for målgruppen 18 år og oppover og skal fra 2023 også inkludere målgruppen 16 - 18 år. I tillegg skal tjenesteområdet etablere oppfølgingsløp for de med alvorlige	Iht. plan	Lav risiko	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Psykisk helse og rus	• • Arbeid og aktivitet er viktige elementer i psykisk helse og rusarbeid	psykisk helse og rus problemer Dette skal sikre systematisk oppfølging av pasientene, samt sikre samhandling mellom ulike aktører der dette er nødvendig og hensiktsmessig.. Bedre samordning og samarbeid kan gi bedre tilbud og spare ressurser.i dette inngår etablering av et bedre tilbud for pasienter med store rusproblemer og for de med spiseforstyrrelser. Vi ønsker å benytte anerkjente metoder og ha recovery som grunnmur i oppbyggingen. Det er det siste året vært satses på økt kompetanse innen ulike tema, spesielt innen feltet spiseforstyrrelser og kognitiv terapi. Flere ansatte vil i løpet av 2022 bli ferdig med videreutdanning i disse felt. Det er mange som gir tilbud til samme målgruppe i vår kommune, og tjenesteområdet samarbeider med mange aktører for å få til en bredde som er hensiktsmessig og tilpasset innbyggernes behov. Vi skal i 2022 i enda større grad enn tidligere benytte eksterne tilbud. Aktivitet og arbeid er viktige elementer i et godt psykisk helse og rus arbeid, det er viktig å ha noe å gå til, noe å stå opp til.I tillegg til å tydeliggjøre egen tilbud og sikre samarbeid med andre som feks Havang Frisklivesentralen og andre så satser vi nå sammen med NAV på implementering av IPS metodikk. Det er inngått avtaler på overordnet nivå mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten som skal sikre samarbeid rundt pasienter, og som skal si noe om oppgavefordeling og ansvar hos den enkelte part.Det kan likevel oppleves utfordrende i samarbeidet der hvor både kommune og spesialisthelsetjeneste skal gi tjenester samtidig. Det kan oppleves at spesialisthelsetjenesten «bestiller» kommunale tjenester og har definisjonsmakt på hva skal tjenester pasienten skal ha. Vi mener det er et potensiale med faglig utvikling i fellesskap, for å få en felles forståelse for de ulike parter tilnærming, kompetanse og muligheter. Slik det er i dag oppleves det et gap mellom den forståelse vi har av tjenesteleveranse.Det er ingen tvil	Iht. plan	Lav risiko	
Psykisk helse og rus	• • De kommunale tilbudene er godt utbygd og rolle og ansvar mellom kommune og spesialisthelsetjeneste er avklart	Det er inngått avtaler på overordnet nivå mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten som skal sikre samarbeid rundt pasienter, og som skal si noe om oppgavefordeling og ansvar hos den enkelte part.Det kan likevel oppleves utfordrende i samarbeidet der hvor både kommune og spesialisthelsetjeneste skal gi tjenester samtidig. Det kan oppleves at spesialisthelsetjenesten «bestiller» kommunale tjenester og har definisjonsmakt på hva skal tjenester pasienten skal ha. Vi mener det er et potensiale med faglig utvikling i fellesskap, for å få en felles forståelse for de ulike parter tilnærming, kompetanse og muligheter. Slik det er i dag oppleves det et gap mellom den forståelse vi har av tjenesteleveranse.Det er ingen tvil	Iht. plan	Lav risiko	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
		om at kommunen har en utfordring med å gi et tilbud til den dårligste målgruppen som vi ikke har tilbud til i dag. Dette er noe av det spesialisthelsetjenesten også etterspør. Tilbudet som mangler er heldøgns tjenester til målgruppen med store psykisk helse – og rusproblemer og boliger til de med rusproblemer. Men, vi mener at tilbudet skal være noe annet enn hva som tilbys av døgntilbud i spesialisthelsetjenesten. i 2022 skal tjenesteområdet derfor utarbeide oppfølgingsløp for alle pasienter med langvarige tjenestebehov. Der skal det sikres systematisk oppfølging av pasientene, hvor da spesialisthelsetjenesten og andre sin rolle skal inngå i denne systematikken. Når kommunale tilbud skal utvikles er det ønskelig for oss som kommune at spesialisthelsetjenesten deltar i dette arbeidet. Bedre samordning og samarbeid kan gi bedre tilbud og spare ressurser. Systematiske rutiner og beskrivelser er utarbeidet og implementert i tverrfaglig samarbeid med både interne og eksterne samarbeidspartnere rundt pasienter. Eksempelvis pårørende, fastlege, sykehjems lege, tildeling, rehabiliteringsavdeling og mange andre. Lillehammer kommunes innbyggere skal oppleve helse-, omsorgs- og velferdstjenester som holder et høyt faglig nivå. Dette gjelder også pasienter med demens diagnose .Innbyggere med demens bor i hele kommunen. Det er derfor viktig og hensiktsmessig med utvikling av god fagkompetanse inn mot denne brukergruppen. Det er et etablert demenskontakter på alle avdelinger i hjemmetjenesten som har dette som hovedoppgave. Slik at man utvikler fagkompetanse innenfor demens, palliasjon og helsehjelp gjennom pasient- og brukerrettighetsloven § 4A . Videreutvikle et godt samarbeid med pårørende, nettverk, frivillige lag og organisasjoner som kan bidra inn i demensomsorgen. Samarbeid med Aktiv Omsorg (Demensplanen). Personsentrert omsorg som overordnet faglig prinsipp. Tidlig diagnose –			
Hjemmetjenesten	Delta aktivt i arbeidet med hensiktsmessig pasientforløp		Iht. plan	Høy risiko	Hjemmetjenesten er involvert i arbeidsgruppe for Trygghets patrulje og i styringsgruppen Bo- trygt hjemme. Begge deler får stor betydning for hjemmetjenesten. Arbeidet er ikke sluttført, men er i god gang.
Hjemmetjenesten	Demensarbeid i henhold til demensplanen (2019-2028)		Iht. plan	Høy risiko	Etter Demensarbeidslaget ble avsluttet og tjenesten skulle etablere demenskontakter på hvert arbeidslag. Dette har det vært liten interesse for ute i avdelingen blant ansatte å ha som del av sin stilling. Demens arbeidet har blitt dårligere ivare tatt i 2022 en man ønsker. Fra 2023 vil man etablere samarbeid med alderes geriatrik senter på Sanderud for benytting av TIDmodellen i hjemmetjenesten. Dette starter på et arbeidslag.

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
		systematisk oppfølging etter diagnose. Avlastning både på sykehjem og som tjeneste i hjemmet – fleksibilitet i tilbudet. God heldøgns omsorg når behovet er der. Organisering av hjemmetjenesten som gir gode relasjoner og stor grad av tillit mellom tjenesten og bruker/pårørende. Bruker skal få færrest mulig ansatte og forholde seg til. Dette har medført noe mindre arbeidslag i hjemmetjenesten. Tiltakspakke demens innføres som system for oppfølging av hjemmetjenesten etter diagnose. Tjenestene skal legge til rette for personsentrert omsorg – Meierigården er kommunens kunnskapsbank på dette området, der det legges opp til et tett og godt samarbeid mellom hjemmetjenesten og Meierigården.			
Hjemmetjenesten	Evaluerer bemanning i avdelingene	Hjemmetjenesten har hatt en stor evaluering av sin organisering av tjenesten og er fra 15.02.2021 organisert ut fra geografi. Bemanningsplaner er laget og nye turnuser implementert. Bemanning på andre enheter som bokollektiv, praktisk bistand og HDO er evaluert og de endringer som er mulig gjennomføres fortløpende og i henhold til oppdrag budsjett 2022.	Iht. plan	Høy risiko	Hjemmetjenesten har en kontinuerlig evaluering av bemanning i avdelinger. Det er høytrykk på tjenesten. Økt omfang av paseinter som trenger stadig bemanning rundt seg. Ikke alle striper besatt. Men det antas at om alle vakanser er besatt. Både store og små vakanser er det grunnlag for å anta at sykefraværet ville gått ned i tjenesten.
Hjemmetjenesten	Hverdagsrehabilitering og hjemmetrenere	Hverdagsrehabilitering er en intensiv innsats som i samarbeid med bruker settes inn for at brukeren skal kunne klare seg best mulig i hverdagen. Teamet består av ergoterapeut, fysioterapeut og ansatte i hjemmetjenesten. Hjemmetjenesten arbeider intensivt med en økning av hjemmetrenere - det er disse som i hverdagen jobber tett med den enkelte bruker i tjenesten. Det innebærer at tjenesten organiseres slik at den støtter opp under og utløser de ressursene som innbyggeren selv har. Hjemmetjenesten må bli bedre i stand til å styrke den enkeltes muligheter til å ta ansvar for seg selv og andre. Dette kan forhindre, redusere eller forsinke behov for varige tjenester og er dermed et gode både for den enkelte og i et samfunnsøkonomisk perspektiv.	Iht. plan	Middels risiko	Hjemmetjenesten samarbeider med rehab. Ansatte i Praktisk bistand utdannes som hjemmetrenere, Vi har pr i dag 7 stk som har tatt kurs vedrørende dette.
Hjemmetjenesten	Innføring av	I mestringsmodellen har tjenestene	Iht.	Middels	Det jobbes med å få innført

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	mestringsmodellen	i helse og velferd fokus på innbyggernes ressurser og hvordan de sammen kan finne løsninger så folk kan mestre hverdagen mest mulig selv. Herunder også brukermedvirkning og betydningen av eget nettverk. Innføring av mestringsmodell innebærer å etablere en felles forståelse for hva mestrings- og investerings tankegang innebærer for ledere i tjenestene, ansatte og for kommunens innbyggere. Innføring av mestringsmodell og investeringstankegang vil kreve endringer i tenkning, arbeidsmetoder og samhandling mellom faggrupper, tjenester og forvaltning/saksbehandling. Flere brukere skal motiveres til å mestre mer i hverdagen til tross for funksjonsfall og endringer i helsetilstand. Hjemmetjenesten vil ha fokus på hverdagsmestring, hverdagsrehabilitering og utvikle samhandlingen med ergo og fysioterapeuter og saksbehandlere.	plan	risiko	dette(benytte dette) med Mestringsmodellen vil benyttes for å tenke nytt, se andre løsninger enn før for at pasienter skal kunne mestre mest mulig av sitt liv selv. Det er utfordrende å klare å snu tanke gangen på de pas. vi i dag har hatt i tjenesten. Også ansatte har fortsatt en vei å gå. Det krever bedre tid i en overgang for å skape den gode relasjonen for dette. Det oppleves i dag at vi har marginalt med tid, og mye gjøres for pas. istedet for at pas. skal gjøre det selv.
Hjemmetjenesten	Rekrutteringsstrategi	Satse på rekruttere i alle stillinger for å sikre kompetanse i tjenestene i henhold til rekrutteringsstrategien. Bidra til et godt omdømme og gjennomføre tiltak for å rekruttere og beholde kompetanse.	Iht. plan	Høy risiko	Det jobbes daglig med rekruttering og rekrutteringsstrategi. Det er tungt og vanskelig å få rekruttert riktig kompetanse i tjenesten. Vi kommer ofte til kort der man har et lønnskrav vi ikke kan innfri. Dette er utfordrende.
Hjemmetjenesten	Samlokalisering	Hjemmetjenesten, har jobbet med og vil fortsette å jobbe for å kunne samlokalisere hjemmesykepleieavdelingene, praktisk bistand og Fellesavdelingen. Det er utarbeidet et romprogram og det jobbes videre med å se på muligheter videre for å realisere dette. Det er ikke avsatt midler til dette arbeidet i 2022 men innsatt i 2023 for det videre arbeidet. Dette er meget viktig område for hjemmetesten å få realisert. Gevinstene er blant annet større muligheter for samarbeid på tvers mellom avdelingene, lettere med infrastruktur og bilpark.	Iht. plan	Høy risiko	Dette vil være helt avgjørende for at vi skal kunne benytte personellet bedre. Dette vil gjøre tjenesten mer effektiv å drifte. Desverre er dette noe vi har måtte utsett pgs innsparinger 2022
Hjemmetjenesten	Velferdsteknologi		Iht. plan	Middels risiko	Hjemmetjenesten har 1 ansatt som har dette som jobb. Dette gjør at hjemmetjenesten er i ferd med å bli fremover lent når det gjelder velferdsteknologi. Vi er i

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
					prosess med utsettelse av 80 Karry multidoser og 40 pill dosetter. Vi har fra før 35 Evondos dispenser ute, dette sparer hjemmetjenesten for 443 besøk. Der vi har mulighet gjør vi alt vi kan for å økte heltidskulturen i tjenesten. eks nye sykepleiere som får tilbud om stilling får tilbud om 100% men de aller fleste ønsker redusert stilling i ca 80%. De som fra før er ansatt i tjenesten og som klarer å stå i større stilling enn opprinnelig får også tilbud der det er rammer for det i budsjett. Vi hadde i 2022 i 11,92 % sykefravær. Dette er en økning fra 2021. Tiltross for at tjenesten flere steder har benyttet NAV arbeidslivs-senter som bistand i sine avdelinger.
Hjemmetjenesten	Videreføre heltidskultur	Videreføre heltids-erklæringen som er vedtatt. Øke andel heltidsstillinger og redusere ufrivillig deltid. Dette gjøres gjennom grundig kartlegging, analyser, tiltak og forutsetter samarbeid fra mange parter.	Iht. plan	Middels risiko	Det jobbes med nærværarbeid alle steder i tjenesten. Fra 2023 vil det settes ytterligere fokus på dette arbeide, med en avtale med NAV lokal og Nav arbeidslivssenter. HR avdelingen i LK vil bli benyttet tettere en før. Aktiv omsorg har det siste året vært utfordret på å bygge opp et dag- og aktivitetstilbud på bo- og servicesentrene, til hjemmeboende, som er kognitivt friske. Aktiv omsorg arbeider også med ulike prosjekter som har som mål å bruke samfunnets ressurser i aktivisering av eldre, eks er VilMer, MinMemoria og Gutta på tur. De ulike arbeidene utfordrer basistilbudene på bo- og servicesentrene fra 2017. Den fremtidige formen på tilbudene på bo- og servicesentrene er i endring og aktivitetene på sentrene vil påvirkes av dette arbeidet. Aktiv omsorg er fra 01.06.23 planlagt
Hjemmetjenesten	Øke nærvær på arbeid	Gjennom systematisk og tett oppfølging av den enkelte arbeidstaker, redusere fraværet av kompetanse i tjenesten.	Iht. plan	Høy risiko	
Lillehammer rehabiliteringssenter	Aktiv omsorg skal ha en gjennomgang av sine basistilbud	Aktiv omsorg skal ha en gjennomgang av sine basistilbud for å se hva som skal videreføres og hva som skal legges til av nye tilbud som har vært prosjekter.	Iht. plan	Middels risiko	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
					organisert i nytt TO. Middels risiko er middels risiko knyttet til at kommunen kan tilby dagaktivitetstilbud på bo- og servicesentrene, som er tilgjengelig for alle som ønsker det, eks kognitivt friske med stort behov for tilrettelegging og bistand i hverdagen. Utfordringene er relatert til transport, kapasitet hos ansatte, universelt tilgjengelige lokaler, kafetilbud mm).
Lillehammer rehabiliteringssenter	Bistand til koordinering av tjenester for brukere med sammensatte behov	Tjenesteområdet bidrar i arbeidet med at brukere som har sammensatte behov, og som ønsker det, får bistand til koordinering av tjenestene (eks. Individuell plan og koordinator).	På vent	Middels risiko	Det er nødvendig med avklaringer for å kunne følge opp og gjennomføre oppdraget.
Lillehammer rehabiliteringssenter	Etablere Sterk og stødig-grupper drevet av frivillige	Fysioterapitjenesten har kurset nye frivillige og startet opp minimum to nye Sterk og stødiggrupper drevet av frivillige.	Iht. plan	Middels risiko	TO rehab har i 2022 startet opp to Sterk og Stødig-grupper til som er kurset av fysioterapeuter og drevet av frivillige. Totalt er det nå fire grupper på ulike steder i byen. Vi har planer om ytterligere to grupper til fra høsten 2023 og det vil da være seks grupper totalt. Alle gruppene er fulle og med venteliste, uten markedsføring. Denne filmen er fra en av våre Sterk og stødiggrupper der Eli er frivillig: Deltatt i mestringspilot. Piloten er under evaluering. Piloten har hatt flere mål blant annet:Økt mestringsBrukermidvirkning og hva er viktig for degMålrettet arbeidTverrfaglig samarbeidAvklaring av behov før vedtak om faste tjenesterOppdage begynnende funksjonssvikt Det er igangsatt et arbeid som skal beskrive fremtidens rehabiliteringstjenester. Rehabiliteringsressurser tilpasset sektorens mestringsmodell er en del av dette arbeidet. Arbeidsgruppa skal komme med sine anbefalinger og lage en plan for organisering og
Lillehammer rehabiliteringssenter	Oppdage og iverksette tiltak mot funksjonssvikt	Ansatte kjenner til og kan formidle til innbyggerne, Lillehammer kommune sin mestringsmodell, de er oppdagere av begynnende funksjonssvikt og de vet hvordan de kan iverksette tiltak mot begynnende funksjonssvikt.	Iht. plan	Middels risiko	
Lillehammer rehabiliteringssenter	Rehabiliteringsressurser tilpasses Mestringsmodellen	Tjenesteområdet samarbeider med de andre tjenesteområdene i sektoren og undersøker om rehabiliteringsressursene er hensiktsmessig organisert for å støtte opp under mestringsmodellen, eller om noe skal organiseres på en annen måte.	Iht. plan	Middels risiko	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Lillehammer rehabiliteringssenter	Tjenesteområdet gjennomfører oppdragene i Balanse-24		Iht. plan	Lav risiko	gjennomføring av dette arbeidet, før sommeren 2023. Det er også gjennomført en pilot i mestringsmodellen, som er under evaluering og som understøtter arbeidet med hvordan rehabiliteringsressursene skal brukes i det tverrfaglige samarbeidet. Aktiv omsorg ble i 2021, i en rapport som tok for seg dagaktiviteter, foreslått organisert sammen med dagsenter LHH og miljøbehandling på Meierigården. Denne organiseringen er planlagt gjennomført fra 01.06.23. Tjenesteområde Lillehammer rehabiliteringssenter har fått i oppdrag å utrede fremtidens rehabiliteringstjenester. Dette arbeidet pågår frem til sommeren 2023. Alle i TO (aktiv omsorg og rehab) har gjennomført digitalt kurs i hverdagsmestring på NHI. Kurset er obligatorisk for alle i sektoren. Tjenesteområdet deltar i ulike arbeidsgrupper og samarbeider på tvers for å utvikle mestringsmodellen. Blant annet: Organisering i team Deltagelse i mestringspilot Fremtidens rehabiliteringstjenester-rehabilitering på tvers av tjenesteområder Deltagelse og ledelse av Forum for universell utforming i Lillehammer kommune. Gruppen har deltatt i KS sitt nettverk for universell utforming. Mandatet til gruppen har siden 2022 vært å se på tilgjengelighet og fremkommelighet gågata. Fortauskanter, brøytekanter, uteservering, klesstativ og skilt kan gjøre at det er vanskelig å ferdes trygt som eldre, synshemmet eller bevegelseshemmet og konsekvensene kan være at folk ikke kommer seg ut,
Lillehammer rehabiliteringssenter	Tjenesteområdet samarbeider med andre tjenesteområder i sektoren for å bidra til Mestringsmodellen		Iht. plan	Middels risiko	Gruppen har deltatt i KS sitt nettverk for universell utforming. Mandatet til gruppen har siden 2022 vært å se på tilgjengelighet og fremkommelighet gågata. Fortauskanter, brøytekanter, uteservering, klesstativ og skilt kan gjøre at det er vanskelig å ferdes trygt som eldre, synshemmet eller bevegelseshemmet og konsekvensene kan være at folk ikke kommer seg ut,

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
					mister muligheten til å klare seg selv og mister sitt sosiale liv og sin bevegelsesfrihet.Samarbeid med frivillige i Sterk og stødigiInterkommunalt nettverk for forebygging og rehabiliteringProsjekt-Gutta på tur som har som mål å motivere eldre, primært menn, til å delta i aktiviteter og bidra som frivillig.Med mer
Fagavdelingen Helse og velferd	Bytte ut alle trygghetsalarmene til ny type og teste ut ny sensorikk koblet til trygghetsalarmene.	Opparbeide kompetanse på de nye enhetene og planlegge utskifting av trygghetsalarmene med hensyn på logistikk og ressursbruk.	På vent	Lav risiko	Oppdraget lydproblemer som skal utbedres før utplassering
Fagavdelingen Helse og velferd	Bidra til innføring og utvikling av Mestringsmodellen.		Mindre avvik	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Bistå med opplæring av ledere på lov og avtaleverk som regulerer turnusarbeid.		Iht. plan	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Fokus på veilederrollen for å sikre tilstrekkelig antall praksisplasser ved alle helseerettede utdanninger for å øke rekruttering.		Mindre avvik	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Implementere kollega- og /eller pasientvarsling	Etablere felles løsning for kollegavarsling i bofellesskap i Tilrettelagte tjenester der det er behov for dette .Etablere felles løsning for pasient - og kollegavarsling i hjemmetjenestens bokollektiv og HDO	Ferdig	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Sørge for lederopplæring i sektoren på analyse og styringsverktøy		Mindre avvik	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Ta i bruk digitale løsninger som gir mulighet til økt aktivitet	Implementering og oppfølging av valgte aktivitetsløsninger. Evaluere løsningene for å vurdere effekt og videre drift.Nye løsninger må også vurderes for å skape økt aktivitet og trivsel.	Ferdig	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Utvikle og lage statistikk og datagrunnlag for analyser av tjenesteutvikling som grunnlag for planlegging og styring.		Mindre avvik	Lav risiko	
Fagavdelingen Helse og velferd	Være pådriver i gjennomføring og deltakelse i arbeidsoppdragene i Balanse 24		Mindre avvik	Lav risiko	

Årsmelding 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Miljøbehandling	Være pådriver i arbeidet med å gjennomføre handlingsdelen i godkjent demensplan.		Iht. plan	Middels risiko	

Sektor Oppvekst, utdanning og kultur

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
030-Barneverntjenesten	63 384	72 519	72 019	-500	-0,7 %
110-Grunnskole	286 357	293 834	294 630	796	0,3 %
120-Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur	13 454	18 155	19 581	1 426	7,3 %
150-Kultur	33 264	34 188	31 637	-2 550	-8,1 %
195-Lillehammer helsestasjon	29 028	26 554	22 477	-4 077	-18,1 %
240-NAV	50 861	47 875	49 844	1 969	4,0 %
250-Lillehammer læringssenter	36 033	46 194	45 735	-460	-1,0 %
506-Barnehager	207 813	220 128	217 148	-2 980	-1,4 %
Sum	720 195	759 447	753 071	-6 376	-0,8 %

Avviksforklaring

Sektoren endte opp med et negativt årsavvik på ca 6,4 mill.kroner. Av dette er 10,2 mill.kroner koronarelatert. Det er kultur, helsestasjon, skole og barnehage som har størst inntektstap eller merutgifter knyttet til korona. På ordinær drift går sektoren i pluss med ca 3,8 mill.kroner.

Tabell årsavvik 2022:

Enhet	Avvik ekskl. korona	Avvik korona	Totalt avvik
Barneverntjenesten	-443	-57	-500
Grunnskole	4.099	-3 303	796
Fagavdeling OUK	1 442	-16	1 426
Kultur	-550	-2 000	-2 550
Lillehammer helsestasjon	-82	-3 995	-4 077
NAV	1 969	0	1 969
Lillehammer læringssenter	-373	-87	-460

Barnehager	-2 214	-766	-2 980
Totalsum	3 848	-10 224	-6 376

Barneverntjenesten

Barnevernstjenesten omfatter fire ansvarsområder:

- Barneverntjenesten
- 2 bofellesskap for enslige mindreårige asylsøkere (EMA)
- 1 familietiltak med døgnbemanning i Strandgata

Barneverntjenesten hadde et samlet negativt avvik på 0,5 mill. kroner. Avviket er i hovedsak knyttet til bofellesskap for enslige mindreårige asylsøkere.

Det er i løpet av året bosatt 12 nye EMA.

Usikkerheten mht inntektssiden for EMA er kommentert gjennom året i tertialrapporter.

Sammensetningen av EMA har i 2022 vært ugunstig mht særskilt tilskudd, da høy/ lav sats er avhengig av alder. I tillegg ble ekstratilskudd for EMA med store behov lavere enn budsjettet. Kommunene opplever å få flere avslag enn tidligere og det tar lenger tid å få avklart innvilgning av ekstratilskudd. Det har tidligere år vært avsatt midler til fond for å møte en situasjon hvor inntektene går ned. Med bakgrunn i vedtak fra 2.tertialrapport i 2022 så er reduserte inntekter finansiert med bruk av fond på 3,6 mill. kroner.

Barneverntjenesten utover det som knytter seg til EMA har et årsresultat som er tilnærmet budsjett. Det er en liten nedgang av barn og unge som blir plassert utenfor hjemmet.

Grunnskole

Tjenesteområdet har et positivt avvik på 0,8 mill.kroner i 2022. Tjenesten har også i år, særlig i 1.halvår, hatt betydelige lønnsutgifter knyttet til koronafravær. Totalt er det bokført 3,3 mill.kroner på dette.

Ordinær drift fremkommer med et positivt resultat på 4,1mill.kroner. Det er et positivt avvik på pensjon på 3,4 mill.kroner som skyldes en korrigering av innbetalt pensjon i forhold til faktisk pensjon for 2022 (ISPK). Ved årsslutt ble denne avregningen foretatt på tjenesten, men skulle vært bokført sentralt. Korrigert for dette så ville Grunnskole vært nær budsjett på ordinær drift og i tråd med prognose anslått i 2.tertial.

Tjenesteområdet har fortsatt en utfordring knyttet til barnehagebarn med særskilte behov, tilsvarende 1,6 mill.kroner i 2022.

Fagavdeling Oppvekst, utdanning, kultur

Fagavdelingen består fra 1.1.2022 av 2 ansvar. Nytt ansvar Trygg oppvekst består bl.a. av tidligere Ungdomsbasen og familieteamet, som tidligere lå under Helsestasjonen. Dette er et resultat av et B24-prosjekt. Innsparing i 2022 er på 1 mill.kroner, som ble hensyntatt i opprinnelig budsjett.

Fagavdelingen

Nettoresultat for Fagavdelingen er -160.000 kroner. Av dette knyttes 16.000 kroner til koronarelaterte utgifter.

Trygg oppvekst Lillehammer

Nettoresultat for Trygg oppvekst er nærmere 1,6 mill.kroner. Avviket skyldes i stor grad vakanser, blant annet vakant lederstilling i avdelingen.

Kultur

Tjenesteområdet har et negativt avvik på ca 2,5 mill.kroner ved årsslutt, herav antas ca 2 mill.kroner å være koronarelatert avvik (inntektstap).

Lillehammer kino var den av virksomhetene våre som hadde størst avvik, og endte 2,4 mill. kroner bak budsjett. Dette er i hovedsak knyttet til koronarelatert inntektstap. Kinoen har fått noe kompensasjon gjennom stimuleringsmidler, men ikke tilstrekkelig til å dekke inntektstapet.

De øvrige ansvarene innenfor tjenesteområdet er stort sett innenfor budsjett.

Lillehammer helsestasjon

Tjenesteområdet har et negativt avvik på -4,1 mill. kroner, hvor 4 mill.kroner er knyttet til korona.

Helsestasjon hadde pr 1.tertial betydelige lønnsutgifter knyttet til smittesporing, noe som skyldes høy smitte tidlig på året og ny avtale om utvidet kompensasjon for koronarelatert overtidsarbeid. Utgifter til smittesporing ble betydelig nedskalert fra mai og endte opp med 4 mill.kroner ved årsslutt.

Når det gjelder ordinær drift så er det omtrent balanse. Det har vært lavere salg av reisevaksiner enn budsjettet. Dette er veid opp av besparelser knyttet til vakante stillinger og sykefravær der det ikke er leid inn vikarer. Prosjektmidler knyttet til styrkingsmidler har også bidratt i positiv retning.

NAV

NAV - personytelser Lillehammer

Personytelser har et samlet underforbruk på 1,9 mill. kroner.

1,3 mill. kroner av dette er knyttet til kvalifiseringsstønad. Dette skyldes et lavere antall deltakere enn budsjettet, blant annet fordi det har vært åpnet for økt bruk av statlige virkemidler under koronaperioden. Dette har gitt flere innbyggere muligheter til arbeidsrettede program.

Budsjettet på økonomisk sosialhjelp ble nedjustert med 5,6 mill. kroner i løpet av 2022. Det ble i tillegg gjennomført en ekstra utbetaling i forbindelse med julen i tråd med politisk vedtak nasjonalt. Lillehammer kommune ble kompensert for dette i rammetilskuddet i desember, men det ble ikke tilført tjenesten. Til tross for dette endte utbetaling av økonomisk sosialhjelp i balanse.

Refusjoner har et positivt avvik på 0,6 mill.kroner som følge av forsinkede utbetalinger av statlige ytelser.

NAV-kontor interkommunalt (Lillehammer - Gausdal)

Kontordriften fikk et overskudd på ca. 200.000 kroner for 2022 knyttet til underforbruk på lønn. Dette er avsatt på overskuddsfondet som er opprettet for det interkommunale samarbeidet.

Lillehammer læringssenter

Lillehammer læringssenter (LLS) har et negativt årsavvik på 460 000 kroner. Avviket skyldes i hovedsak et merforbruk på ca. 690 000 kroner knyttet til tolkeutgifter. I takt med den økende bosettingen i 2022, har det vært et økende behov for bruk av tolketjenester. Kommunens tolkeutgifter føres i sin helhet hos LLS.

Det store antallet bosetting av flyktninger (163 totalt) i 2022 har gjort det utfordrende å budsjettere eksakte inntekter og utgifter. Regnskapet viser derfor positive og negative avvik på ulike konto. LLS har blant annet fått økt antall årsverk med 11 stillinger på grunn av økt bosetting. Det har vært utfordringer med å skaffe kvalifisert personale i takt med det økende behovet.

Utgifter og innteksttap knyttet til covid-19, har ikke gitt store utslag for LLS i 2022. Det har vært noe avvik knyttet til kantinedrift ved LLS i oppstarten av året.

Barnehager

Tjenesteområdet har et negativt resultat på nærmer 3 mill.kroner. Av dette utgjør ca 0,8 millioner ekstra lønnsutgifter som er koronarelatert.

Avviket på ordinær drift er -2,2 mill.kroner. Avviket skyldes i hovedsak økte vikarutgifter,samt lavere inntekt på foreldrebetaling i de kommunale barnehagene. I tillegg har det vært lavere refusjoner fra andre kommuner enn budsjettet.

Status oppdrag

Oppdrag for sektoren i 2022

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Kommunedelplan for oppvekst skal implementeres i sektoren. Herunder skal felles visjon og verdigrunnlag implementeres i alle tjenesteområder.	Innbyggerne blir møtt av kompetente ansatte som har kunnskaper, ferdigheter, holdninger og verdier i tråd med visjonen.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Oppvekstsektoren etablerer "avdeling 12".	Oppvekstsektoren utvikler og prøver ut nye former for medvirkning.	På vent	Middels risiko	Var planlagt igangsatt før pandemi. Behov og ressurstilgang må sees i sammenheng og vurderes nærmere.
Oppvekstsektoren etablerer et felles fagmøte for ansatte i Familiens hus og inviterer kolleger fra andre TO og sektorer når tema er aktuelt.	Oppvekstsektoren initierer og videreutvikler faglige nettverk på tvers av sektorer.	Mindre avvik	Ikke rapportert	Under planlegging
Oppvekstsektoren etablerer inntaksmøte og tiltaksenhet, jfr prosessen "sammen om inkludering".	Tjenesteområdene har klare rutiner for hvordan utfordringer i barns oppvekst identifiseres og igangsetter tiltak så tidlig som mulig. Oppvekstsektoren utvikler modeller og arenaer for samordning og koordinering av tjenester. Oppvekstsektoren benytter de ulike faggruppernes kompetanse for å finne gode løsninger for barn og unge.	Ferdig	Lav risiko	
Oppvekstsektoren skal identifisere konkrete samarbeidsområder med frivilligheten i forbindelse med det årlige dialogmøtet.	Oppvekstsektoren utvikler og prøver ut nye former for medvirkning.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Oppvekstsektoren skal undersøke muligheten for samarbeid med frivillige organisasjoner om oppstart av Homestart.		Mindre avvik	Ikke rapportert	Er under vurdering. Skal det realiseres må det følges opp med noe ressurser.
Oppvekstsektoren undersøker, sammen med helse/velferd, muligheten for å etablere kommunale tiltaksplasser for innbyggere med sammensatte utfordringer.	Oppvekstsektoren har en særlig oppmerksomhet mot å identifisere sårbare overganger og etablere samarbeidsstrukturer/-avtaler der det er	Iht. plan	Ikke rapportert	Følges opp gjennom interkommunalt prosjekt

Årsmelding 2022

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Oppvekstsektoren videreutvikler partnerskapet med SOS barnebyer under overskriften "Det trengs en landsby".	nødvendig. Oppvekstsektoren benytter de ulike faggruppenes kompetanse for å finne god løsninger for barn og unge. For barn med særskilte behov har oppvekstsektoren konkrete planer for overganger i et livsløpsperspektiv.			
	Oppvekstsektoren motiverer for og bidrar til at det etableres flere uformelle leke- og møteplasser for barn og unge. Gjennom bruk av media skal tjenesteområdene sette fokus på aktuelle tema vedrørende barn og unge og deres oppvekstvilkår, som er viktige for voksne å kjenne til.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Oppvekstsektoren videreutvikler tjeneste tilbudet innenfor barn og ungens psykiske helse.	Oppvekstsektoren utvikler modeller og arenaer for samordning og koordinering av tjenester. Oppvekstsektoren initierer og videreutvikler faglige nettverk på tvers av sektorer. Oppvekstsektoren utarbeider samarbeidsavtaler/ "behandlingslinjer" mellom kommunen og aktuelle samarbeidspartnere der det er nødvendig.	Iht. plan	Ikke rapportert	

Oppdrag for tjenesteområdene i 2022

Org.navn	Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Barneverntjenesten	Barnevernet skal styrke veiledningen og oppfølgingen av biologiske foreldre ved omsorgsovertagelse	Veiledning og oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertagelse er skjerpet i ny barnevernlov.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal – i samarbeid med NAV – sikre at alle ungdommer med tiltak fra barnevernet har en plan for ettervern fra de fyller 17 år.		Iht. plan	Ikke rapportert	
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal legge til rette for kompetanseutvikling i tråd med statlige føringer på kompetansebehov for barnevernet og oppvekstsektorens kompetanseplan.	Det vil bli særlig prioritert områder fra ny Barnevernlov i 2022.	Iht. plan	Ikke rapportert	Nye kompetansekrav for barneverntjenesten er gjeldende fra 2031. I åra fram mot 2031 vil ansatte i barneverntjenesten som ikke oppfyller kravene gjennomføre videreutdanning.
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal utvikle kompetanse på	Oppgave overført fra staten i forbindelse med barnevernreformen.	Iht. plan	Ikke rapportert	Kompetanseutvikling for ansatte knyttet til veiledning av fosterhjem er iverksatt.

Årsmelding 2022

Org.navn	Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	opplæring og veiledning av fosterhjem				
Barneverntjenesten	Barneverntjenesten skal utvikle nye lokale hjelpetiltak	En av målsettingene med barnevernreformen er å redusere antall omsorgsovertagelser. Samtidig presiseres det at omsorgsovertagelser skal være midlertidige og det er et mål at barnevernet skal bidra til å sette biologiske foreldre bedre i stand til å få barna tilbakeført dersom en omsorgsovertagelse er uunngåelig. For å få til dette må barneverntjenesten utvikle nye hjelpetiltak.	Iht. plan	Ikke rapportert	
Barneverntjenesten	Brukere av barneverntjenesten skal oppleve god flyt i undersøkelses- og tiltaksarbeidet		Iht. plan	Ikke rapportert	
Grunnskole	Fortsette arbeidet med å implementere fagfornyelsen.	Sikre tilgang til relevante læremidler, både digitalt og analogt.	Iht. plan	Lav risiko	
Grunnskole	Implementere ny rammeplan for SFO.	Felles gjennomgang av kompetansemateriell fra Udir i SFO-lederforum. Utarbeide felles årsplan. Gjennomføre nettverk for ansatte i SFO med tema økt kvalitet i innholdet i SFO.	Iht. plan	Lav risiko	
Grunnskole	Sikre at alle elever opplever å ha et trygt, godt og inkluderende skolemiljø.	Arbeidet med skolebasert veiledning fra høgskolen i Innlandet fortsetter der sammenhengen mellom sosial og faglig læring er tema. Vi vil bygge kunnskap og kompetanse hos alle våre ansatte på hva som skal til for å hindre utenforskap.	Iht. plan	Middels risiko	
Grunnskole	Sikre tilstrekkelig ressurser til support, drift og utvikling av den digitale Lillehammerskolen.	Det skal utarbeides en plan for organiseringen av arbeidsoppgavene som angår drift og utvikling av IKT-området i skolen. Det må blant annet avklares hvor ressursene til dette arbeidet skal hentes fra. Benytte IKT-veilederne aktivt i arbeidet med å heve kompetansen på bruk av ulike digitale apper og hjelpemidler i undervisningen. Styrke pedagogenes kompetanse i programmering i matematikk, naturfag, kunst og håndverk og musikk.	Iht. plan	Høy risiko	
Grunnskole	Styrke grunnleggende ferdigheter	Utvikle lese- og skriveplaner for 5.-7. trinn på to skoler som evalueres og legges til grunn for	Iht. plan	Lav risiko	

Årsmelding 2022

Org.navn	Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
		videre arbeid i Lillehammer-skolen. Dette er en videreføring av lese- og skriveopplæringen som nå er implementert på 1.-4. trinn på alle skolene. For å øke elevenes kompetanse i engelsk og matematikk, skal det arbeides med å overføre erfaringene fra det systematiske arbeidet rundt lese- og skriveopplæringen i norsk.			
Lillehammer helsestasjon	Helsetjenester i TO-helsestasjon skal i alle saker tidlig kartlegge om andre tjenester er i saken. Videre opprette et bredt samarbeid med andre for å sikre at alle jobber mot felles mål til barnets beste på riktig nivå.		Iht. plan	Ikke rapportert	
Lillehammer helsestasjon	I større grad sette søkelys på, opprettholde og videreutvikle de universelle forebyggende og helsefremmende tiltakene.		Iht. plan	Ikke rapportert	Er igangsatt og er et kontinuerlig arbeid som det må være fokus på gjennom hele året. Det gis foreldreveiledning i grupper både til sped og småbarnsforeldre, men også nå til foreldre med skolebarn. Dette er nyoppstartet. Det er også startet gruppetilbud til foreldre med barn i alderen 8. uker og 4. mnd. Dette er et samarbeid mellom helsesykepleierne og fysioterapeutene.
Lillehammer helsestasjon	Sammen med de ulike tjenestene for barn og unge avklare roller og forventninger i forbindelse med tjenesteutvikling på sektoren.	Se felles oppdrag under sektor	Iht. plan	Ikke rapportert	Er igangsatt og er et kontinuerlig arbeid innenfor Tjenesteområde. Plan for skolehelsetjenesten er et av flere tiltak som er igangsatt og som beregnes avsluttet i juni 2023. Planen skal da tas i bruk skoleåret 2023/24.
Lillehammer læringssenter	Bosatte flyktninger skal raskt inn i arbeid eller utdanning gjennom et tilpasset og skreddsydd introduksjonsprogram.		Iht. plan	Ikke rapportert	
Lillehammer læringssenter	En egen plan for elevenes digitale, grunnleggende opplæring skal ferdigstilles. Det skal også lages en plan for LLS sin digitale arbeidshverdag som beskriver tekniske og		Iht. plan	Ikke rapportert	

Årsmelding 2022

Org.navn	Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Lillehammer læringssenter	pedagogiske løsninger og de ansattes nødvendige kompetanse.	Grunnskoleelever fra Lillehammer	Iht. plan	Ikke rapportert	
Lillehammer læringssenter	læringssenter skal etter endt opplæring gå over i videre arbeid og/eller gjennomføre videre skoleløp.	Optimalisere utvikling for den enkelte elev/deltaker gjennom godt samarbeid med NAV og Karriere Oppland, Lillehammer	Iht. plan	Ikke rapportert	

Fagenheter og andre

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområde	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Rev. bud. 2022	Avvik i kr	Avvik i %
060-Lillehammer Region Brannvesen	-164	-123	-385	-262	-68,1 %
500-Kommunedirektørfunksjonen	10 050	10 785	9 725	-1 060	-10,9 %
505-Politisk virksomhet	9 162	8 204	7 747	-457	-5,9 %
520-HR og organisasjonsenheter	19 027	18 291	19 335	1 045	5,4 %
530-Dokumentasjon og service	11 798	11 779	12 894	1 115	8,6 %
540-Stabsfunksjoner	8 270	9 029	8 650	-379	-4,4 %
550-Fellesenhet økonomi	2 292	2 284	1 981	-303	-15,3 %
560-Digitalisering og IT	62 171	68 456	56 056	-12 400	-22,1 %
570-Kommuneadvokat	5 068	4 885	5 358	473	8,8 %
590-Innkjøp	3 014	3 227	2 764	-463	-16,7 %
600-Økonomisk planlegging og analyse	5 336	4 532	5 414	882	16,3 %
610-Næringsutvikling	5 144	5 300	5 534	234	4,2 %
800-Fellesområdet	-157 927	-124 490	-154 093	-29 603	-19,2 %
Sum	-16 759	22 159	-19 019	-41 178	-216,5 %

Avviksforklaring

Fagenheter og andre har samlet sett et merforbruk på 41,2 mill. kroner i 2022. Avvikene er i hovedsak knyttet til Fellesområdet og Digitalisering og IT. Ekstraavgifter på grunn av korona utgjør 6,7 mill. kroner.

Tjenesteområde	Avvik ekskl. korona	Avvik korona	Total Avvik
Lillehammer Region Brannvesen	-146	-116	-262
Kommunedirektørfunksjonen	-1 042	-18	-1 060
Politisk virksomhet	-451	-6	-457

Årsmelding 2022

HR	1 078	-33	1 045
Dokumentasjon og Service	1 083	32	1 115
Stabsfunksjoner	-246	- 133	-379
Fellesenhet økonomi	-276	-27	-303
Digitalisering og IT	-6 931	-5 469	-12 400
Kommuneadvokat	609	-136	473
Innkjøp	-463	0	-463
Økonomisk planlegging og analyse	882	0	882
Næringsutvikling	234	0	234
Fellesområdet	-28 836	-767	-29 603
Totalt	-34 505	-6 673	-41 178

Lillehammer Region Brannvesen

Lillehammer region brannvesen har et negativt budsjettavvik på 0,262 mill. kroner i 2022. Avviket kan i sin helhet knyttes til feiervirksomheten, og er en konsekvens av resultatet i selvkost-regnskapet (lavere bruk av fondsmidler enn budsjetter). Merutgifter på feierområdet som blant annet husleie og transport er finansiert av høyere inntekter enn budsjettet (flere piper og gassanlegg).

Brannvirksomheten har et økonomisk resultat som er i tråd med budsjettet i 2022. Dette skyldes at høyere husleieutgifter enn budsjettet er finansiert av både lavere utgifter på andre utgiftområder og høyere inntekter enn budsjettet.

Lillehammer region brannvesen har hatt merutgifter knyttet til pandemien i 2022 på 0,1 mill. kroner.

Kommunedirektørfunksjonen

Regnskapet viser et merforbruk i forhold til budsjett på 1,1 mill. kroner. Avviket skyldes noe høyere lønnsutgifter, utgifter til leie av lokaler og andel av regionkoordinator.

Politisk virksomhet

Regnskapet viser et merforbruk i forhold til budsjett på 0,5 mill. kroner. Avviket skyldes ekstra utgifter til lisenser, forbruksmateriell, møtefodtgjørelse og konsulenttjenester.

HR og organisasjonsenheten

Regnskapet viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 1,0 mill. kroner, avviket er i hovedsak knyttet til vakanse og refusjonsinntekter ved sykefravær.

Dokumentasjon og service

Regnskapet viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 1,1 mill. kroner. Mindreforbruket skyldes at enheten har hatt sykefravær uten å leie inn vikarer, dette har ført til høyere refusjonsinntekter, i tillegg er det noe lavere driftsutgifter til blant annet kontingenter.

Stabsfunksjoner

Kommunikasjon er tilnærmet i balanse for regnskap 2022.

Internkontrollråd har et merforbruk på 0,6 mill. kroner i 2022. Avviket skyldes blant annet at etter ønske fra andre kommuner er samarbeid om fagansvar for internkontrollsystemet avsluttet.

Overordnet planlegging, innovasjon og utvikling har et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner i 2022. Mindreforbruket er knyttet til lavere driftsutgifter enn budsjettet.

Fellesenhet økonomi

Regnskapet viser et merforbruk i forhold til budsjett på 0,3 mill. kroner. Merforbruket er i sin helhet knyttet til økte kostnader på bankgebyrer.

Enheden har ansvaret for driften av fellesenhet økonomi, som er et samarbeid med Øyer og Gausdal. I 2022 hadde fellesenheten et merforbruk som er fakturert til deltakerkommunene. Lillehammer sin andel av merforbruket var på ca 0,15 mill. kroner. Fellesenhetens regnskap viser derfor et resultat i balanse.

Digitalisering og IT

Enheden har et negativt avvik i forhold til revidert budsjett ca 12,4 millioner kroner. En stor andel av dette er tilknyttet korona-kostnader, totalt 5,5 millioner kroner. Koronakostnader er kommet på grunnnet økt volum på Lisenser IKT, Leasing utstyr samt drifts- og serviceavtale.

Det har vist seg krevende å finne kostnadsreduserende tiltak innenfor IKT. Det er ønskelig for kommunen å få en ny kostnadsmodell som tilrettelegger i større grad for forbruksbaserte kostnader. En fremtidig driftsplattform i sky (Azure) vil muliggjøre en slik kostnadsmodell. Kommunen bør derfor prioritere arbeid, sammen med Ikomm, for å finne den riktige veien til en skybasert driftsløsning med en ny driftsavtale tilpasset denne type tjeneste.

Kommuneadvokat

Regnskapet viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,5 mill. kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak gebyrinntekter på el-sparkesykler som ikke var hensyntatt i budsjettet, mer salg og skjenking av alkohol enn budsjettet, mindre innkjøp av juridiske tjenester og tjenester til skjenkekontroll enn budsjettet samt at enkelte ikt-utgifter ble dekket sentralt.

Innkjøp

Regnskapet viser et merforbruk i forhold til budsjett på 0,5 mill. kroner. Merforbruket skyldes høyere lønnsutgifter enn budsjettet. Ca 0,3 mill. kroner av merforbruket skyldes et effektiviseringskrav som det ikke har vært mulig for innkjøp å hente inn i 2022.

Økonomisk planlegging og analyse

Regnskapet viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,9 mill. kroner. Avviket skyldes vakanse i en stilling som teamleder.

Næringsutvikling

Regnskapet viser et mindreforbruk i forhold til budsjett på 0,2 mill. kroner. Avviket skyldes i hovedsak mindreutgifter på lønn.

Fellesområdet

På fellesområdet er det et negativt avvik i forhold til revidert budsjett på 29,6 mill. kroner. Avviket

Bruk av fond - Strykninger	9,5 mill. kroner
Lønn og sosiale utgifter (etterbetaling)	7,2 mill. kroner
Tap på fordringer	4,8 mill. kroner
Lhmr kommunes andel fellesfunksjoner	4,3 mill. kroner
Felles brann IK	3,3 mill. kroner

skyldes i hovedsak følgende;

Avviket på bruk av fond skyldes strykning av fondsføringer i årsoppgjøret. I henhold til §4-3 i "Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning" skal et mindreforbruk reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Merforbruket på lønn er knyttet til etterbetalingen av lønnsoppgjør fra 2019 til 2022, se kommentar under lønnreserven. Tap på fordringer er i hovedsak tap av refusjonsinntekter for sykelønn. Det er krav fra 2015 til 2021 som er gjennomgått og tapsføring er gjort der det ikke er mulig å innkreve. Det er også gjort en avsetning for forventet tap på kundefordringer. Lillehammer kommunes andel av fellesfunksjoner har et merforbruk i forhold til budsjett knyttet til samarbeidene Fellesfunksjoner, Landbruk og Innfordring. Merforbruket på felles brann IK skyldes høyere utgifter til brannvesen og alarmsentral innlandet enn budsjettet.

Lønnsreserve

Den totale lønnsreserven var på 84,3 mill. kroner. Denne reserven skulle dekke helårseffekt av lønnsoppgjøret i 2021, som utgjorde tilnærmet 45 mill. kroner. 2022-effekten av lønnsoppgjør 2022 er utbetalt og budsjetttrammer er overført til respektive avdelinger. Utdanningsforbundet gikk ut i streik og lønnsoppgjøret for medlemmer i dette forbundet fikk ikke oppgjøret i 2022, da virkningsdatoen for

oppgjøret ikke ble bestemt før februar året etter. Det ble foretatt en avsetning på 2,1 mill. kroner for å hensyna 2022-effekten av lønnsoppgjøret.

Justeringsbeløpet fra effekten av sentralt tariffoppgjør 2019, ble utbetalt i desember 2022. Og så her ble lønnsreserven benyttet for å dekke deler av disse lønnskostnadene. Kostnader gjeldene for 2022 ble kompensert i budsjetttrammene ned på hver enkelt avdeling. Etter dette gjensto 6,6 mill. kroner på lønnsreserven. Denne reserven ble da i sin helhet brukt for oppdekning av lønnskostnader for perioden 2019-2021, som ble utbetalt på et sentralt ansvar i kommunen. Resten av oppdekningen ble tatt av kommunens generelle reserve (22,4 mill. kroner).

Inntekter fra ressurskrevende tjenester

Inntekter fra ressurskrevende tjenester bokføres året etter i regnskapet. Det vil si at i regnskap 2021 foretok man en avsetning for inntektene, som reverseres påfølgende år da inntektsføringen faktisk gjøres. For 2021 ble resultatet fra ressurskrevende tjenester et overskudd på 8,3 mill. kroner. Dette ble avsatt til disposisjonsfond. Endelig oppgjør for ressurskrevende tjenester for 2021 ble 77,9 mill. kroner, noe som er 7,4 mill. kroner under estimatet/inntektsavsetningen i 2021. Inndekning ble i sin helhet dekket fra disposisjonsfond der midlene (overskuddet) ble avsatt i 2021. I 2022 var det budsjettert 79,45 mill. kroner i inntekter for ressurskrevende tjenester. Dette ble avsatt i regnskapet for 2022. Det er knyttet stor risiko til denne avsetningen.

Status oppdrag

Oppdrag for tjenesteområdene i 2022

Tjenesteområde	Oppdrag	Beskrivelse av oppdraget	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Dokumentasjon og service	Evaluering av politikerløsninger		Iht. plan	Ikke rapportert	
Dokumentasjon og service	Arktivplan oppdateres.		Iht. plan	Ikke rapportert	
Dokumentasjon og service	Digital besøksløsning på rådhuset innføres på hele rådhuset		Iht. plan	Ikke rapportert	
Dokumentasjon og service	Digitalisering og tilgjengeliggjøring av eldre eiendomsarkiver		Iht. plan	Ikke rapportert	
Dokumentasjon og service	Foranalyse arkivtjenester ferdigstilles		Iht. plan	Ikke rapportert	
Digitalisering og IT	Digitaliseringsprogram		Ferdig	Ikke rapportert	Oppdraget er ferdigstilt. Nye oppdrag og prioriteringer er gitt for digitaliseringsprogrammet for 2023.
Digitalisering og IT	Handlingsplan - Smartby		På vent	Lav risiko	Sees i sammenheng med digitaliseringsprogrammet og felles digitaliseringsstrategi med Øyer og Gausdal. Oppdraget ble satt på vent i 2022 pga mangel på ressurser.